Luka

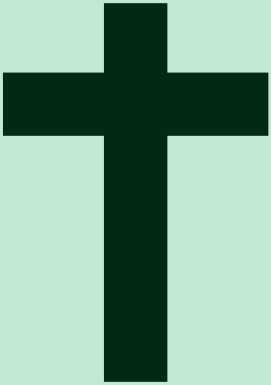

The Gospel According to Luke in the Ludari Dialect of the Romanian Language, as spoken in Croatia

Luka
The Gospel According to Luke in the Ludari Dialect of the Romanian Language, as spoken in Croatia

copyright © 2019 Pioneer

Language: Ludari (Romanian)

Dialect: Ludari

DRAFT VERSION

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.
You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.
Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2024-10-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Oct 2024 from source files dated 11 Oct 2024
ba2a14ee-adf9-5a2c-ac9a-b6a29a579b63

Contents

Luka 1

Bună vorba alu Luke

Asta Bună vorbă askris omu karje s kima Luka, karje afost doktor, učeniku karje putuja ku apostolu Pavle (vjez Kol 4,14; Flm 24; 2 Tim 4,11), a na fost židov. Asta knjigă rubjaštje d aja kănd sa fukut Isusu, kănd atrijit, kănd ănvaca, kănd fiča čudurj, kănd amurit p kručje, kănd auskrisnit dăla morc š kănd apljikat p čerj. Una dăla glavna temă d asta Bună vorbă jaštje k Isusu aispunit obečala karje Dimizov adat alu Izraelcilor ăn zavjetu alu Bătărn ali š Bună vorba nuje samo d židovj već š d ălja karje nuje židovj. Ăn asta Bună vorbă Isusu ănvăca d multje temje, karje uključa š rugala, Sufljetu alu Svănt, radostu, zahvala š banji. Asta knjigă isto arată kum Isusu likuja š oprostja alu multă lumje, karje uključuja š p ălja karje afost mult bulnavj ili karje avja ăn jej sufljet alu rov, sărač, grešnikurj, propalic š multje mujerj. Luka asta askris, vjerovatno njeđe šajzăč š činč 65 aj maj ănklo d Kristu.

Luka rubjaštje dăče skrije knjigasta

1-3 Poštovani Teofile, kašă kum šti, mulc lumje adat tot dăla jej s skrije izvješće d stvarurj karje Dimizov afukut ăn vrijamja anuastră, baš kašă kum skrije ăn Svănță pismă. Askris aja če nuavă azăs ălja karje avizut stvarurlja d ănčipjală š karje rubja Bună vorbă. Š jo pažljivo amproučit aštja tuatje događajurlje. Jo agăndit k arfi binje tot s skriuv p răn d,
4 aša osă fi siguran k aja če jej ta ănvăcat istina.

Anđelu Gabrijel rubjaštje d aja k osă s fakă Ivan karje bătjază

5 Kănd caru Herod avladit p Judeja,* afost njeki pop karje s kjamă Zaharija. Jel pripadnja alu skupinej d popje karje s kima skupina alu Abije.† Mujarja alu Zaharije afost isto dăn familija alu popilor. Ja s kima Elizabeta.
6 Amiždoj irja pravedni la Dimizov š uvjek askulta tot aja če Domnu azapovidit ăn zakonu alu Mojsije.
7 Ali na vut kupil daja če Elizabeta afost štjarpă, a amiždoj irja mult bătrnj.
8 Udată, Zaharija š popilje ăn skupina aluj služaštje ăn Hram.
9 Običaju alu popilor afost s arunče kocka tuată zuva kum akuljiđja činje osă utrje ăn Svetište alu Domnuluj ăn Hram

---

* **1:5** caru Herod avladit p Judeja – Također s kima Herod Marje, š avladit dăla trjezăč š šaptje (37). pănla patru (4). aj majdată d Krist. Judeja aiča rubjaštje d tot pămăntu undje atrijit Židovi. † **1:5** alu skupinej d popje karje s kima skupina alu Abije – Afost duavăzăč š patru (24) skupină d popje. Toc afost d sămănca alu Aron, fratilje alu Mojsije. Abija afost pra tata alu opt (8) skupină d popje (vjez 1 Dnev 24,10).

š činje osă apringă tămăja.‡ Una zuvă akuljes p Zaharija s
apringă tămăja.
10 D vrijamjaja mult lumje s ruga ăn dvorištja alu Hramuluj.
11 Atunča alu Zaharija sa ukazăt anđelu alu Domnuluj. Astat
p partja alu dăraptej la žrtveniku d tămăja.
12 Kănd Zaharija avizut p anđelu, jel mult sa spirjat.
13 A anđelu ja zăs: “Na vja frikă, Zaharija! Dimizov auzăt
rugala ata: Elizabeta, mujarja ata, osă c fakă bijat. Š osă l kjem
Ivan.
14 Osă c fije drag š t veselješt š mulcă osă s radujaskă kănd s
fičja jel.
15 Kupilu alu vostru osă fije marje la intja alu Domnuluj. Jel
nusă bja nič vin nič altje bjarje ljutje. Osă fije pljin d Sufljetu
alu Svăntuluj još kănd fi ăn burtă.
16 Jel osă okrinjaskă p multje Izraelcurj la Domnu, Dimizov
alor.
17 Isti sufljet karje ja dat snagă alu Ilije osă fije ăn bijatu
alu tov s pripimaskă p narodu d vinjala alu Domnuluj. Osă
okrinjaskă inimilje alu tatilje kătri kupi š nagovorjaskă p ălja
karje nu skultă p Dimizov s primjaskă mudrost alu ălja karje
askultă.”
18 Zaharija azăs alu anđeluj: “Kum s štiuv k s dogodjaštje aja?
Š jo š mujarja amja ištjem već bătărnj.”
19 P aja anđelu ja zăs: “Jo săn t Gabrijel. Amvinjit dăla
prijestolje alu Dimizov. P minje atrimjes la tinje s c aduk asta
bună vorbă.
20 Jakă, da akuma osă rămăj mut š nusă poc s rubještj tot
pănla zuvaja păn d s nu dogodja aja, daja če naj krizut ăn
vorbilje alji mjalje, karje osă ispunjaskă d vrijamje alor.”
21 Ăn vrijamjaja narodu aštiptat p Zaharija š na razumit dăče
atăta sa zabuvit ăn Svetište.
22 Kănd jel napokon aišăt, na putut nimik s lji zăkă š s lja
udă. Kănd lumja avizut aja, š znakurlje karje lja dat ku mănilje,
ashvatit k jel avut vizije ăn Svetište.
23 Kănd azavršăt zuvilje alu Zaharija s lukrjază kašă popa
ăn Hram, sa tors akas.
24 Dăpă duavă trje zălje, mujarja aluj Elizabeta arămas grja,
š činč (5) lunj na išăt dăn kasă. Ja azăs:
25 “Aša Domnu sa pobrinit d minje š askinit rušunja dăpă
minje la intja alu lumje daja če na putut s am kupi.”

Anđelu Gabrijel rubjaštje d aja k osă s fakă Isusu

26 Kănd Elizabeta irja grja šasă (6) lunj, Dimizov atrimjes p
anđelu Gabrijel ăn sat Nazaret ăn regija Galileja,

‡ **1:9** Popurlje atribut s apringă tămăja kašă prinosu alu Dimizov tuată dăminjaca š sara p posebni oltar ănontru ăn Hram.

27 la djevică karje zaručită dăpă om karje s kjamă Josip. Jel
irja d sămăncă alu caru David, a djevica s kima Marija.
28 Gabrijel avinjit š azăs alu je: “Zdravo! Domnu ku tinje.
Dimizov ta kuljes!”
29 P aja Marija sa uznemirit š na razumit če anđelu avrut s
zăkă ku pozdravula.
30 Anđelu azăs: “Na vja frikă, Marija. Tu ješt aja p karje
Dimizov akuljes!
31 Jakă osă fi grja š osă fač fičor p karje osă l kjem Isusu.
32 Jel osă fije marje š osă s kjamje Bijatu alu Maj marje
Dimizov. Domnu Dimizov osă idja autoritet s fije car kum
Dimizov aobečit alu David, sămănca aluj.
33 Osă vladjaskă p sămănca alu Jakov§ zauvjek š cara aluj
nikad nusă prestanjaskă.”
34 Marija ăntrijabă p anđelu: “Ali kum? Jo još nam fost ku
omu.”
35 Anđelu Gabrijel ja zăs: “Sufljetu alu Svăntuluj osă s
slubuadje p tinje š săla alu Maj marje Dimizov osă t ănviljaskă.
Š daja kupilu karje l fiča osă fije svănt š osă s kjamje Bijatu alu
Dimizov.
36 Jakă, Elizabeta, rođakinja ata, aša bătărnă isto duče fičor.
Aja ista mujarje, d karje arubit k nu puatje s ajbje kupi, a grja
je d šasă (6) lunj.
37 K alu Dimizov nimika nuje nemoguće!”
38 Marija azăs alu Gabrijel: “Jakă, argata sănt alu Domnuluj.
S fije kum tu zăč!” Š Gabrijel apljikat dăla ja.

Marija positjaštje p Elizabeta

39 Duavă trje zălje dăpă aja, Marija majdată apljikat ăn sat
ăn djalurj alu Judeje.
40 Kănd ja ažuns, auntrat ăn kasa alu Zaharija š apozdravit p
Elizabeta.
41 Kănd Elizabeta auzăt pozdravu alu Marije, kupilu ăn
burtă alu Elizabetăj dăturdată mult sa miškat š Elizabeta sa
napunit ku Sufljetu alu Svăntuluj.
42 Elizabeta d radost marje ăntarje astrigat: “Maj mult ješt
blagoslovită d tuatje mujerj š blagoslovit je kupilu ăn burta
ata!
43 Ku čaja amzaslužăt častula s m positjaskă mama alu Dom-
nuluj alu mjov!
44 Jakă kănd auzăt pozdravu alu tov, kupilu ăn burtă
dăturdată mult sa miškat d radost!

§ **1:33** sămănca alu Jakov – Ăn grčki original skrije: “kasa alu Jakov” karje rubja d tuată sămănca alu Jakov. Altu lumilje d Jakov afost Izrael. Atrijit usutje d aj majdată, a tuatje duavăsprjače (12) d sămăncje alu Izrael avinjit dăla jel. Lumja p narodu Izrael često kima kasa alu Jakov.

45 Blagoslovită ješt daja čaj krizut k osă s ispunjskă poruka
karje ca trimjes Domnu!”

Marija slavjaštje p Dimizov ăn radost

46 Atunča Marija azăs:

“Inima amja adrikă p Domnu,
47 sufljetu alu mjov s radujaštje la Dimizov, Spasitelju alu mjov,
48 k p minje ma kuljes,
p ponizna argata aluj!
Audjec, păND akuma tuată generacija osă zăkă
k Dimizov ma blagoslovit,
49 daja če Dimizov karje arje tuată săla
afukut marje čudă d minje!
Svănt je lumilje aluj.
50 Iskazaštje milostu p toc ălja ăn tuată vrijamja
karje arje frikă d jel.
51 Ku măna capănă afukut marje čudă
š aputirit p lumja karje ponosni š umišljeni.
52 Jel aizbacăt p vladari s nu vladjaskă više,
a adrikat p lumje karje je ponizni.
53 A p lumja karje irja flămănž lja nasitit ku binje,
a p lumja karje bogată lja trimjes dăla jel ku mănilje gualje.
54-55 Jel ažutat alu Izrael, alu argatu aluj
baš kum adat obečală alu sămănca anuastră,
alu Abraham š alu kupi aluj,
k osă lji fije uvjek d milă.”

56 Atunča Marija ku Elizabeta arămas njeđe trje (3) lunj š sa tors akas.

Sa fukut Ivan karje bătjază

57 Alu Elizabeta avinjit vrijamja s fakă š ja afukut bijat.
58 KăND tuată familija alu je š komšiji auzăt d asta, kum Domnu afost aša d bun kătri ja, toc sa bukurat zajedno ku ja.
59 KăND kupilu anapunit opt (8) zălje, atribut s fije obrezăt,* aša k komšiji š familija avinjit s proslavjaskă aja. Avrut p kupilu s l kjamje Zaharija kum tatusov s kjamă,
60 ali Elizabeta azăs: “Nu, njego mora s s kjamje Ivan!”
61 Komšiji š familija azăs: “Nimilja dăla familija ata nu s kjamă Ivan!”

---

* **1:59** obrezăt – Obrezjala afost znaku alu savezu alu Dimizov ku Abraham š ku sămănca aluj (Post 17,9–14). Židovi afost obrezăc kum apokaza k irja odani alu Dimizov š k pripadnjaštje alu narodu aluj karje akuljes.

62 Atunča, daja če Zaharija na putut s audă, lumja ku mănilje
la tribat kum jel vrja kupilu s s kjamă.
63 Zaharija akătat s ji dja ploče s skrije š askris: “S kjamă
Ivan”, š toc sa mirat.
64 Dimizov alu Zaharije adiškis gura š ja dizljigat ljimba š jel
dăturdată ančiput s rubjaskă š s slavjaskă p Dimizov.
65 Kănd toc karje trija upruapje d jej avizut če Dimizov
afukut alu Zaharije, lja fost frikă d Dimizov. Ăn tuatje saturlje
ăn djalurlje alu Judeje, lumja rubja d aja če sa dogodit.
66 Činje god auzăt d jej găndja d aja š sa tribat: “Atunča če osă
fije d bijatusta kănd ufi marje?”, k Domnu sigurno osă fakă
nješto marje pisti jel.

Zaharija rubjaštje d Mesija š d Ivan karje bătjază

67 Sufljetu alu Svăntuluj aispunit p Zaharija, tata alu Ivan, š
jel arubit asta porukă dăla Dimizov:

68 “Slava alu Domnuluj, Dimizov alu Izraelcilor,
k avinjit s ažută alu narodu aluj š s lji izbavjaskă!
69 Š atrimjes nauvă marje Spasitelj
dăn sămănca alu argatu aluj David,
70 kum jel d mult aobečit
pisti vorba alu prorokurlje karje jel atrimjes:
71 s nji spasaskă dăla dušmani alji noštri
š dăla mănă alu tuată lumja karje nji mrzaštje.
72 Jel asta afukut s pokazaskă milă alu sămănca anuastră
aša ča ispunit savezu alu svănt karje afukut ku jej,
73 aša ča ispunit obečala karje adat alu Abraham, alu
anuastră sămănca.
74 Kašă kum aobečit, nja skos dăla dušmanj
s putjem s ji služăm frzdă frikă,
75 s trijim kum Dimizov azăs
š s fičem čije bun ăn tuatje zuvilje anuaštrje.
76 A tu, bijatu alu mjov, osă t kjem proroku alu Maj marje
Dimizov.
Osă plječ la intja alu Domnuluj s ji pripremještj drumu.
77 Osă ănvăc p narodu aluj s štije kum s s spasaskă
kum s lji fije oprostit grešala alor.
78 Daja če je Dimizov pljin d milă š arje osjećaj d noj,
jel trimjatje lumina dăn čerj.
Kašă suarilje karje sa drikă ăn diminjacă,
79 Dimizov osă adukă lumina alu ălja karje trijaštje ăn
nuaptje š arje frikă d muartje.
Jel osă nji pokazaskă drumu karje aduče ăn mir.”

80 Ivan akriskut š apostanit capăn ăn sufljet. Trija ăn lok
undje nuje nimika.† Kănd akriskut, jel ančiput la intja alu toc
s rubjaskă alu naroduluj alu Izrael.

2

Sa fukut Isusu ăn Betlehem
(Mt 1,18-25)

1 Ăn vrijamaja caru alu Rimuluj, August, azapovjedit s fakă
popisu d tuată lumje karje trijaštje ăn cara.
2 Ăsta afost prvi popis d lumje karje sa dogodit ăn vrijamje
pănd Kvirinije afost upravitelju p regija Sirija.
3 Toc apljikat ăn trgu undje trija sămănca aluj s s skrije ăn
popis.
4 Aša š Josip, karje afost sămănca alu caru David, apljikat dăn
sat Nazaret ăn regije Galileje ăn sat Betlehem ăn regije Judeje,
undje d mult sa fukut David.
5 Jel apljikat una ku zaručnica aluj, Marija, s s skrije ăn popis.
Marija već afost grja,
6 š pănd afost ăn Betlehem, ja vinjit vrijamja s fakă.
7 Ja afukut bijat, prvi kupil, la ănvilijat š la pus ăn aljbje daja
če ăn sat undje irja sobje d gostjamje nu irja lok d jej.

Anđeli zače alu pastirilor k Isusu sa fukut

8 Ăn nuaptjaja p pějenj upruapje d Betlehem, njeki pastirurj
păza vojilje alor.
9 Dăturdată sa ukazăt anđelu alu Domnuluj š lja osvitljit
slava alu Domnuluj š jej mult sa spirjat!
10 Anđelu lja zăs: "Na vjec frikă! Jakă aduk vuavă Bună
vorbă karje p tuată lumja s usričaskă!
11 Astăz sa fukut vuavă Spasitelju ăn Betlehem, ăn trgu alu
David. Jel je Kristu, Domnu!
12 Aša osă štijec k je istina aja če zăk: Osă găsăc kupilu karje
je ănvilijat ăn plahtă kum zače ăn aljbje."
13 Dăturdată alu anđeluj avinjit marje vuastje d anđelurlje
dăn čerj karje aslavit p Dimizov:

14 "Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerj,*
a p pămănt mir alu lumje karje ja ugodit."

15 Š anđelurlje apljikat dăla jej š sa tors p čerj. Pastiri arubit
unu ku alc: "Ajdac ăn Betlehem s vidjem ča fost če nuavă azăs
Domnu!"

---

† **1:80** lok undje nuje nimika – Asta afost napušteni lok la zapadnă partje d apă Jordan. Nuje dăpartje dăla lok undje apa Jordan untră ăn Mrtvo more. * **2:14** Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerj – Ăn grčki original skrije: "Slava p visina!"

16 Apripit ăn Betlehem š ănklo angăsăt p Marija š p Josip ku
kupilu če sa fukut karje azukut ăn aljbje.
17 Kănd la găsăt, alu toc arubit aja če anđelu azăs d kupil.
18 Š tuată lumja karje apus urjajke la pastirurj sa mirat d aja
če lja zăs.
19 A Marija nimika na mujtat d asta ča uzăt š găndja d aja ăn
inima alu je.
20 Pastiri sa tors la vojilje p karje păza š slavja š zahvalja alu
Dimizov. Tot ča uzăt š avizut afost kum lja zăs anđelu.
21 D opt (8) zălje maj ănklo kănd avinjit vrijamja s obrezaskă
p kupilu,† ja pus lumilje Isusu karje anđelu adat majdată njego
če Marija arămas grja.

Josip š Marija aduče p Isusu ăn Hram

22 Kănd avinjit vrijamja Marija s s očistjaskă kum skrije ăn
zakonu alu Mojsije,✡ Josip š Marija alat p Isusu š apljikat ăn
Hram ăn Jeruzalem. La posvitit alu Domnuluj,
23 kum skrije ăn zakonu alu Domnuluj: “Tot bijatu karje
prvi sa fukut pripadnjaštje alu Domnuluj.”✡
24 Š aprinisăt žrtvă kum mama aputja jar s fije čistă, kum
zakonu alu Mojsije ănvacă: “duavă (2) grlic ili doj (2) goluburj
tănărj.”✡

Šimunu š Ana kunuaštje k Isusu je Kristu p karje Dimizov la trimjes

25 Trija atunča unu om ăn Jeruzalem, s kjamă Šimun, karje
irja pravedan š askulta zakonu alu Dimizov. Sufljetu alu
Svăntuluj irja p jel š aštiptat p Dimizov s izbavjaskă p Izrael-
curlje kum aobečit.‡
26 Sufljetu alu Svăntuluj ja zăs k nusă muarje pănă god nu
vjadje p Kristu karje Domnu atrimjes s izbavjaskă p narodu
aluj.
27 P zuvă kănd Josip š Marija adus kupilu Isusu s fakă
obredu kum je skris ăn zakonu alu Mojsije, Sufljetu alu
Svăntuluj adus p Šimun s pljače ăn Hram.
28 Šimun alat p Isusu ăn mănj š aslavit p Dimizov ku vorbil-
jaštja:

29 “Domnulje, maj ispunit obečala karje maj dat
š akuma jo, argatu alu tov, pot s mor ăn mir.
30 Akuma vojki alji mjej avizut spasjala,
31 p spasitelju karje tu atrimjes d tot narodu.

---

† **2:21** Vjez fusnota ăn 1,59. ✡ **2:22** Lev 12,1–4 ✡ **2:23** Iš 13,1–2 ✡ **2:24** Lev 12,6–8 ‡ **2:25** aštiptat p Dimizov s izbavjaskă p Izraelcurlje kum aobečit – Ăn grčki original skrije: “aštipta utjeha alu Izrael”.

32 Jel je lumina s otkrijaskă istina ata alu tot narodu,
ăla karje aduče slava alu Izrael, narodu alu tov.”

33 Josip š Marija sa mirat la vorbje če s rubja d Isusu.
34 Šimun lja blagoslovit š azăs alu Marije, mama alu Isusuluj:
“Jakă, Dimizov atrimjes p kupilusta k mulc Izraelcurj osă
kadă š mulc osă adrikă. Dimizov la trimjes kašă znaku s
pokazaskă drumu d spasjală, karje mulc inš osă l odbacaskă,
35 š aša osă arată rovu ăn inima alor. A kănd l odbacaštje,
maču osă probijaskă inima ata.”

36 Afost ăn Hram š proročică Ana, fata alu Fanuel dăn
sămănca alu Ašer. Ja irja mult bătrnă. Afost šaptje (7) aj ăn brak
37 š atunča atrijit kašă udovica pănla optzăč š patru (84)
aj. Na išăt dăn Hram, njego ăn post š ăn molitvă aslužăt alu
Dimizovuluj zuva š nuaptja.

38 Baš kănd Šimunu azavršăt, avinjit Ana š ančiput s slavjaskă
p Dimizov š s rubjaskă d Isusu alu toc karje aštiptat p Dimizov
s izbavjaskă p Jeruzalem dăla dušmanji alor.

39 Kănd Josip š Marija afukut kum zakonu alu Domnuluj
azapovjedit, sa tors akas ăn Nazaret ăn regije Galileje.
40 Kupilu Isusu akriskut. Apostanit capăn š maj mult mudar
š Dimizov nastavja s l blagoslovjaskă.

Fălkovu Isusu rubjaštje ku učitelji ăn Hram

41 Roditelji alu Isusuluj tot anu pljika ăn Jeruzalem kănd irja
prazniku Pasha.
42 Kănd Isusu avut duavăsprjače (12) d aj, jej apljikat kašă
uvjek s slavjaskă prazniku.
43 Dăpă praznik, roditelji alu Isusuluj ančiput akas, a fălkovu
Isusu arămas ăn Jeruzalem, ali roditelji aluj na štijut aja.
44 Agăndit k Isusu je ăn grupa alor. Jej aumblat una zuvă a
atunča ančiput s l katje ăntră familjije š ăntră ortač alor,
45 ali nu la găsăt š aša sa tors ăn Jeruzalem š ănklo s l katje.
46 Dăpă trje (3) zălje la găsăt ăn Hram ăntră učiteljurj kum
punje urjajke š lji ăntrjabă.
47 Š toc karje apus urjajke la Isusu sa mirat kăt štije š kum
binje odgovorjaštje p pitanje.
48 Kănd jej angăsăt p Isusu na štijut če s găndjaskă. Azăs
mumusa: “Bijatu alu mjov, dăče afukut tu asta nuavă? Jakă,
tatutov š jo mult nja sikirit š noj pistot t kătam!”
49 Isusu azăs alor: “Dăče mas kătat? Dali voj nu štijic k jo
mora s fiuv ăn kasa alu Tatimjov?”
50 Ali jej nu razumja če jel avrut s lji zăkă.

51 Isusu sa tors akas ku mumusa š ku tatusov ăn sat Nazaret
š askulta p jej. A mumusa nimika na mujtat d asta če sa
dogodit.
52 Isusu krištja š postanja još maj mult mudar š Dimizov l
blagoslovja maj mult š maj mult, a lumja l poštuja maj mult š
maj mult.

3

Ivan karje bătjază pripremjaštje drumu d Isusu
(Mt 3,1-12; Mk 1,2-8; Iv 1,19-28)

1 Afost činčsprjače (15) d aj kum caru alu Rimuluj Tiberije
ančiput s vladjaskă. Poncije Pilat afost upravitelju ăn regije
Judeje. Herod* avladit ăn regije Galileje, a fratusov Filip
avladit ăn regije Itureje š Trahonitide, a Lizanije avladit ăn
regije Abilene.†
2 Š Ana š Kaifa afost marj popurj‡ ăn Jeruzalem. Ăn vrijam-
jaja Dimizov rubja alu Ivan, bijatu alu Zaharija, ăn pustinje.§
3 Jel apljikat ăn tuatje lokurj pănglă apă Jordan s rubjaskă
alu lumjej k trjebje s s bătjază s pokazaskă kum sa okrinit dăla
grešală š Dimizov lja oprostit grešala.
4 Kum askris proroku Izaija, Ivan afost

"glasu karje strigă ăn pustinje:
'Pripremic drumu d Domnu
š očistic d jel stazilje!
5 Ispunic tuată dolina
š poravnic tot djalu š brjegu!
Ispravic drumu karje strămb
š poravnic aja čije nuje ravno!*
6 Tuată lumja osă vjadje spasjala alu Dimizovuluj!"✡

7 Ivan rubja alu mulc lumje karje vinja s s bătjază: "Voj,
šarpilor! Činje va zăs k aša d ljaznje putjec s fuđic dăla kaznă
karje Dimizov trimjatje?

---

* **3:1** Herod – Konuskut š kašă Antipa, afost bijatu alu Herod Marje. † **3:1** Herod, Filip š Lizanije afost "tetrarsi". "Tetrarh" afost rimski naslov d vladar ăn unu lok karje vladja samo ku odobrjala alu vlastu alu rimuluj. Obična lumje njekad lji kima carurj (na primjer, vjez Mt 14,9; Mk 6,14). ‡ **3:2** Š Ana š Kaifa afost marj popurj – Ana afost marje popă 6.-15. aj maj ănklo d Krist, ali atunča vlada alu rimuluj la skinit dăla položajula. Zetu aluj, Kaifa, afost marje popă 18.-37. aj maj ănklo d Krist. Aša službeno ăn aja vrijamje Kaifa afost marje popă, ali lumja još uvjek akimat p Ana marje popă š jel š majdăpartje avut autoritet ăntră Židovj. § **3:2** pustinje – Vjez fusnota ăn 1,80. * **3:5** Ivan azăs alu lumjej k mora s s pokajaskă d grešala alor s fije spremic d vinjala alu Domnuluj. Ăštja stihurj koristjaštje metafora. D fukut ravni drum ăn pustinje je slika s fije spremic s prihvatjaskă p Isusu š poruka aluj. ✡ **3:6** Iz 40,3–5

8 Fičec binje karje arată k vas okrinit dăla grešala avuastră.† Š vu ănšălăc akă găndic k ištjec sigurni samo daja če ištjec sămănca alu Abraham. Ali jo vu zăk, Dimizov puatje d
bulovanjištja s stvurjaskă kupi alu Abraham!
9 Dimizov uskoro osă luvjaskă ku sukurja ăn tot ljemnu
karje nu dă bun plod. Tot ljemnu karje nu dă bun plod osă
fije tijat š arunkat ăn fok."
10 Antribat mulc lumje p Ivan: "Atunča če trjebje s fičem?"
11 Ivan lja zăs: "Činje arje duavă (2) kămăšj, trjebje s dja
alu ălja karje narje ničuna. A činje arje mănkarje, trjebje s
podiljaskă ku ălja karje narje."
12 Avinjit s s bătjază čak š carinikurlje‡ š la tribat: "Učiteljulje,
če trjebje s fičem?"
13 Ivan lja zăs: "Nu lăc maj marje porezu njego če je lumja
datorj."
14 Š la tribat vuastja: "A če trjebje noj s fičem?"
Ivan lja zăs: "Nu lăc banji dăla nimilja ku săla š p nimilja nu
punjec minčunj s dobidic banji. Njego fic zadovoljni ku plata
avuastră."
15 Kum lumja očekuja k Kristu ăndată vinje, toc ăn inimă s
ăntriba dal je Ivan Kristu.
16 Daja Ivan alu toc azăs: "Jo p voj bătjez ku apa, ali vinje
njeko maj marje d minje, atăta d marje k jo nu săn̦t dostojan
čak s ji fiuv argat§. Jel p voj osă bătjază ku Sufljetu alu
Svăntuluj* š ku foku.†
17 Jel osă fije kašă omu karje odvojaštje gruvu dăla jarbă.
Gruvu osă sprimjaskă ăn ostavă, a jarba osă apringă ku foku
karje nikad nu prestanjaštje s argă."
18 Ivan rubja alu lumjej Bună vorbă d Dimizov ku multje
altje opomenje.
19 Ivan la intja alu toc la ukorit p Herod, karje irja vladaru
dăn regije Galileje,‡ daja če sa ănsurat ku Herodijada, karje

† **3:8** Fičec binje karje arată k vas okrinit dăla grešala avuastră – Ăn grčki original skrije: "Fičec plodu karje je dostojan d pokajală". ‡ **3:12** carinikurlje – Obično aja afost Židovi karje alcă Židovj nu lja vurut daja če jej alukrizat d vlada alu rimuluj (karje apreuzmit p Izrael). Većina d carinikurj ănšăla p alcă. Kăta maj mult banj njego če lumja dugujaštje, a viška cănja d jej. Š d ăla razlog lumja mrza š lji smatrja k je izdajic alu vlastiti narodu š alu vjera alor. § **3:16** nu săn̦t dostojan čak s ji fiuv argat – Ăn grčki original skrije: "nu săn̦t dostojan nič klicimitilje s ji dizljeg."

* **3:16** bătjază ku Sufljetu alu Svăntuluj – Aiča Ivan koristjaštje bătizija ăn apă kašă metafora s opisaskă kum lumja osă iskušaskă săla alu Sufljetu alu Svăntuluj ăn životu alor. † **3:16** ku foku – Asta puatje s rubjaskă d aja kum Sufljetu alu Svăntuluj čistjaštje životu alu ălja karje krjadje (vjez Ap 1,5, 8; 2,1–4; 11,16). Ali ăn ăsta kontekst vjerovatno k foku rubjaštje d zuvă alu suduluj (vjez 3,7–9, 17). Ăn aja vrijamje Dimizov osă kaznjaskă p lumja karje na prihvatit ănvăcala alu Isusuluj. ‡ **3:19** Herod, karje irja vladaru dăn regije Galileje – Ăn grčki original skrije: "Herod, tetrarh". Vjez fusnota ăn 3,1.

afost mujarja alu fratisov, š d multje altje rovj ča fukut Herod.
20 Ali kănd la ukorit Ivan, Herod p tot aja adodajit još unu
rov: jel adat alu vuastja aluj s puje p Ivan ăn kisuarje.

Ivan bătjază p Isusu

21 Majdată njego če p Ivan la pus ăn kisuarje, kănd Ivan
bătizat p toc karje avinjit la jel, jel bătizat š p Isusu. Atunča
kănd Isusu sa rugat, čerju sa diškis,
22 š Sufljetu alu Svăntuluj sa slubuzăt p jel ăn oblik kašă
golubu. Dăn čerj sa uzăt glasu: "Tu ješt Bijatu alu mjov p karje
jo vrjauv! Tu ješt radostu alu mjov!"

Sămănca alu Isusuluj

23 Kănd Isusu ančiput s rubjaskă d Dimizov la intja alu toc,
avut nježe trjezăč (30) d aj. P Isusu l kuništja k je bijatu alu§
Josip.*
Josip afost bijatu alu Eli,
24 Eli afost bijatu alu Matat,
Matat afost bijatu alu Levi,
Levi afost bijatu alu Malki,
Malki afost bijatu alu Janaj,
Janaj afost bijatu alu Josip,
25 Josip afost bijatu alu Matatija,
Matatija afost bijatu alu Amos,
Amos afost bijatu alu Naum,
Naum afost bijatu alu Hesli,
Hesli afost bijatu alu Nagaj,
26 Nagaj afost bijatu alu Mahat,
Mahat afost bijatu alu Matatija,
Matatija afost bijatu alu Šimij,
Šimij afost bijatu alu Joseh,
Joseh afost bijatu alu Joda,
27 Joda afost bijatu alu Johanan,
Johanan afost bijatu alu Resa,
Resa afost bijatu alu Zerubabel,
Zerubabel afost bijatu alu Šealtiel,
Šealtiel afost bijatu alu Neri,
28 Neri afost bijatu alu Malki,
Malki afost bijatu alu Adi,
Adi afost bijatu alu Kosam,
Kosam afost bijatu alu Elmadam,

§ **3:23** bijatu alu – Ăn ăsta popis "bijatu alu..." puatje š s značaskă "sămănca alu". Ăn Biblije, lumja karje askris popisu d potomakurj obično na vurut s skrije p tuată sămănca alu njeki om, njego s arată loza dăla una važnă osobă pănla altă važnă osobă. * **3:23** Daja če Marija arămas grja pisti Sufljetu alu Svăntuluj, Josip afost alu Isusuluj kašă očuhu (vjez 1,26–37; Mt 1,18–22).

Elmadam afost bijatu alu Er,
29 Er afost bijatu alu Jošua,
Jošua afost bijatu alu Eliezer,
Eliezer afost bijatu alu Jorim,
Jorim afost bijatu alu Matat,
Matat afost bijatu alu Levi,
30 Levi afost bijatu alu Šimun,
Šimun afost bijatu alu Juda,
Juda afost bijatu alu Josip,
Josip afost bijatu alu Jonam,
Jonam afost bijatu alu Elijakim,
31 Elijakim afost bijatu alu Meleja,
Meleja afost bijatu alu Mena,
Mena afost bijatu alu Matata,
Matata afost bijatu alu Natan,
Natan afost bijatu alu David,
32 David afost bijatu alu Jišaj,
Jišaj afost bijatu alu Obed,
Obed afost bijatu alu Boaz,
Boaz afost bijatu alu Sala,
Sala† afost bijatu alu Nahšon,
33 Nahšon afost bijatu alu Aminadab,
Aminadab afost bijatu alu Admin,
Admin afost bijatu alu Arni,
Arni‡ afost bijatu alu Hesron,
Hesron afost bijatu alu Peres,
Peres afost bijatu alu Juda,
34 Juda afost bijatu alu Jakov,
Jakov afost bijatu alu Izak,
Izak afost bijatu alu Abraham,
Abraham afost bijatu alu Terah,
Terah afost bijatu alu Nahor,
35 Nahor afost bijatu alu Serug,
Serug afost bijatu alu Reu,
Reu afost bijatu alu Peleg,
Peleg afost bijatu alu Eber,
Eber afost bijatu alu Sala,
36 Sala afost bijatu alu Kenan,
Kenan afost bijatu alu Arpakšad,
Arpakšad afost bijatu alu Šem,
Šem afost bijatu alu Noa,
Noa afost bijatu alu Lamek,

---

† **3:32** Sala, Sala – Njeki grčki rukopisurj skrije: “Salmon, Salmon”. ‡ **3:33** Admin, Admin ... Arni, Arni – Njeki grčki rukopisurj skrije: “Aram, Aram”.

37 Lamek afost bijatu alu Metušalah,
Metušalah afost bijatu alu Henok,
Henok afost bijatu alu Jered,
Jered afost bijatu alu Mahalalel,
Mahalalel afost bijatu alu Kenan,
38 Kenan afost bijatu alu Enoš,
Enoš afost bijatu alu Šet,
Šet afost bijatu alu Adam,
Adam afost bijatu alu Dimizov.§

4

Nikuratu iskušaštje p Isusu
(Mt 4,1-11; Mk 1,12-13)

1 Isusu, pljin ku Sufljetu alu Svăntuluj, apljikat dăla apa
Jordan š Sufljetu la dus ăn lok undje nuje nimika
2 š d patruzăč (40) d zălje š la iskušăt nikuratu. D zăljiljalja
na mănkat nimik, š kănd atrikut patruzăč (40) d zălje, afost
flămănd.
3 A nikuratu ja zăs: "Akă ješt Bijatu alu Dimizovuluj, zi alu
buluvanusta s postanjaskă mălaj."
4 Isusu ja odgovorit: "Skris je ăn Svăntă pismă: 'Nu trijaštje
omu samo d mălaj.' "✡
5 Š nikuratu la dus p Isusu p marje djal š ja pokazăt dăturdată
tuată cara alu pămăntuluj
6 š nikuratu zăče: "Cije osă zdauv asta tuată vlast š slava
aluj. Mije je dat š jo dav alu činje vrjauv.
7 Akă t poklonještj la minje, tot je alu tov."
8 Isusu ja odgovorit: "Skris je ăn Svăntă pismă: 'Klanjaštje la
Domnu, Dimizov alu tov, š aluj jedino služaštje!' "✡
9 Nikuratu la dus ăn trg Jeruzalem š la pus p špic p Hram š
zăče aluj: "Akă ješt Bijatu alu Dimizovuluj, arunkitje da ača ăn
zos!
10 Daja če skris je ăn Svăntă pismă:
'Jel osă zapovidjaskă alu anđeli aluj d tinje s t păzaskă',
11 š: 'p mănj s t adukă undje ku pičoru
s nu t tu luvješt d buluvan.' "✡
12 Isusu ja zăs: "Skris je ăn Svăntă pismă:
'Nu iskuša p Domnu, Dimizov alu tov!' "✡
13 Kănd iscrpit tuată kušnja, nikuratu sa udaljit dăla jel pănla
nuavă prilikă s l iskušaskă.

---

§ **3:38** bijatu alu Dimizov – Aja značaštje k je Adam stvorit p slika alu Dimizov (vjez Post 1,26–27; 5,1–3). Slično, tuată lumja arje sămăncă ăn Dimizov (vjez Ap 17,28–29). ✡ **4:4** ZakPon 8,3 ✡ **4:8** ZakPon 6,13 ✡ **4:11** Ps 91,11–12 ✡ **4:12** ZakPon 6,16

Isusu ănčapje s služaskă alu Dimizov
(Mt 4,12-17; Mk 1,14-15)

14 Isusu, pljin d snagă alu Sufljetuluj, sa tors ăn regija
Galileja š vorba d jel sa proširit ăn tuatje lokurj ăn Galileja.
15 Isusu ănvăca ăn lokurj undje židovi s strănđa š s ruga (karje
s kjamă sinagoga) š toc l hvalja.

Lumja ăn Nazaret odbacaštje p Isusu
(Mt 13,53-58; Mk 6,1-6)

16 Š atunča Isusu avinjit ăn Nazaret, ăn sat undje akriskut.
Š kašă uvjek sămbătă untră ăn sinagogă š sa drikă s čitjaskă d
Svănta pismă pănglă toc.
17 Alu Isusuluj antins knjiga alu prorokuluj Izaija. Jel
adiškis knjiga š angăsăt lok undje stă skris:

18 Sufljetu alu Domnuluj je p minje.
Madat snagă š autoritet
s rubjesk Bună vorbă alu săračilor.
Matrimjes s rubjesk alu lumjej karje zarobic
s puatje s pljače slobodni,
s tork vidu alu vorbilor,
s oslobodjesk p lumja dăla ălja karje lji mučaštje,
19 š s rubjesk k ăsta an ăn karje Domnu arată aluj binilje.✡

20 Atunča Isusu ankis knjiga, untuarče alu pomoćnikuluj š
šadje s rubjaskă. Tuată lumja ăn sinagogă sujăta ăn jel š jedva
štipta s zăkă nješto.
21 Š ančiput ku aštja vorbje s lji zăk: "Astăz sa ispunit aštja
vorbje d Svănta pismă karje akuma amčitit."

22 Š kănd Isusu azavršăt ku vorba, toc karje irja ăn sinagogă
rubja d jel š s mira d binilje alu Dimizovuluj d karje jel rubja.
Jej rubja: "Dali nuje ăsta bijatu alu Josip?"

23 A Isusu lji zače: "Sigurno osă mi začec asta poslovică:
'Doktorulje, likujaštje săngur p tinje!' š: 'Făj š aiča ăn trg undje
ajkriskut aja čam auzăt če sa dogodit ăn trg Kafarnaum.' "
24 Š nastavit: "Asta poslovică je istinita: 'Nimilja nu prihvat-
jaštje p proroku ăn lok undje jel akriskut'.

25 Kum š štijec afost multje udovic ăn Izrael kănd proroku
Ilija afost viuv. Atunča p trje (3) aj š šasă (6) lunj na fost pluaje
š apostanit marje fuamje p tot pămăntu.

✡ **4:19** Iz 61,1–2

26 Ali Dimizov na trimjes p Ilija alu ničuna udovică ăn Izrael.
Njego jel la trimjes s ažutje alu udovicăj karje na fost Židovkă
ăn trg Sarfata majuprapje d trg Sidon.✡*
27 Š isto aša kănd afost proroku Elizej viuv, ăn Izrael afost
multje lumje karje avja gubă, zarazna buală p pjalje.† Ali
ničunu dăla jej nu sa likujit osim Naaman d Sirija."✡
28 Kănd auzăt, toc ăn sinagogă sa nikăžăt.
29 Jej sa skulat, la putirit d trg š la dus p rub d litică p karje
sagradit alor trgu s l runče ăn zos.
30 Ali jel atrikut ăntră jej š apljikat p drumu aluj.

Isusu putirjaštje dăn om p sufljetu alu rov
(Mk 1,21-28)

31 Isusu sa slubăzăt zos ăn Kafarnaum, karje je još unu trg
ăn regija Galileja, undje ănvacă sămbătă ăn sinagogă.
32 Š lumja karje punja urjajke afost zadivic ku văncală aluj
daja če rubja kašă ăla karje arje vlast.
33 Afost ăn sinagoga omu ku sufljetu alu rov. Jel astrigat ăn
tot glasu:
34 "Hej, če aj tu ku noj, Isusulje dăn Nazaret? Ajvinjit s
uništještj p noj p sufljeti alji rovj? Štiuv jo činje ješt tu: tu ješt
Svăntu karje Dimizov atrimjes!"
35 Isusu ja zapovjedit: "Tač š ješ dăn jel!" P aja sufljetu alu
rov p omu la dubărăt pănglă toc š aišăt d jel š nu ja naudit
nimika.
36 Lumja afost zadivic š ančiput s rubjaskă unji ku alc: "D
karje aštja vorbje! Ku autoritetu š ku snaga zapovjedjaštje alu
sufljeti alji rovj, š jej jašă!"
37 Š toc ăn regijaja auzăt če Isusu afukut.

Isusu likujaštje p multă lumja
(Mt 8,14-17; Mk 1,29-34)

38 Isusu aišăt d sinagogă š apljikat ăn kasă alu Šimun. A
suakra alu Šimunuluj amučito marje fok š jej la rugat s ja žutje.
39 Isusu astat pănglă ja, zapovjedit alu fokuluj s u lasje š foku
alăsato. Š odma sa skulat š lja dus s mălănčje.

✡ **4:26** 1 Car 17,8–16 * **4:26** Atunča Ilija apljikat ăn altu pămănt alu komšiulor. P pămăntula atrijit una uduvică š bijatu alu je, š skoro arămas frzdă mănkarje d pluaje karje apostanit fuamja. Međutim, jej sa pobrinit d Ilija š Dimizov sa pobrinit d jej aša če găvanu alor ku pjelmu š alor volba d zitin nikad nu sa spraznit. Tuată vrijamja atrajit fuamja, jej avut mănkarje. Ilija ănklo arămas maj mult aj. † **4:27** gubă, zarazna buală p pjalje – Asta frază prevodjaštje grčka vorbă karje s koristja d označală njeke različite vrstje d bualje p pjalje. Tradicionalno s podrazumjaštje k s odnosaštje p guba. Om karje avut una d aštja bualje p pjalje smatratit je ritualno rov. Omu atribja cănut odvojit d alci lumje kum alu alcilor na prenesja buală š kum nu vinja ăn kontakt ku altu om š afiča p omula ritualno rov (vjez Lev 13,45–46).
✡ **4:27** 2 Car 5,1–14

40 Kănd akăzut nuaptja,‡ toc karje arje bolesnikurj lja dus
la Isusu. A Isusu p tot ăla apus mănilje s lji likujaštje d tuatje
bualje.
41 Isusu putirja sufljeti alji rovj dăn multje lumje, š sufljeti
alji rovj striga kănd iša: “Tu ješt Bijatu alu Dimizovuluj!”
Atunča jel alor zapovjedit s nu rubjaskă daja če jej aštijut k je
jel Kristu p ăla karje Dimizov atrimjes.

Isusu pljakă ăn altje trgurj
(Mk 1,35-39)

42 Kănd asvanit zuva, Isusu aišăt d trgula š apljikat ăn
pustinje. Š multă lumje l kată. Kănd la găsăt, jej l ruagă s
rămăje ku jej.
43 A jel lji zăče: “Trjebje s măduk š ăn alturj trgurj s rubjesk
Bună vorbă d cara alu Dimizov. Daja Dimizov matrimjes.”
44 Š Isusu rubja Bună vorbă ăn sinagogje ăn pămănt alu
Židovilor.§

5

Isusu kjamă p Šimun, p Jakov š p Ivan s l sljedjaskă
(Mt 4,18-22; Mk 1,16-20)

1 Una zuvă, kănd Isusu astat pănglă apă Galileja,* multă
lumje s strănđa pănglă jel s audje vorba alu Dimizov.
2 Majdată d asta, njeki ribarji već aišăt dăn čamacurj š ančiput
s čistjaskă mrežilje. A Isusu avizut alor doj (2) čamacurj p obală
3 š auntrat ăn unu čamac, karje irja alu Šimun. Š Isusu la rugat
s puatje ucără s l pinđje dăla obală. Atunča šadje, š ănvăca p
narodu d čamac.
4 Kănd aprestanit s rubjaskă, zače alu Šimun: “Pinđje čamacu
maj dăpartje undje maj adănkă apa, š arunkăc mrežilje d
pukat.”
5 Šimunu zače alu Isususluj: “Gospodarulje, tuată nuaptja
njam potrudit š nimika nam pukat. Ali kum tu aša zač, osă
arunk mreža.”
6 Kănd Šimun š ortači aluj afukut aja, jej apukat mult pjaštje,
atăta d mrežilje ančiput s s rupă.

‡ **4:40** Kănd akăzut nuaptja – Ăn grčki original skrije: “kănd kadje suarilje”. D Židovj alta zuvă ančiput kănd suarilje kadje. Daja če na kutizat s lukrjază s l lukrjază sămbătă, štipta până sămbăta nu završaštje, a atunča ančiput s adukă p lumja bulnavă la Isusu. § **4:44** ăn pămănt alu Židovilor – Ăn grčki original skrije: “ăn Judeja.” Međutim, š akă Luka asta vorbă koristjaštje d označală regija alu rimulor Judeja, njekad (kašă kum je aiča š ăn 23,5) jel koristjaštje d označală d tuată domovina alu Židovilor. * **5:1** pănglă apă Galileja – Ăn grčki original: “pănglă apă Genezaret”. Isto če š apa Galileja.

7 Ribarji afukut ku măna alu ortači alor ăn altu čamac s vije
s ažută. Jej avinjit š atăta napunit p amiždoj čamacurj d pjaštje
k jej ančiput s potunjaskă.

8 Kănd Šimun Petar aja avizut, akăzut la intja alu Isusuluj š
zăče: “Fuđ dăla minje, Domnulje, daja če nu sănt om bun!”
9 Š jel š toc karje afost ku jel ăn čamac sa mirat kăt mult pjaštje
apukat.
10 Š isto aša sa mirat Jakov š Ivan, fičorji alu Zebedej, ortači
alu Šimun.

Isusu atunča zăče alu Šimun: “Navja frikă. Dakuma osă puč
p lumja†.”
11 Kănd jej askos čamacurj p obală, jej alăsat tot š apljikat dăpă
Isusu.

Isusu likujaštje p omu karje arje buală p pjalje
(Mt 8,1-4; Mk 1,40-45)

12 Una zuvă Isusu avinjit ăn unu trg undje afost unu om pljin
d bualje p pjalje. Kănd jel avizut p Isusu, akăzut la intja alu
Isusuluj ku fălči kătri pămănt š sa rugat d jel: “Domnulje, akă
vrjaj, poc s m likuješt.”

13 Isusu tinđje măna, la dotaknit š zăče: “Vrjauv. Fi likujit!”
Š guba odma sa povlačit.
14 Isusu ja naredit: “Nu zăča alu nimilja, nu još, njego fuđ
odma š pokazaštitje alu popăj kum aputja s t pregledjaskă.
Prinisaštje žrtvă d čistjala ata, kum Mojsije azapovidit kum
aputja toc s vjadă k ješt likujit.”✡

15 Atunča glasu d Isusu tot maj mult sa proširit š mulc narod
avinja s l audje š s likujaskă d buala alor.
16 A maj mult vorj jel s povlača ăn pustinje š s ruagă.

Isusu likujaštje p omu karje nu puatje s umblje
(Mt 9,1-8; Mk 2,1-12)

17 Kănd una zuvă Isusu ănvaca p narodu, ănklo šidja š farizeji
š učitelji alu zakonu alu Mojsije karje avinjit dăn tot satu ăn
regija Galileja š regija Judeja š d trg Jeruzalem. A săla alu
Domnuluj irja ku Isusu s likujaskă p lumja.
18 Avinjit njeka lumje karje aduče p nosilje p om karje nu
puatje s umblje, pa pokuša s l adukă š s položaskă păglu Isusu.

---

† **5:10** Dakuma osă puč p lumja značaštje k Petar rubjaštje alu lumjej d Dimizov š lji duče la Dimizov. ✡ **5:14** Lev 14,1–32

19 Păntruv narod jej na putut s l adukă ăn kasă undje Isusu
ănvăca. La dus p stipinic p krov š afukut rupă š p nosilă, la
slubuzăt ‡ ăn mižlok d sobă pravo la intja alu Isusuluj.
20 D aja Isusu ashvatit k krjadje ăn jel, azăs: “Ortakulje, sa
oprostit grešala ata.”
21 P asta učitelji d zakonu alu Mojsije š farizeji agăndit: “Činje
ăsta karje găndjaštje k rubjaštje kašă Dimizov? Činje, osim
Dimizov, puatje s oprostjaskă grešala?”
22 Ali Isusu aštijut če găndjaštje š lji zače: “Dače aša găndic?
23 Dali nuje majušurje s zăkă: ‘Sa oprostit grešala ata’, njego
s zăkă: ‘Skual š umblă’?
24 Ali, s štijic k jo, Bijatu alu Omuluj, am autoritet p pămănt
s oprostjesk grešala.” Atunča zače alu omuluj karje nu puatje
s umblje: “Cije zăk: ‘Skual, ja nosilă š fuđ akasă!’ ”
25 Š omu akuma sa skulat la vojki alor, alat aja p čaja azukut
š apljikat akas, slavja p Dimizov p drum.
26 Š toc afost skroz zadivic š ančiput s slavjaskă p Dimizov.
Afost pljin d frikă š rubja: “Astăz noj amvizut nješto če nuje d
krizut!”

Isusu kjamă p porezniku
(Mt 9,9-13; Mk 2,14-17)

27 Isusu dăpă aja aišăt š avizut p cariniku Levi§ kum šadje la
carină, š ja zăs: “Vină dăpă minje.”
28 Š Levi sa skulat, alăsat tot, š apljikat dăpă jel.
29 Atunča Levi apriredit d Isusu marje veselije ăn kasa aluj.
A ku jej amănkat mulc lumje š ăntră jej irja mulc carinikurj.
30 Atunča njeki farizeji, š njeki učiteljurj d zakonu alu Mojsije
karje irja d grupa alor š prigovorja alu učenikurlje alu Isusuluj
ku vorbilje: “Dače mănkăc š bjec ku carinikurlje š ku lumja
karje grešaštje?”
31 A Isusu lja zăs: “Alu lumjej zdravănă nu trjebje doktor-
jamja, već alu lumjej karje bulnavă trjebje doktorjamja.
32 Nam vinjit s kjem p lumja karje găndjaštje k je pravedna,
njego amvinjit s kjem p lumja karje grešaštje s s okrinjaskă la
Dimizov.”

Isusu ănvacă k nov drumu aluj maj bun njego drumu alu
bătărn
(Mt 9,14-17; Mk 2,18-22)

---

‡ **5:19** La dus p stipinic p krov š afukut rupă š p nosilă, la slubuzăt – Ăn grčki original skrije: “Sa urkat p krov š slubăzăt p omu karje nu puatje s umblje...pisti pločic d glină (crjep)”. Ăn zuviljalja ăn pămăntula, fiča krovu d năroj š d paje karje s punja p krač š p građe. Njekad koristja pločic d glină (crjep). Krovj irja ravni, a kăši avja stepinic ili basamač p karje lumja s urka p krov.

§ **5:27** Levi isto s kima Matej. Vidjec (Matej 9,9).

33 Njeka lumje ja zăs: “Učenikurlje alu Ivan maj mult vorj
postjaštje š s ruagă, aša š učenikurlje alu farizeji, ali alji tjej
stalno mălănkă š bja.”
34 Lja antribat Isusu: “Dali kutizăc svatovi alu mladoženjej s
natiric s postjaskă pănd mladoženja ku jej?*
35 Ali osă vinje vrijamja kănd osă lji ja p mladoženja† š atunča
s postjaskă.”
36 Atunča Isusu nastavit aša če lja spus asta vorbă: “Numilja
nu rupje pjatika dăla cuală nuavă s puată s krpjaskă p cuală
bătrnă. Akă aja fače, osă rupă cuala nuavă, a pjatika dăla
nuavă cuală nu pristajaštje alu cuală bătrnă.
37 Š numilja nu tuarnă vinu alu nov‡ ăn bătrnă tăšnj d
pjalje.§ Akă aja fače, vinu alu nov osă rupă tăšnjilje* š osă
varsă, a tăšnjilje osă propanjaskă.
38 Njego, vinu alu nov trjebje s s tuarnje ăn nuavje tăšnj.
39 Š numilja činje bja bătărn vin nu vrja vinu dăla nov daja
če zăče: ‘Bătărn je maj bun.’ ”†

6

Isusu zăče k arje autoritet p sămbăta, svăntă zuvă alu židovilor (Mt 12,1-8; Mk 2,23-28)

1 Una sămbătă Isusu trača pisti pijană d gruv. Učenikurlje aluj
rupja gruv, š la trljit ku mănilje š la mănkat.
2 A njeki farizeji azăs: “Dăče prekršac zakonu alu Mojsije ku
aja če rupjec gruvu ăn sămbătă?”*
3 Isusu lja odgovorit: “Dali voj nas čitit ăn Svăntă pismă ča
fukut David, argatu alu Dimizov, kănd aflămăzăt jel š ălja karje
afost ku jel?
4 Dali na auntrat ăn šator undje Dimizov s poštujaštje, jel
amănkat dă mălaju karje posvitit š adat alu ălja karje afost ku

---

* **5:34** Postu je znaku d tugă. Svatovi nikad nu postjaštje pănd s slavjaštje. † **5:35** Isusu p jel usporidjaštje ku mladoženja, a p učenikurlje aluj ku svatovi. ‡ **5:37** vinu alu nov ili “sok d strugurj.” Asta s odnosaštje p vin karje još na kopt. § **5:37** tăšnj – Asta afost saku karje afost fukut d pjalje alu živutinje. * **5:37** vinu alu nov osă rupă tăšnjilje – Kănd vinu alu nov akopt jel slubadje plinu karje proširjaštje tašna. Daja če tašna abătrnă piznjaštje daja če nu maj puatje s s raširjaskă kašă tašna anuavă. † **5:39** Asta metaforă s razlikujaštje dăla tradicija alu vođilor karje kašă vinu alu bătărnă š nov načinu d život karje je Isusu ănvăca karje je kašă vinu alu nov. Poanta alu asta ilustracija je k lumja karje zanjimja samo tradicija alor na vut voje s puje urjajke karje je Isusu ănvăca, š akă aja če jel ănvăca ispunja tot čije alor (židovsko) Svăntă pismă zapovidjaštje. * **6:2** Zakonu alu Mojsije zăče nu kutjez s lukrjez ăn sămbătă (vjez “sămbăta” ăn rječnik). Farizeji irja strogi ăn načinu karje jej tumača zakonu alu Mojsije š jej smatrja k ăla činje rupje gruvu jel lukrjază (Iš 34,21).

jel? Dali nu zăče zakonu alu nostru k mălajusta nu kutjază s
mălănčje nimilja činje nuje popă?”†‡
5 Atunča Isusu lja zăs asta: “Jo, Bijatu alu Omuluj, am
autoritet p sămbătă!”

Isusu likujaštje p omu ăn sămbătă
(Mt 12,9-14; Mk 3,1-6)

6 Alta sămbătă Isusu auntrat ăn sinagogă s ănvacă. Afost
ănklo om karje na putut s koristjaskă măna dirjaptă.§
7 Učitelji d zakonu alu Mojsije š farizeji avrut s l optužaskă
p Isusu k aprekršăt unu zakon alor. Daja pomatrja p Isusu s
vjadă dal vrja ăn sămbătă s likujaskă.*
8 A Isusu aštijut găndjala alor pa zăče alu om karje arje mănă
karje nu puatje s koristjaskă: “Skual š stăj aiča la intja alu toc!”
Jel sa skulat š astat ănklo.
9 Atunča Isusu zăče: “S vu ăntrjeb: Dopustjaštje zakonu alu
Mojsije s s fakă ăn sămbătă binje, ili rov? S spasaskă životu, ili
s l uništjaskă?”
10 Sa ujtat p toc ăn sinagogă š atunča zăče alu omuluj: “Ătiđje
măna!” Jel afukut aša š măna sa likujit.
11 Atunča farizeji š učitelji d zakon alu Mojsije sa nikăžăt, š
ančiput s dogovorjaskă če s fakă păntruv Isusu.

Isusu kuljađje p duavăsprjače (12) d apostolurj
(Mt 10,1-4; Mk 3,13-19)

12 Ăn zuviljalja Isusu apljikat p djal s ruađje š provodit
nuaptja ku ruguala la Dimizov.
13 Kănd avinjit alta zuva, akimat la jel p učenikurlje š ăntră
jej akuljes duavăsprjače (12) d lumje, karje lja odredit d apos-
tolurj.
14 Afost Šimun, karje Isusu la kimat Petar,
Andrija, fratilje alu Petar,
Jakov,
Ivan,
Filip,
Bartolomej,

---

† **6:4** Vjez ăn 1 Sam 21,1–7. ‡ **6:4** Mălaju karje je posvetit afost duavăsprjače (12) d mălajurj karje s nalazja ăn lok svănt ăn Šator. Popilje ănklo punje ăn tuată duminika d žrtvă alu Dimizov. Ăn tuată zuvă sămbătă lji prominja duavăsprjače (12) mălajurj karje akopt ăn zuvasta. Samo popilje aputut s mălănče mălajur alji bătrnje (Lev 24,5–9). § **6:6** karje na putut s koristjaskă măna dirjaptă – Aiča š ăn 8. stih, ăn grčki skrije: “măna afost uskată”. Măna alu omuluj afost oštetită aša k na putut s utingă. Vjerovatno afost savijită skroz ăn pulm, aša s izgledjaskă mikă š naborită.
* **6:7** Mulc učitelj dăla zakon alu Mojsije azăs akă alu njeko tinđ njeka pomoću, aja je lukru. Daja če tumača zakonu strogo rov, azăs k nuje uredu s ătinđe pomoću ăn sămbătă. Anvăcat k alu omuluj puatje s tingă pomoću ăn sămbătă samo ăn marje ozbiljna situacije kašă kum je porodu š kănd životu alu omuluj arfi ăn opasnost.

15 Matej,
Toma,
Jakov, kupilu alu Alfej,
Šimun karje avut nadimaku Domoljub,
16 Juda, kupilu alu Jakov,
š Juda Iškariot, karje maj ănklo izdajit p Isusu.

Isusu ănvacă š likujaštje
(Mt 4,23-25; 5,1-12)

17 Isusu sa dat ăn zos dăpă djal ku apostoli š astat p ravnică. Ănklo aštiptat mulc alturj učenikurj aluj š mulc narod d trg Jeruzalem š d tot pămăntu alu Židovilor,† š d regija pănglă apă undje irja trgurj Tir š Sidon p sjever.
18 Avinjit toc s puje urjajke la Isusu š s lji likujaskă tuată buala. S likuja š ălja karje lja mučit sufljeti alji rovj.
19 Tuată lumje la akătat s l dotaknjaskă daja činje l dotaknja snaga ajiša dăn jel š lji likuja.
20 Atunča Isusu sa ujtat p učenikurj š zače:

"Nurukošj ištjec voj karje ištjec sărač
k voj ištjec uključic ăn cara alu Dimizov!
21 Nurukošj ištjec voj karje ištjec flămănž
k voj osă fic narinic!
Nurukošj ištjec voj karje akuma plănđec
k voj osă vu radujic!
22 Nurukošj ištjec voj kănd lumja vu mrzaštje
š kănd p voj isključaštje š vu vridjaštje š vu zače k ištjec rovj
daja če ištjec učenikurlje alji mjej, alu Bijatu alu Omuluj!
23 Raduicăvă voj ăn zuvaja š săric d radost
k istina je nagrada avuastră marje je p čerj,
k jej karje vu maltetirjaštje sămănca je alu ălja karje d mult maltetirja p prorokurlje!"

24 "Ali grjev vuavă, lumja karje bugată,
k već asprimit utjšala avuastră!
25 Grjev vuavă karje ištjec narinic,
k osă fic flămănž!
Grjev vuavă karje akuma vu radujic,
k osă tugujic š s plănđec!
26 Grjev vuavă kănd p voj tuată lumja uhvaljaštje,
k jej karje uhvalja p voj sămănca je alu ălja karje uhvalja d mult d prorokurlje alji mičinoš."

---

† **6:17** pămăntu alu Židovilor – Ăn grčki original skrije: "Judeja". Aja puatje posebno s odnosaskă p rimska regija ăn južna Palestina, ali ăn ăsta stih s odnosaštje općenito p tot pămăntu ăn karje atrijit Židovi.

Isusu ănvacă s vrjem p dušmanji alji noštri
(Mt 5,39-42)

27 “A jo vu zăk, vuavă karje punjec urjajke: Vrjec p dušmanji
alji voštri. Binje fičec alu lumjej karje vu mrzaštje.
28 Kătăc dăla Dimizov s fakă binje alu ălja karje vu blastămă.
Rugăcăvă d ălja karje p voj maltetirjaštje.
29 Alu ăla karje t luvjaštje p una falkă tinđje š altă, š alu ăla
karje c ja ancuku dopustjaštje s c ja š kămaša.
30 Ali dăj alu tot ăla karje dăla tinje kată, a dăla ăla karje dăla
tinje fură nu kăta s ăntuarkă.
31 Fičec alu lumjej isto če vrjec jej vuavă s fakă.
32 Akă vrjec samo p ălja karje p voj vrja, nu zaslužăc na-
gradă. Š lumja karje rovj vrja p ălja karje vrja p jej.
33 Isto aša akă fičec binje samo alu ălja karje fače vuavă
binje, nu zaslužăc nagradă. Š lumja karje rovj fače isto aja.
34 Akă pozajmic samo alu ălja karje puatje s vu ăntuarkă
ăndrăt, nu zaslužăc nagradă. Š lumja karje rovj pozajmjaštje
alu lumjej karje rovj s s ăntuarkă ăndrăt.
35 Njego, vrjec isto p dušmani alji voštri. Fičec binje alor š
pozajmic alu ălja karje nu puatje s vu ăntuarkă ăndrăt. Akă
aja fičec, osă primic marje nagradă š osă fic kašă Maj marje
Dimizov karje bun kătri lumje karje nu zahvaljaštje š karje je
rovj.
36 Fic bunj kătri tuată lumje kum Tata alu vostru ăn čerj jaštje
bun kătri tuată lumje.”

Isusu ănvacă s nu sudjaskă
(Mt 7,1-5)

37 “Nu sudic š nusă fic sudic. Nu optužăc š nusă fic optužăc.
Oprostic š osă vu fije oprostit.
38 Dăc š Dimizov osă vu dja. Jel osă vu tuarnă marje količină
ăn puală, ka omu bun karje punjaštje găvanu aluj d gruv aša
če nabijaštje š potresaštje gruvu pănd god nu s napunjaštje,
š nastavjaštje s dodajaskă još maj mult pănd gruvu nu s
prelijaštje. K kum miric alu alcilor, aša Dimizov osă mirjaskă
š vuavă.”
39 Isusu azăs alor š još una vorbă: “Dali puatje vorbu s
adukă p vorbu? Nu puatje, k amiždoj osă kadă ăn rupă.
40 Učeniku nuje maj marje d učitelju aluj. Ali tot učeniku p
karje učitelju la ănvăcat tot če štije, osă fije kašă učitelju aluj.
41 Dăče tujc la aškja ăn vojk alu altuluj, a nu vjez ljemnu ăn
vojk alu tov?
42 Dăče zăč alu altuluj: ‘Omulje, s c skot aškja dăn vojku alu
tov’, a săngur ăn vojk nu vjez ljemnu? Ku duavă licje! Skuatje

majdată ljemnu dăn vojku alu tov pa atunča osă vjez kum s skoc aškja dăn vojku alu altuluj.”

Isusu ănvacă d bunje š d ruavje vorbje
(Mt 7,17-20; 12,34-35)

43 “Ljemnu alu bun nu puatje s rudjaskă plodu karje nuje bun, nič ljemnu karje nuje bun nu puatje s rudjaskă plodu alu bun.
44 Tot ljemnu s kunaštje p plod. Dăn mărčinj nu sa dună smokva nit strugurlje.
45 Isto aša bun omu rubjaštje bunje vorbje k je inima aluj bună, a omu rov rubjaštje ruavje vorbje k je inima aluj ruavă. Aja če omu rubjaštje arată d karje jel inima arje.”

Omu karje je mudar fače aja če Isusu zače
(Mt 7,24-27)

46 “Če mikimăc, ‘Domnu, Domnu!’, a nu fičec aja če zăk?
47 Ăla karje vinje la minje š auzăt vorbilje alji mjalje š fače aja če zăk
48 je kašă omu karje fače kasa š surpa adănkă rupă š postavit temelju p buluvan. A kănd avinja poplava, š kănd apa navalit p kasă, nu puatje s miškă daja če binje făkută.
49 Ali ăla karje auzăt vorbilje alji mjalje š nu fače aja če zăk je kašă omu karje fače kasa p pămănt frzdă temelj. Kănd apa navalit p kasă majdată sa duburăt š irja skroz uništită.”

7

Isusu likujaštje p argatu alu kapetanuluj alu rimuluj

1 Dăpă aja če tot azăs alu naroduluj, Isusu apljikat ăn trg Kafarnaum.
2 Ănklo afost njeki kapetan alu rimuluj karje avut argat karje avut d jel milă. Ăla argat afost bulnav p muartje.
3 Kănd kapetanu auzăt d Isusu, atrimjes la jel vođe alu lumjaja karje irja Židovurj ăn trgula s l ruađje s vije š s likujaskă p argatu aluj.
4 Kănd jej avinjit la Isusu, mult la rugat: “Zaslužăt s ji fač aja
5 daja če vrja p narodu alu nostru, frzdă jel noj nam putja s sagradim sinagoga anuastră.”
6 Isusu apljikat ku jej. Š kănd avinjit la upruapje la kasă, atrimjes kapetanu p ortači la Isusu. Jej azăs: “Kapetanu azăs asta: Domnulje, nu tu mučja. K nu săn vrjedan s uncăr ăn kasa amja.
7 Nu săn vrjedan s viuv pănla tinje. Njego samo zi dundje god ješt s s likujaskă argatu alu mjov.
8 Asta štiuv k š jo mora s askult p kapetanu alu mjov. Am š jo vuastje dusu minje. Š zăk alu unu: ‘Fuđ!’ š jel pljakă. Š alu

altuluj zăk: ‘Vină aiča!’ š jel vinje. Š alu argatu alu mjov zăk: ‘Făj aja!’ š jel fače.”
9 Kănd auzăt aja, sa mirat Isusu š sa okrinit la mulc lumje
karje apljikat dăpă jel š zăče: “Istina je, ăn Izrael na găsăt p
unu Židov karje krjadje kašă ăsta karje nuje Židov karje aša
krjadje.”
10 Kănd sa tors akas ălja p karje kapetanu atrimjes, angăsăt
p argatu likujit.

Isusu uskrisnjaštje p bijatu alu udovicăj

11 Dăpă aja Isusu apljikat ăn trg karje s kima Nain. La sljedit
učenikurlje aluj š mulc lumje.
12 Kănd avinjit la upruapje la uša alu trguluj, baš atunča
njeka lumje aduče p mort fălkov dăn trg pănla gruapă s l
ăngruapă. Fălkovu karje amurit afost jedinac la mamă, karje
afost udovică, š mulc lumje dăn trg irja ku ja.
13 Kănd Domnu Isusu avizuto ja fost žau d ja š ja zăs alu je:
“Nu plănđa!”
14 Avinjit š adotaknit nosiljilje, a lumja karje la dučja astat.
Isusu azăs: “Fălkovulje, c zăk, skual!”
15 Š fălkovu sa drikat š arubit, a Isusu azăs alu mumusăj:
“Jakăc kupilu alu tov”.
16 Toc sa mirat la săla alu Dimizovuluj. L slavja š zăča:
“Marje proroku trijaštje ăntră noj! Dimizov avinjit s ažută alu
narodu aluj!”
17 Š toc ăntră Židovj* š ăn altje lokurj auzăt aja če Isusu
afukut.

Ivan karje Bătjază trimjatje p učenikurlje aluj s ăntrijabă jaštje Isusu Mesija

(Mt 11,2-11)

18 Učenikurlje alu Ivan arubit alu Ivan d tot aja če Isusu
afukut. Ivan akimat p doj (2) učenikurj aluj
19 š lja trimjes la Domnu Isusu s l ăntrjabje: “Ješt tu ăla karje
Dimizov aobečit k osă vije† ili dal trjebje s štiptăm p altu s vije?”
20 Kănd jej avinjit la Isusu, azăs lumjaja: “Ivan karje bătjază
atrimjes p noj la tinje s t ăntribăm: ‘Ješt tu ăla karje Dimizov
aobečit k osă vije ili dal trjebje s štiptăm p altu s vije?’ ”
21 Pănd jej afost ănklo, Isusu alikujit p mulc d buală, d patjală
š d sufljeti alji rovj. Š alikujit p multă lumje karje vorbj s
puatje s vjadă.

---

* **7:17** toc ăntră Židovj – Ăn grčki original skrije: “Judeja”. Aja puatje posebno s odnosask p trgu alu rimuluj ăn južna Palestina, ali ăn ăsta stih s odnosaštje p općenito p tot pămăntu ăn karje atrijit Židovi. † **7:19** karje Dimizov aobečit k osă vije – Ăn grčki original skrije: “ăla karje trjebje s vije.” Aša s rubja d Mesija.

22 Atunča aodgovorit alor: “Fuđic š javic alu Ivan ča vizut
š auzăt: vorbi vjadje, lumja karje nu puatje s umblă akuma
umblă, lumja karje avut buală p pjalje,‡ akuma je likujic,
surdi audje, morcă s skuală, š alu săračilor s rubjaštje Bună
vorbă d Dimizov.
23 Blagoslovit ăla karje nu kadje ăn vjeră dăn minje.”
24 Kănd apljikat učenikurlje alu Ivan, Isusu ančiput s rubjaskă
alu multă lumje d Ivan. Jel azăs: “Aspljikat ăn lok undje nuje
nimika. D karje om aspljikat ănklo s vidjec? Dal aspljikat s
vidjec p njeko karje kašă trstika karje văntu uljigăna? Nu! Nas
pljikat aja s vidjec.
25 Ili aspljikat s vidjec p omu karje măndru ănbrăkat? Nu!
K lumja karje aduče măndrje cualje š trijaštje ăn bugacije s
nalazaštje ăn palače alu caruluj.
26 Aspljikat s vidjec p proroku? Da! Jel je maj marje prorok.
27 Ivan je ăla d karje je skris ăn Svăntă pismă:

‘Jakă, trimjet p omu karje duče vorba amja
s pljače la intja ata s pripremjaskă drum d tinje.’✡

28 Punjec binje urjajke: d tuată lumje karje ikad atrijit nimilja
nuje maj marje d Ivan. A ipak, ăn cara alu Dimizov, ăla karje
je maj mik je maj marje d jel.”§

Isusu ukurjaštje p vođilje alu Židovilor daja ča odbit p Ivan š p jel
(Mt 11,12-19)

29 Tuată lumja karje apus urjajke la Isusu, čak š carinikurlje,
već askultat poruka alu Ivan š p jej jel lja bătizat. Atunča, kănd
jej auzăt če Isusu azăs, sa složăt k Dimizov zaista atrimjes p
Ivan s kjamje p narodu s s pokajaskă.*
30 Naprotiv, farizeji š učitelji alu zakonu alu Mojsije aodbit
planu alu Dimizov d jej daja ča odbit s lji bătjază Ivan.
31 Isusu azăs: “A ku činje s lji usporidjesk p lumja ăn asta
vrijamje?† P činje samănă?
32 Jej je kašă kupi karje šadje la tržnică š unu p alt s strigă:

---

‡ **7:22** buală p pjalje – Vjez fusnota ăn 4,27. ✡ **7:27** Mal 3,1 § **7:28** maj marje d jel – Isusu nu zăče k je Ivan nuje marje prorok. Zăče k je lumja karje adoživit blagoslovurj alu carăj alu Dimizovuluj, kašă ăštja lumje (vjez stihurlje 18-23), zaista blagoslovic. Uživjaštje ăn stvarurj karje Ivan još na doživit. Lumja alu pămăntusta smatrjaštje p njeka lumje k je nevažni. Ali ăn cara alu Dimizov, Dimizov lji smatrjaštje k je važni. * **7:29** sa složăt k Dimizov zaista atrimjes p Ivan s kjamje p narodu s s pokajaskă – Ăn grčki original skrije: “opravdja p Dimizov”. D ăsta kontekst, aja značaštje k sa slažăt k je drumu alu Dimizov, karje Ivan š Isusu rubja, bun. † **7:31** lumja ăn asta vrijamje – Ăn grčki original skrije: “lumja d ăsta naraštaj”. Aja Isusu maj mult kima p ălja karje aluj s protivja, posebno p vođilje alu Židovilor.

‘Noj amkăntat vuavă vjasăl kăntič
š voj na žukat!
Noj amkăntat vuavă tužne kăntič
a voj na plăns!’‡

33 K, avinjit Ivan karje bătjază na mănkat mălaj nič vin na but,§
a zăčec: ‘Ăn jel je sufljetu alu rov!’
34 Jo, Bijatu alu Omuluj, avinjit karje amănkat š ambut, a zăčec:
‘Jakă, omu karje vrja mult s mălănče š s bja mult vin, ortaku
alu carinikuluj š ku grešnikurlje!’
35 Toc karje prihvatjaštje mudrost alu Dimizov razumjaštje k
Dimizov atrimjes š p minje š p Ivan.”*

Isusu ănvacă k ăla alu činje mult s oprostjaštje, mult š surută (Mt 26,6-13; Mk 14,3-9; Iv 12,1-8)

36 Unu farizej akimat p Isusu s mălănče ku jel. Jel auntrat ăn
kasă alu farizej š alat loku la astal s mălănče.†
37 Afost njeka mujarje, kunuskută ăn trgula p grešala alu je.
Ja adoznajit k Isusu mălănkă la farizej ăn kasă. Š jakă, mujarja
adus skumpă ulje karje miruasă ăn măndru bukal.
38 Š astat la pičuarje dăpă Isusu. Ančiput s plăngă š lakrmilje
kădja p pičuarje. Ku păru lja frikat, š lja surutat š lji uns ku
skumpă ulje karje miruasă.
39 Kănd avizut farizej karje akimat p Isusu, agăndit: “Kănd
ăsta om zaista arfi prorok, aštija činje je mujarasta karje l
dotaknjaštje, k ja je marje grešnică.”
40 P aja Isusu ja zăs: “Šimune, am s c zăk nješto.”
A jel azăs: “Učiteljulje, zi!”
41 A Isusu azăs: “Doj (2) omurj duguja alu unu om banj.
Unu om ja dugujit činč sutje (500) kovanic d arđint,‡ a altu om
činzăč (50).
42 A kum jej na vut dundje s ăntuarkă, alu amiždoj aoprostit
datorija. Atunča karje d jej doj (2) maj mult osă l vrja?”

---

‡ **7:32** Isusu usporidjaštje p vođilje alu židovilor ku kupi karje je nikăžăc p ortači alor k nu fače aja če vrja. Kašă aša kupi, vođilje alu židovilor uznemiric dăn Ivan š Isusu k nu s ponašaštje kum alor s sviđaštje ili prihvatjaštje. § **7:33** na mănkat mălaj nič vin na but – Ivan trija grjev. Trija ăn lok undje nuje nimika, mănka skakavacurj š med š s ănbrka ăn cualje neudobne (vjez Mt 3,4; Mk 1,6). * **7:35** Toc karje prihvatjaštje mudrost alu Dimizov razumjaštje k Dimizov atrimjes š p minje š p Ivan – Ăn grčki original skrije: “Š mudrost opravdjaštje p tuatje kupi alu je”. Ăn ăsta kontekst, aja značaštje k je lumja mudra kănd prihvatjaštje drumu karje rubja Ivan š Isusu. † **7:36** alat loku la astal s mălănče – Afost običaju la posebna gozbă kašă asta mănkarje k omurj mălănkă pănd zače udobno pănglă astal. ‡ **7:41** kovanic d arđint – Ăn grčki original skrije: “denari”. Denar afost kovanica d arđint alu rimulor. Vridja kašă una dnevnica d obični radnik.

43 Šimun azăs: “Găndjesk alu ăla karje maj mult oprostit datorija.”
Azăs Isusu: “Binje azăs.”
44 Atunča Isusu sa okrinit la mujarje š zače alu Šimun: “Vjez p asta mujarje? Jo auntrat ăn kasă ata, ali tu nu maj dat apă s spăl pičuarilje, a ja aplăns š lakrmilje alu je akăzut p pičuarje a ja lja asplat š ku păru mi lja frikat.
45 Nu maj dučukit ku poljubacu, a ja, d kănd jo amuntrat na prestanit s m surutje pičuarilje.
46 Tu nu maj uns kapu ku ulja, a ja ku skumpă ulje karje miruasă auns pičuarilje.§
47 Dače găndješt k ja apokazăt atăta d marje ljubav? C zăk istină: aja je daja če grešala alu je, š akă lja fost multă, afost oprostit. Ăla karje găndjaštje k trjebje aluj ucără s s oprostjaskă, ăla vrja ucără.”
48 Atunča alu mujarje azăs: “Zaista, grešala ata cam oprostit.”
49 Ălja karje afost ănklo ančiput ăntri jej s rubjaskă: “Činje je ăsta š grešala s oprostjaskă?”
50 A jel zače alu mujarje: “Daja čaj krizut, tu ta spasăt! S c dja Dimizov mir pănd plječ!”

8

Mujerilje karje sljedjaštje p Isusu

1 Majdată d aja Isusu pljika p trgurj š p saturj s rubjaskă Bună vorbă d cara alu Dimizov. Afost ku Isusu duavăsprjače (12) apostolurj
2 š njeke mujerj karje Isusu lja likujit dăla sufljeti alji rovj š dăla bualā. Alja mujerj afost Marija karje afost d trg Magdala, dăn karje Isusu aputirit šaptje (7) sufljeti alji rovj,
3 Ivana, karje afost mujarja alu Kuza karje irja upravitelju ăn palače alu Herod,* Suzana š multje altje mujerj. Jalje ku banji alor ažutat alu Isusuluj š alu apostolilor.

Isusu rubjaštje vorbă d om karje sijaštje sămănca (Mt 13,1-17; Mk 4,1-12)

4 Kănd pănglă Isusu sa străns mulc lumje dăn tot trgu, atunča Isusu lji rubja asta vorbă:
5 “Una zuvă aišăt omu s posijaskă sămănca ăn polje. Kănd aposijit, njeka sămănca akăzut p drum š lumja umbla p aja š puji lja amănkat.

---

§ **7:46** Gostjamja ăn kasă obično s nudja apa kum aputja s spală pičuarilje, k većina lumje ili pljika dăskulcj ili duča sandalje š ăn kasă vinja ku pičuarilje pljinje d prašănă. Gostjamja isto s dočekujaštje ku poljubacu ăn falkă, a alu lumje posebne s unđa kapu ku mirosu alu dulčje ku ulja d maslină.

* **8:3** Herod – Vjez 3,1 ku fusnota ănklo.

6 Njeka sămănca akăzut p pămănt undje jaštje buluvan š tek
ča kriskut sa uskat daja če narje apă.
7 Njeka sămănca akăzut ăntră mărčinj š mărčinjilje akriskut
una ku jej š ja sa ugušăt.
8 A njeka sămănca akăzut p bun pămănt š krjaštje š rudjaštje
d usută (100) d vorj." Isusu azăs aja, š astrigat: "Toc činje arje
urjekj s audă, trjebje s puje urjajke š s razumjaskă!"

Isusu ănvacă kum alta lumje s ponašaštje kănd audje vorba alu Dimizov
(Mt 13,10-23; Mk 4,10-25)

9 Učenikurlje alu Isusuluj la antribat če značaštje asta vorbă.
10 Isusu azăs: "Dopustit vuavă s razumic tajnilje d cara
alu Dimizov. Ali koristjesk aša vorbje kănd jo ănvăc p alcă s
ispunjaskă Svănta pismă:

'S ujtă
a nu prepoznajaštje,
š s audă,
a nu razumjaštje'.✡

11 Jakă če značaštje asta vorbă: sămănca je vorba alu Dimi-
zov.
12 A sămănca karje akăzut p drum prestavjaštje p ălja karje
audje, ali vinje nikuratu š adus vorba alu Dimizov d inima
alor aša s nu krjadje š nu s spasaskă.
13 A sămănca karje akăzut p buluvan prestavjaštje p ălja
karje audje, ku radost primjaštje vorba alu Dimizov, ali narje
korjen. Ălja njeka vrijamje krjadje, a kănd vinje iskušjala
prestanjaštje s krjadje.
14 A sămănca karje akăzut ăn mărčinj prestavjaštje p ăštja
karje punje urjajke la vorba alu Dimizov, ali kum vrijamja
trjače, p jej lji ugušaštje brigilje, bugucija š tuatje užitkulje alu
životuluj, daja jej nu duče plodu kopt.
15 A sămănca karje akăzut p bun pămănt prestavjaštje p
lumja karje ku bună š ku poštena inimă păzaštje vorba alu
Dimizov karje audje, jej pljakă maj dăpartje kănd je grjev, daja
jej aduče bun plod."
16 "Nimilja nu prindje lampa s viljaskă ku posuda ili s
uaskundje dusu pat, njego s upuje p postolje aša toc ălja karje
untră s puată s vjadă binje.
17 K tot čije ăviljit osă fije dăzvăljit š tot čije skuns osă s štije š
osă vije p lumină.
18 Daja punjec binje urjajke k ăla karje păzaštje vorba amja
osă razumjaskă mult, a p ălja karje nu păzaštje vorba amja osă
s ja š aja če găndjaštje k razumjaštje."

✡ **8:10** Iz 6,9

Jej karje fače voja alu Dimizov je članurlje alu familija alu Isusuluj
(Mt 12,46-50; Mk 3,31-35)

19 Atunča muma š fracă alu Isusuluj avinjit s l vjadă, ali na putut s vije la jel k afost mulc lumje.
20 Ajavit alu Isusuluj: “Mumuta š fracă alji tej stă afar š vrja s t vjadă.”
21 Kănd Isusu auzăt aja, azăs alu lumjej: “Ălja karje punje urjajke š askultă vorba alu Dimizov mije je ka muma š ka frac.”

Isusu smirjaštje oluja la apă Galileja
(Mt 8,23-27; Mk 4,36-41)

22 Ăn una zuvă azăs Isusu alu učenikurlje aluj: “Tričem p alta partje la apă.” Jej auntrat ăn čamac š aotplovit.
23 Pănd plovja, Isusu ančiput s kulčje. Š ančiput s suflje marje vănt. Văntu ančiput s fakă marj valurj karje ančiput s napunjaskă čamacu d apă š jej sa găsăt ăn rov.
24 Jej avinjit la Isusu š la skulat š ja zăs: “Gospodarulje, Gospodarulje, tonim!”
A Isusu sa skulat, azapovidit alu văntuluj š alu valulor alji marj s stja š jej sa smirit š afost tišina.
25 Atunča Isusu azăs alu učenikurlje aluj: “Dăče nas krizut ăn minje?”
A učenikurlje sa spirjat š sa mirat. Azăs unji alu alc: “Činje ăsta s zapovidjaskă čak š alu văntuluj š alu apăj, š punje urjajke la jel?”

Isusu putirjaštje mulc sufljeti alji rovj dăn om
(Mt 8,28-34; Mk 5,1-20)

26 Avinjit ăn regija Gerasa,† karje je p alta partje d apă d regija Galileja.
27 Čim Isusu aišăt d čamac p obală, avinjit la intja alu Isusuluj njeki om dăn trg karje avut sufljeti alji rovj ăn jel. Već d mult kum nu sa brkat nič atrijit ăn kasă njego irja la mărmănc.
28-29 Multă vrijamje sufljeti alji rovj l cănja š akă lumja la ljigat p lanacurj š okove š l păza, jel rupja lanacu š sufljeti alji rovj l natirja s pljače ăn lok undje nuje nimika. Kănd omula avizut p Isusu, acăpat. Isusu azapovidit alu sufljeti alji rovj s jašă d omula. Akăzut la intja alu Isusuluj š astrigat: “Če vrjaj dăla minje, Isusulje, Bijatu alu Maj marje Dimizov? Mărog d tinje, nu m mučja!”

---

† **8:26** regija Gerasa – Lumja karje atrijit ăn trgula Gerasa š ăn okolică na fost Židovj.

30 Isusu la tribat: “Kum t kjem?” Jel zače: “Mulc‡”, k afost ăn
jel mulc sufljeti alji rovj.
31 Š sufljeti alji rovj ančiput mult s s ruađje d Isusu s nu
naridjaskă s pljače ăn jamă frzdă kraj undje osă fije kaznic.
32 A ănklo p djal mult porč s ranja. Sufljeti alji rovj sa rugat
d Isusu s dopustjaskă s untră ăn porč š Isusu adopustit.
33 Atunča sufljeti alji rovj aišăt d om š auntrat ăn porč. Toc
porči adat fuga ăn zos dăpă djal ăn apă š sa nikat.
34 Kănd lumja karje păza p porči avizut ča fost, afuđit š
arazglasăt p trg š p saturj.
35 A lumja avinjit s vjadje ča fost. Kănd jej ažuns, avizut p
Isusu ku omu dăn karje aišăt sufljeti alji rovj. Avizut p omu
karje šadje š punja urjajke la Isusu, ănbrkat š bun ăn kap. Š
lumja sa spirjat.
36 Jej karje avizut ča fost, arubit alu lumjaja kum Isusu
likujit p omu ăn karje afost sufljeti alji rovj.
37 Tuată lumja d regija Gerasa lja pukat marje frikă, š arugat
p Isusu s pljače dăla jej. Isusu auntrat ăn čamac s pljače pisti
apă ăndrăt.
38 Majdată njego če Isusu š učenikurlje aluj aotplovit ăn
čamac, omu d karje sufljeti alji rovj aišăt sa rugat mult d Isusu
s puată s rămăje ku jel. Ali Isusu ja zăs:
39 “Ăntuarčitje akas š zi alu toc če Dimizov afukut d tinje.”
Atunča jel apljikat š razglasăt p tot trgu če ja fukut Isusu.

Isusu likujaštje p mujarja š adrikă p fata d morc
(Mt 9,18-26; Mk 5,22-43)

40 Multă lumje aštipta p Isusu s s ăntuarkă dăpă alta partje d
apă. Kănd Isusu ažuns, toc ku radostu la štiptat.
41 D dăturdată avinjit omu karje sa kima Jair, karje irja vođa
alu lumje karje s sastaja ăn sinagogă. Akăzut la intja alu
Isusuluj š mult sa rugat s vije ăn kasa aluj.
42 Jel avut jedinică fată karje avut duavăsprjače (12) d aj
karje irja p muartje.
Pănd Isusu pljika la Jair, mulc lumja l pinđja dăpă pistot.
43 Ăntră lumje irja mujerj karje duavăsprjače (12) d aj kr-
varja, š potrošăt tot ča vut p doktorjamje, ali nimilja na putut
s ju likujaskă.
44 Avinjit d drăt š apus măna p rubu alu cuala alu Isusuluj š
odma aprestanit s krvarjaskă.
45 Antribat Isusu: “Činje apus măna p minje?”

‡ **8:30** Mulc – Ăn grčki original skrije: “Legija”. Legija afost rimska vorba d vuastje karje s odnosa p skupină dăn 6.000 vuastje. Aiča s koristjaštje d označală d marje skupină sufljeti alji rovj.

Š păn̑d toc azăs: “Nu jo”, Petar azăs: “Gospodarulje, multă lumje t pinđje š t strănđe!”

46 A Isusu azăs: “Njeko namjerno apus măna p minje. Amositit k săla aišăt d minje.”
47 Kăn̑d mujaraja saznajit k nu puatje s askundă k ja apus măna p Isusu, atrimurat d frikă š akăzut la intja alu Isusuluj š la intja alu tot narodu š lja zăs dăče apus măna p Isusu š kum odma sa likujit.
48 A Isusu alu je azăs: “Fata amja, tu ta likujit daja ča krizut. S c dja Dimizov mir păn̑d plječ!”

49 Kăn̑d Isusu još arubit alu mujaraja, avinjit njeko d kasă alu Jair§ ku poruka: “Camurit fata. Nu maj muča učitelju više.”

50 Auzăt Isusu š azăs alu Jair: “Na vja frikă! Samo krjadje š ja osă fije binje!”

51 Kăn̑d Isusu avinjit ăn kasă alu Jair, Isusu adopustit samo alu Petar, alu Ivan, š alu Jakov, š alu tatăj š alu mamăj alu fataja s utrje ku jel.
52 Š toc karje već irja ăn kasă plănđja š tuguja dăpă ja. Isusu lja zăs: “Nu plănđec! Nuje muartă, njego s kulkă!”

53 Atunča toc ančiput s s ljađe d jel daja ča štijut k je muartă.
54 Isusu alato d mănă š astrigat: “Kupilulje, skual!”

55 Š sufljetu sa tors š odma sa skulat. Isusu azăs s ji dja s mălănče.
56 Roditelji alu je irja začudic, a Isusu ja naredit s nu zăkă alu nimilja če sa dogodit.

9

Isusu trimjatje p apostoli s rubjaskă Bună vorbă š s likujaskă p bulnavi
(Mt 10,9-14; Mk 6,7-13)

1 Isusu akimat la jel p duavăsprjače (12) apostolurj š lja dat săla š autoritet s putirjaskă p sufljeti alji rovj š s puată s likujaskă p bulnavi.
2 Lja trimjes s rubjaskă Bună vorbă d cara alu Dimizov š s likujaskă p bulnavi.
3 Isusu lja zăs: “Nimika nu lăc ku voj p drum: nič băcu, nič tašna, nič mălaju, nič banji, nič altje kămăšj!
4 Ăn tuată kasa ăn karje untrăc s prenočic ănklo, răminjec ăn ja păn̑d god nu pljikăc ăn altu trg.

§ **8:49** Jair – Ăn grčki original skrije: “vođa alu sinagogăj”.

5 Undje p voj nu vu primjaštje, pănd išăc d trgula istrisăc
prašăna dăpă pičuarje s lji upozoric p kazna alu Dimizov.”*
6 Učenikurlje apljikat š umbla p saturj. Rubja Bună vorbă d
Dimizov š likuja p lumja pistot.

Herod je zbunjit d Isusu
(Mt 14,1-2; Mk 6,14-16)

7 Herod, karje irja vladaru d regija Galileja,† auzăt tot če sa
dogodit š afost zbunjen daja če njeka lumje rubja: “Isusu je
Ivan karje bătjază. Sa skulat dăla morc.”
8 Altu rubja: “Isusu je Ilija karje trjebje s vije.”‡ Aldă trje (3)
azăs: “Isusu je unu d prorokurj karje majdată atrijit. Sa tors
dăla morc.”
9 A Herod azăs: “Jo amzăs s taje kapu alu Ivan karje bătjază š
nu puatje s fije k jel je mort. Činje atunča omusta d karje atăta
aud?” Aša akătat prilikă s vjadă p Isusu.

Isusu rănjaštje maj mult d činč mij (5.000) d lumje
(Mt 14,13-21; Mk 6,32-44; Iv 6,1-13)

10 Kănd apostoli sa tors ăndrăt undje irja Isusu, jej arubit aluj
tot ča fukut. Atunča Isusu lja dus ku jel š apljikat s fije săngur
upruapje d trg karje sa kimat Betsaida.
11 Mulc lumje asaznajit aja š apljikat dăpă Isusu. Isusu lja
primit š rubja Bună vorbă d cara alu Dimizov š likuja p toc
karje trjebje s likujaskă.
12 Pănd akăzut nuaptja, avinjit duavăsprjače (12) apostolurj
la Isusu š ja zăs: “Las p lumja s pljače p saturj š p okolică s
găsaskă mănkarje š undje s s kulčje daja če ištjem aiča undje nuje
nimika.”
13 A Isusu zăče: “Voj lji nahranic.”
A jej zăče: “Avjem samo činč (5) mălajur š doj (2) pještj. Dali
s pljikăm š s kumprăm mănkarje d tot narodu?”
14 A lja fost njeđe činč mij (5.000) d vujniči.
Isusu p aja azăs alu učenikurj aluj: “Zăčec alu lumjej s šagă
ăn grupje njeđe činzăč (50).”
15 Š učenikurlje afukut aša š lumja ašăžut.
16 Isusu alat činč (5) mălajurj š doj (2) pještj, sa ujtat ăn čerj, š
azahvaljit alu Dimizov d mănkarje š arupt mălaju š adat mălaju
š pjaštje la učenikurj s podiljaskă alu lumjej.

---

* **9:5** s lji upozoric p kazna alu Dimizov – Ăn grčki original skrije: “d svjedočala păntruv jej.” Aja afost znaku k apostoli lasă p lumjaja la sudbina alor. Alu lumjaja apritit rovu s lji odbacaskă Dimizov daja ča odbacăt p glasnikurlje alu Dimizovuluj. Apostol Pavao fače ista stvar (vidjec Ap 18,6). † **9:7** karje irja vladaru d regija Galileja – Ăn grčki original skrije: “tetrarha”. Vjez fusnota d Herodu ăn 3,1. ‡ **9:8** Ilija karje trjebje s vije – Ilija afost unu dăla maj marje prorok d zavjetu alu Bătărn, karje Židovi očekuja s s ăntuarkă (vjez Mal 3,23–24).

17 Toc avut s mălănče kăt god aputut. Š još duavăsprjače (12)
d korpje sa nakupit d ostatkurj d mălaj š d pještj.

Petar priznajaštje k je Isusu Mesija
(Mt 16,13-23; Mk 8,27-33)

18 Maj ănklo, Isusu apljikat dăpartje dăla lumje s s ruađje š
učenikurlje aluj apljikat ku jel. Kănd Isusu aprestanit s s ruađje
lja tribat: "Če rubjaštje lumja činje sănt jo?"
19 Jej aodgovorit: "Mulc inš zače k ješt Ivan karje bătjază,
alcă zače k ješt Ilija,§ š alcă njeki zače jar k ješt unu d
prorokurj karje majdată atrijit š sa tors dăla morc."
20 A atunča Isusu azăs alu učenikurlje aluj: "A voj, če zăčec
činje sănt jo?"
Petar zače: "Tu ješt Kristu, spasitelju karje Dimizov atrim-
jes!"
21 A Isusu lja zapovjedit s nu zăkă alu nimilja.
22 Azăs: "Jo, Bijatu alu Omuluj, mora mult s patjesk. Vođilje
alu židovilor, glavni popurlje, š učitelji d zakonu alu Mojsije
mora s m odbacaskă. Mora s m umuară š aldă trje (3) zălje
jo mora s fiuv adrikat dăla morc."

Isusu zače k ălja karje vrja s l sljedjaskă mora s fije spreman s patjaskă
(Mt 16,24-28; Mk 8,34-9,1)

23 Atunča Isusu azăs alu lumjej: "Akă njeko vrja s fije učeniku
alu mjov mora s s odriknjaskă săngur d jel, š tuată zuva s ja
kruča aluj š s sljedjaskă p minje.*
24 K činje god vrja životu aluj s spasaskă, osă l pjargă; a činje
god izgubjaštje životu aluj d minje, osă l spasaskă.
25 Če koristjaštje alu omuluj akă dobidjaštje tot pămăntu, ali
pjardje săngur p jel?
26 Činje god arje rušunje d minje š d vorbilje alji mjalje, jo,
Bijatu alu Omuluj, isto aša š d jel osă am rušunje kănd jo vinja
ku slava amja š ku slava alu Tatimjov š ku slava alu anđelilor
alu svănt.
27 Punjec urjajke k istina je: njeki dăla voj karje aiča stăc
nusă muară pănd nu vjadje cara alu Dimizov."

Petar, Ivan š Jakov vjadje slava alu Isusuluj
(Mt 17,1-13; Mk 9,2-13)

28 Otprilike opt (8) zălje dăpă aja če lja zăs aja, adus Isusu ku
jel p Petar, p Ivan š p Jakov š apljikat p djal s s ruađje.

---

§ **9:19** Ilija – Vjez fusnota ăn 9,8. * **9:23** Ăn cara alu Rimuluj toc aštijut k kručja afost kazna p muartje. Kriminalcu karje je osudit obično aduče ravna gredă pănla lok undje osă fije razapnjit. Kănd akoristit asta slikă, Isusu avrut s zăkă akă jej vrja s fije učenikurlje aluj, mora s lasă če jej vrja š s fije spremni s askultje p Isusu, čak š s fije spremni s muară păntruv jel.

29 Š păn̆d Isusu s ruga, lica aluj sa promjenit, a cualjilje ja
sjajit čisto albă.
30 Dăturdată, doj (2) omurj sa pojavit š arubit ku Isusu. Ălja
afost Mojsije š proroku Ilija.
31 Sa pojavit ăn marje sjaj š arubit ku Isusu d išjala aluj
d pămăntusta,† karje Isusu uskoro osă fakă ăn Jeruzalem s
ispunjaskă voja alu Dimizov.
32 Păn̆d Isusu s ruga, Petar š jej karje afost ku jel lja pukat
somnu. Kăn̆d sa skulat, avizut marje lumină karje vinje dăla
Isusu š doj (2) omurj karje astat pănglă jel.
33 Păn̆d Mojsije š Ilija sa sprimit s pljače dăla Isusu, Petar
azăs alu Isusuluj, ali nič jel na štijut če rubjaštje: "Gospo-
darulje, binje je če ištjem aiča ku voj. Fičem trje (3) kolibje: una
cije, una alu Mojsije, š una alu Ilije."
34 Păn̆d Petar aja arubit, sa pojavit oblaku, lja prekrijit š alor
irja frikă.
35 Dimizov lja rubit dăn oblak: "Ăsta je Bijatu alu mjov karje
jo lam kuljes s fije caru! P jel skultac!"
36 Š kăn̆d jej auzăt glasu, avizut samo p Isusu. Jej atikut ăn
zuviljalja š alu nimilja na rubit d aja če jej avizut.

Isusu putirjaštje p sufljet alu rov dăn kupil
(Mt 17,14-19; Mk 9,14-29)

37 Kăn̆d alta zuvă sa dat ăn zos dăpă djal, multje lumje karje
irja ačija avinjit la Isusu.
38 Dăturdată, njeki om ăntră multje lumje astrigat š sa rugat
mult d jel: "Učiteljulje, ujtitje la bijatu alu mjov, k jel je jedini
kupil alu mjov.
39 Jakă, sufljet alu rov mult vorj l pukă š dăturdată jel ănčapje
s căpje. La runkă ăn grčurj š ji pljika pjena p gură. Š nu l lasă
până god skroz nu l iscrpijaštje.
40 Ma rugat d učenikurlje alji tjalje s l putirjaskă, ali na
putut."
41 Atunča Isusu azăs: "Lumjo karje trijic ăn vrijamjasta, voj
nu kridjec š ištjec strikac! Jo amfost ku voj atăta d mult š jar
nu kridjec. M trjeb kăt mora s trpjesk p voj? Duj aiča p bijatu
alu tov!"
42 Š păn̆d bijatu avinjit la Isusu, sufljetu alu rov la duburăt
š jel ančiput s s grčaskă. A Isusu alu sufljetuluj alu rov
azapovjedit s jašă š alikujit p bijatu š la dat la tatusov.
43 Toc karje irja ačija sa mirat d moć alu Dimizov.

---

† **9:31** d išjala aluj d pămăntusta – Ăn grčki original skrije: "d išjala aluj". Asta
frază vjerovatno ukazaštje p muartja alu Isusuluj š uskrisnjala kašă marje djela
d spasjală karje uskoro osă fije ostvarită. Arfi aja slično kašă išjala d zavjetu alu
Bătărn, kăn̆d Dimizov aoslobodit p lumja aluj karje afost argac ăn Egipat.

Isusu jar rubjaštje d muartja aluj
(Mt 17,22-23; Mk 9,30-32)

Păn̦d toc sa mirat la asta š la tot če Isusu fače, jel azăs alu učenikurlje aluj:
44 “Punjec binje urjajke če vu zăk: Još ucără lumja osă
predajaskă p minje, p Bijatu alu Omuluj, ăn vlastu la dušmanji
alji mjej.”
45 Ali jej na štijut če jel avrut s zăkă. Aja značală afost skuns
dăla jej. Jej na putut s razumjaskă š lja fost frikă s l ăntrjabje d
aja.

Ponizni je maj marje ăn cara alu Dimizov
(Mt 18,1-5; Mk 9,33-37)

46 Učenikurlje ančiput s raspravljaskă činje dăla jej maj marje.
47 Aštijut d čaja raspravljaštje Isusu daja alat p kupilu, š la
pus pănglă jel.
48 Š Isusu lja zăs: “Činje ku drag primjaštje p kupilusta
păntruv minje, primjaštje š p minje. A činje p minje primjaštje,
primjaštje š p Dimizov karje ma trimjes. Istina je: činje je maj
mik ăntră voj toc, ăla je maj marje!”

Činje nuje păntruv voj, ăla je ku voj
(Mk 9,38-40)

49 Ivan p asta azăs alu Isusuluj: “Gospodarulje, noj avizut
p njeko karje ăn lumilje alu tov zapovidjaštje alu sufljeti alji
rovj s jašă d lumje. Noj amzăs aluj s nu fakă aja daja če nuje
učeniku alu tov kašă če ištjem noj.”
50 Isusu azăs: “Nu branic! Akă njeko nu lukrjază păntruv voj,
jel atunča lukrjază ku voj!”

Samarijanci nu prihvatjaštje p Isusu păn̦d jel putujaštje ăn Jeruzalem

51 Kăn̦d s približa vrijamja s ja Dimizov p Isusu ăn čerj, Isusu
aodlučit k avinjit vrijamja s pljače ăn Jeruzalem,
52 š atunča atrimjes p glasnici la intja aluj. Glasnici apljikat š
auntrat ăn sat ăn regija Samarija s ji pripremjaskă če ji trjebje.
53 A ănklo lumja na vurut s l primjaskă daja če pljika ăn
Jeruzalem.‡
54 Kăn̦d učenikurlje Jakov š Ivan auzăt k lumja ăn Samarija
na primit p Isusu, jej azăs: “Domnulje, vrjaj s zapovidim s lja
pringă foku dăn čerj?”§

‡ **9:53** Židovi š Samarijanci s mrza š nu sa slaža pănglă aja undje trjebje s štujaskă p Dimizov (vjezIv 4,20). Samarijanci nu podrža p Židovi karje putuja ăn Jeruzalem s puată s s klanjaskă alu Dimizov ăn hramula. § **9:54** Ăn zavjetu alu Bătărn, njeki car rov d trg Samarije atrimjes vuastja s apukă p proroku Ilija. Ali p vorba alu Ilije, foku sa slubuzăt d čerj š lja uništit (2 Car 1,10–12). Jakov š Ivan vjerovatno agăndit k je kašă proroku alu marje Ilija š agăndit k Dimizov vrja s fakă isto ăn asta situacije.

55 A Isusu sa okrinit š lja ukorit p Jakov š p Ivan s nu fakă
aja.
56 Atunča Isusu š učenikurlje aluj apljikat ăn altu sat.

Nusă fije ušurje alu ălja karje sljedjaštje p Isusu
(Mt 8,19-22)

57 Păn d jej još pljika p drum, njeko azăs alu Isusuluj: "Pljek
dăpă tinje undje god tu plječ."
58 Isusu ja zăs: "Lisica arje jamă š puji arje kujb, a jo, Bijatu
alu Omuluj, nam lok alu mjov d kulkat."
59 Atunča Isusu azăs alu altuluj: "Vină dăpă minje!"
A jel azăs: "Domnulje, lasămă majdată s pljek s ăngrop p
tatimjov."*
60 Isusu ja zăs: "Las p morcă s gruapje p alor morcă,† a tu
fuđ š rubjaštje alu alcilor Bună vorbă d cara alu Dimizov."
61 Š još njeko zače: "Domnulje, viuv dăpă tinje, ali dopust-
jaštjem majdată s m oprostijesk ku ukućanji mjej."
62 Isusu ja zăs: "Akă ănčepj s orještj ravno, a t ujc dăpă tinje,
tu nu poc s služăštj ăn cara alu Dimizov."

10

Isusu trimjatje p šaptjezač š doj (72) učenikurj
(Mt 11,21-27; 13,16-17)

1 Domnu Isusu dăpă aja akuljes ăntră jej šaptjezač š doj (72)
alcă učenikurj* š atrimjes kătă doj (2) s pljače la intja aluj ăn tot
trgu š ăn tot loku undje Isusu atribut s pljače.
2 Kănd sa sprimit s pljače lja zăs: "Berba je marje, ali
radnič jaštje uncără.† Berba pripadnjaštje alu Domnuluj, daja
rugăcăvă la jel s trimjată još maj mult radnič ăn berbă.
3 Ănčipjec akuma, ali păzăcăvă k trimjet p voj kašă p vojilje
ăntră lumje karje kašă lupurj.
4 Nu dučec ku voj nič banj, nič tašna, nič altje sandalje. Nu
stăc p drum ku lumja s nu pridjec vrijamja.
5 Ăn tuată kasa ăn karje untrăc s prenočic ănklo, majdată
zăčec: 'S dja Dimizov miru alu toc ăn asta kasă!'

---

* **9:59** Nije jasno je li čovjekov otac umro pa će ga pokopati odmah ili čovjek želi ostati duže vremena dok njegov otac ne umre, pa da ga onda pokopa. Glavna poanta je ta da čovjek želi činiti nešto drugo prije nego što slijedi Isusa. † **9:60** Las p morcă s gruapje p alor morcă – Isusu nu găndjaštje doslovno k morci ăngruapă p morcă. Aja je metafora d ălja karje nu sljedjaštje p Isusu š ku sufljetu je morc. Poanta je ăn aja k učenikurlje nu kutjază s dopustjaskă alu nimilja s lji zadržaskă dăla pratjala alu Isusuluj. * **10:1** šaptjezač š doj (72) – Ăn njeki grčki rukopisurj skrije k afost šaptjezač (70) učenikurj, aiča š ăn 17. stih. † **10:2** Berba je marje, ali radnič jaštje uncără – Isusu vrja s zăkă k jaštje multă lumje karje sprimic s untră ăn cara alu Dimizov, ali nuje dosta učenikurj s ănvacă š s ažutje alu lumje.

6 Akă ăn aja kasă jaštje omu karje vrja miru ku Dimizov, jel
osă ajbje miru ku karje voj la blagoslovit. Akă ănklo nuje om
karje vrja miru ku Dimizov, jel nusă primjaskă ăla miru ku
karje voj la blagoslovit.
7 Nu vu preselic d kasă ăn kasă! Boravic ăn aja kasă pănd fic
ăn trgula š nu fic rušănošj s mănkăc š s bjec aja če vu dă, k kum
zăčem: Radniku azaslužăt plata aluj.
8 Ali ăn tot trgu ăn karje untrăc š ănklo vu primjaštje fic
zadovoljni ku aja če god vu dă s mănkăc.
9 Likujic ănklo p lumja karje bulnavj š zăčec alor: ‘Asta arată
k cara alu Dimizov avinjit la voj!’
10 Ali ăn tot trgu ăn karje untrăc š ănklo nu vu primjaštje, išăc
la ulicilje aluj š zăčec:
11 ‘Čak frikăm š prašăna d trgu alu vostru karje sa ljipit p
pičuarje alu anuaštrje s vu upozorim p kazna alu Dimizov! Ali
štijec k avinjit cara alu Dimizov!’
12 Vu zăk: Kănd vinja vrijamja d sud osă fije majušurje alu
lumjej ruavă dăn trg Sodoma‡ njego alu lumjej dăn trgula!”
13 Isusu azăs: “Grjev vuavă, lumjo ăn trg Korozain! Grjev
vuavă, lumjo ăn trg Betsaida! Akă njeko afukut čudurj ăntră
lumje pogană ăn trg Tir š ăn trg Sidon§ karje jo afukut ăntră
voj, jej već d kănd s okrinja dăla rov. Adučja cualje hrapave š
šidja ăn činušă s pokazaskă žalostu.*
14 Daja osă fije majušurje ăn zuvă d sud alu lumje ăn Tir š ăn
Sidon njego vuavă ăn Korozain š Betsaida!
15 A voj, lumjo ăn trg Kafarnaum, voj sigurno nusă vu drikăc
pănla čerj samo daja če jo amfost ăntră voj! Nu! Voj osă vu
slubudjec ănklo undje loku d kaznit.†”‡
16 Atunča azăs alu šaptjezăč š doj (72) učenikurj: “Kănd njeko
punje urjajke la voj, aja je kašă kum punje urjajke la minje. Š
kănd odbacaštje p voj aja je kašă kum odbacaštje p minje. A
kănd njeko odbacaštje p minje aja je kašă kum odbacaštje p
Dimizov karje ma trimjes.”

---

‡ **10:12** Sodoma – Sodoma afost trg karje Dimizov auništit k lumja aluj afost atăta d rovj (vidjec Post 18,16–19,28). § **10:13** trg Tir š ăn trg Sidon afost doj (2) važne trgurj ăn Fenicija undje trija poganji. Sa smjestit la obală Sredozemne apă sjevernozapadno dăla Galileja akuma ăn južnom Libanonu. * **10:13** Adučja cualje hrapave š šidja ăn činušă s pokazaskă žalostu – Cualje hrapave irja grubje, njegru matrijalu karje afost fukut d păr alu krapăj ili devăj. Lumja adučja aja cualje hrapave š šidja ăn činušă s puată s pokazaskă žalostu š očaj. Maj mult fiča aja kănd s ruga d oprost š kăta s lja ažută Dimizov. † **10:15** ănklo undje loku d kaznit – Ăn grčki original skrije: “Had”. Vjez rječniku. ‡ **10:15** Isusu aprovodit multă vrijemje ăn trgu Kafarnaum š afukut mult čudurj. Daja multă lumje ăn trgula agăndit k aja značaštje k je Dimizov zadovoljit ku jej. Međutim, nikad nu sa pokajit d grešala alor š akă avut privilegije š prednost če atăta vorj auzăt d Isusu. Umjesto s primjaskă maj marje častu, Dimizov osă kaznjaskă p ălja karje nu s pokajaštje.

Šaptjezăč š doj (72) učenikurj s ăntuarče š Isusu s zahvaljaštje alu Dimizov
(Mt 11,25-27; 13,16-17)

17 Kănd sa tors šaptjezăč š doj (72) d učenikurj la Isusu, ku drag azăs: “Domnulje, čak š sufljeti alji rovj askultă kănd lji zapovidim ăn lumje alu tov.”

18 A Isusu lja zăs: “Štiuv, k amvizut p Sotona kum akăzut d čerj ka sklipjala.§

19 Vidjec, jo amdat vuavă tuată săla š autoritetu p Sotona, dušmanu alu Dimizov, s gazăc šărpj š škorpionurj.* Nimika vuavă nu puatje s naudjaskă.

20 Ali nu vu radujic samo daja če p voj sufljeti alji rovj askultă, njego maj mult radujicăvă daja če Dimizov askris lumilje alji voštri p popis ăn čerj.”†

21 Atunča Sufljetu alu Svăntuluj aispunit p Isusu ku radostu š Isusu azăs alu Dimizov: “T slavjesk, Tato, tu karje vladješt ku čerju š ku pămăntu, čaj skuns istina d cara ata dăla lumje karje găndjaštje k je mudri š mintošj š če pokazăštj aja alu lumje karje kašă kupi karje vrjaj s ănvacă. Da, Tato, cije s sviđaštje s fač aja aša.”

22 Atunča Isusu azăs: “Tata alu mjov ma dat tot če jel arje. Samo Tata binje kunuaštje činje sănt jo, Bijatu aluj, š samo jo, Bijatu aluj, š ălja alu činje jo odlučjesk s l otkrijesk, binje kunuaštje činje je Tata.”

23 Maj ănklo, kănd afost săngur ku učenikurlje aluj, š ja azăs: “Nurukošj ălja karje vjadje aja če vidjec voj.

24 K istina je, mulc prorokurj š carurj avrut s vjadă aja če voj vidjec, ali na vizut; avrut s audă aja če voj audjec, ali na uzăt.”

Isusu rubjaštje vorbă d om karje trijaštje ăn Samarije karje irja pljin d milă
(Mt 22,34-40; Mk 12,28-31)

25 Udată kănd Isusu ănvăca, njeki učitelj alu zakonu alu Mojsije sa skulat š antribat p Isusu s l iskušaskă: “Učiteljulje, če trjebje s fak s primjesk vječni život ku Dimizov?”

---

§ **10:18** Isusu aiča rubjaštje kašă proroku karje vjadje uništjala alu Sotonej. Ăn vlastita službă aluj, a akuma š ăn služba alu učenikurlje aluj, jel vjadje binje znaku k cara alu Dimizov vinje ku snaga š aduče porazu alu Sotonej (vjez 11,20; Iv 12,31; Rim 16,20; Otk 12,7–10; 20,1–3, 10). * **10:19** šărpj š škorpionurj – Isusu vjerovatno usporidjaštje šărpji š škorpionurlje ku sufljeti alji rovj kašă ălja d karje učenikurlje rubjaštje ăn 17. stih. Sufljeti alji rovj je kašă šărpji š škorpionurlje k je opasni š fače štetă alu lumjej. † **10:20** Dimizov askris lumilje alji voštri p popis ăn čerj – Doj trje odlomakurj ăn Biblije rubjaštje d knjiga ăn čerj ăn karje je skris lumilje alu tot narodu alu Dimizov (Ps 69,28; Fil 4,3; Žid 12,23; Otk 3,5; 13,8; 17,8; 20,12, 15; 21,27). Aja knjigă njekad s kjamă knjiga d život. P načinula Dimizov potičaštje narodu aluj aša če lja zăs s razumjaskă k jej pripadnjaštje aluj, a jel nikad nu lji mujtă.

26 A Isusu ja zăs: “Če skrije ăn zakonu alu Mojsije? Če tu
razumještj če zăče?”
27 Omu azăs: “Zakonu zăče: ‘Vrja p Domnu, Dimizov alu tov,
ku tuată inima ata š ku tot sufljetu alu tov š ku tuată snaga ata
š ku tuatje mincilje alji tjalje’✡ š ‘vrja p bližnji alu tov kum vrjaj
săngur p tinje.’ ”✡
28 Isusu ja zăs: “Binje ajzăs. Făj aša š osă primješt vječni
život.”
29 Ali omu avrut s s spalje,‡ š aša jel ăntrijabă p Isusu: “D činje
rubjaštje kănd zakonu zăče ‘bližnji alu mjov’?”
30 Isusu aodgovorit ku asta vorbă: “Njeki om putuja dăn
Jeruzalem ăn trg Jerihon š la napadnit fărăčoši š alat tot dăpă
jel, la butut š apljikat. Š p omula alăsat s zakă skoro mort.
31 Trjače p drumula slučajno popa alu židovilor. Kănd avizut
p omu karje skoro mort, la zaobićȋt š apljikat maj dăpartje.
32 Isto aša pănglă lokula avinjit atunča š levitu, pomoćniku
ăn Hram. Kănd la vizut, š jel la zaobićȋt š apljikat maj dăpartje.
33 Atunča njeki omu d regija Samarija§ trjače p drumula.
Kănd avizut p omula, ja fost žau d jel.
34 Avinjit la upruapje d jel, ja spălat răžnilje ku ulje š ku vinu*
š ja ănvilijat ku trijanca. La drikat atunča p magarac aluj š la
dus ăn gostijonă š ănklo anastavit s s pobrinjaskă d jel.
35 Mănje zuvă jel adat duavă (2) kovanic d arđint† alu gazdăj
alu gostijonăj, š ja zăs: ‘Brinjaštitje d jel š akă maj mult
putrošăštj, c plătjesk kănd m ănturča.’ ”
36 A Isusu antribat p učitelju d zakon alu Mojsije: “Če
găndješt? Karje d ăštja trje (3) alu omuluj sa pokazăt k je bližnji
alu omula karje la napadnit fărăčoši?”
37 Azăs učitelju d zakon alu Mojsije: “Ăla karje ja pokazăt
milă.”
Isusu ja azăs: “Binje ajzăs. Fuđ š făj kum š jel afukut.”

Isusu vinje ăn posjetă la Marta š la Marija

✡ **10:27** ZakPon 6,5 ✡ **10:27** Lev 19,18 ‡ **10:29** avrut s s spalje – Ăn grčki original skrije: “avrut s s opravdjaskă”. Ăn kontekstula, asta izjavă najvjerovatnije značaštje k ăsta učitelju d zakonu alu Mojsije avrut jar s iskušaskă p Isusu, s pokazaskă kum Isusu zapravo na razumit kum pravilno s tumačaštje zakonu. Alta mogučnost je k avrut s pokazaskă k askultă zakonu alu Dimizov, š akă nu sa ponašăt binje kătri tuată lumje. Ăn ăla slučaj aja puatje s s prevodjaskă kašă “Avrut s opravdjaskă ponašala aluj”. § **10:33** Židovi š Samarijanci afost marj dušmanj (vjez “Samarijanci” ăn rječnik). Židovi mrza p Samarijanci š prepostavlja k jej je lumja ruavă karje azaslužăt s lji kaznjaskă Dimizov. * **10:34** ku ulje š ku vinu – Jej s koristja kašă ljaku ăn ăla pămănt. Ulja alu maslinej s koristja d smirjală d bolurj š zaštita d pjalje uskată (vjez Iz 1,6). Vinu s koristja kašă dezinficijens. † **10:35** kovanic d arđint – Ăn grčki original skrije: “denari”. Denar afost banji alu rimulor d arđint. Vridja kašă dnevnica d obični radnik.

38 Păn̆d Isusu š učenikurlje aluj nastavja s putujaskă kătri
Jeruzalem, auntrat ăn unu sat. Ačija afost njeka mujarje karje
s kima Marta. La primit ăn kasa alu je.
39 Avut soră karje s kima Marija. Păn̆d Domnu Isusu ănvăca,
Marija šidja š punja urjajke.
40 A Marta afost mult zabrinută k mora s pripremjaskă
tuată mănkarja, pa ja avinjit s s žaljaskă: “Domnulje, nu c brigă
če sorimja ma lăsat săngură s lukrjez tot lukru? Zi alu je s m
ažutje!”
41 Ali Domnu Isusu ja zăs: “Draga Marta! Nu trjebje s t
brinještj š t uznemirještj d aja če găndješt k trjebje.
42 A una stvar karje trjebje s puj urjajke la vorba amja.
Marija aja ashvatit, š aja nusă fije lat dăla ja.”

11

Isusu ănvacă d molitvă
(Mt 6,9-13; 7,7-11)

1 Udată Isusu sa rugat la njeki lok. Găn̆d azavršăt ku rugala,
avinjit la jel unu d učenikurj š azăs: “Domnulje, ănvacă p noj s
nji rugăm kum Ivan karje bătjază anvăcat p učenikurlje aluj.”
2 Isusu lja zăs: “Găn̆d rugăc, zăčec: ‘Tato ăn čerj, s s štujaskă
lumilje alu tov asvănt. Aduj cara ata p tot pămăntu.
3 Adă nuavă mănkarje karje trjebje tuată zuva
4 š oprostjaštje anuastră grešala, k š noj oprostim alu ălja
karje grešaštje păntruv noj. Nu da s kidjem ăn kušnje.’ ”
5 Atunča Isusu azăs alu učenikurlje aluj: “Ăkă plječ ăn ponoć
la ortaku alu tov š ji zăč: ‘Adăm trje (3) mălajurj,
6 k ma vinjit ortaku ăn gostjamje, a nam s idauv nimik d
mănkat!’, če osă zăkă ortaku?
7 Dali nusă zăkă: ‘Nu m uznemirja! Uša je već ăn kisă, a kupi
je ăn pat k nu pot akuma s m skol s c dau!’
8 Ali vu zăk: čak š akă omula nu s skuală daja če ješt ortak
aluj, š nu c dă nimika, osă skuală daja če mult l rođ frzdă
rušănje. Š osă zdja atăta kăt cije trjebje.
9 Š daja vu zăk: Nu odustanic! Rugăc p Dimizov š osă
dobidic! Kătăc š osă găsăc! Bitjec la ušă š osă s vu dăškidje!
10 Činje god ruagă p Dimizov, primjaštje. Činje god kată,
găsaštje. Činje god batje, uša s ji dăškidje.
11 Voj karje ištjec tatje, če afiča voj găn̆d bijatu alu vostru kată
pjaštje? Dal voj ja da šarpje? Nu!
12 Ili akă bijatu alu vostru kată vov dăla voj, dal voj ja da
škorpijon? Nu!
13 Akă voj, karje ištjec rovj, štijec s dăc alu kupi alu voštri
bunje darurj, atunča kăt maj mult alu vostru Tata ăn čerj osă
darujaskă p Sufljetu alu Svăntuluj alu ălja karje l ruagă?”

Isusu putirjaštje p sufljetu alu rov ku săla alu Dimizovuluj, a nu ku săla alu Sotonăj
(Mt 12,22-30; Mk 3,22-27)

14 Isusu una zuvă aputirit p sufljetu alu rov karje nu ja dat
alu omuluj s rubjaskă. Kănd sufljetu alu rov aišăt, omu arubit
š mulc lumje sa mirat.
15 Ali njeki dăla jej azăs: "Jel putirjaštje sufljeti alji rovj daja
če ji žută Beelzebul,* karje je vladaru alu toc sufljeti alji rovj."
16 A alci avrut s la puče ăn zamkă š akătat s idja njeki znak
kašă dokazu k Dimizov la trimjes.
17 A Isusu aštijut če găndjaštje, pa lja zăs: "Akă lumja ăn
ista cară s burjaštje ăntră jej, osă propanjaskă cara alor. Akă
familija ăn ista kasă s burjaštje ăntră jej, osă s raspadnjaskă
familija alor.
18 Voj zăčec k jo ku săla alu Beelzebul putirjesk p sufljeti alji
rovj. Aja atunča značaštje k š ălja karje je ăn cara alu Sotonăj s
burjaštje ăntră jej. Kum atunča cara aluj s rămăje?
19 A čije ku učenikurlje alji voštri karje putirjaštje p sufljeti
alji rovj? Akă, kašă kum zăčec, jo putirjesk p sufljeti alji rovj
ku săla alu Beelzebul, atunča mora aja s fakă š učenikurlje alji
voštri ku săla alu Beelzebul. Sigurno nusă slažaštje. Učenikurlje
alji voštri osă zăkă k Beelzebul nu s burjaštje săngur păntruv jel.
20 Ali daja če jo p sufljeti alji rovj putirjesk ku săla alu
Dimizov, atunča aja arată k la voj avinjit cara alu Dimizov.
21 Kănd capăn omu karje arje bună oružije păzaštje palača
aluj, tot če arje je sigurno.
22 Ali kănd l napadnjaštje maj capăn d jel, l savladjaštje š ija
tuată oružija ăn karje sa uzdit dušmanu aluj. Alat tot če omula
avut š apodiljit ku lumja aluj.†
23 Ăla karje nuje ăn partja amja, jel je păntruv minje; ăla
karje ku minje nu strănđe vojilje, jel lji putirjaštje."

Isusu rubjaštje vorbă d om alu karje ja fost maj rov njego maj dată
(Mt 12,43-45)

24 Atunča Isusu azăs asta vorbă: "Kănd sufljetu alu rov jašă
d om, lutjaštje p pustinje š kată lok s odmorijaskă. Kănd nu
l găsaštje, azăs săngur aluj: 'M tork ăn om ăn karje maj dată
atrijit dăn karje aišăt.'
25 Kănd sa tors, găsaštje k je omula kašă kasa karje je čistită
š uredna, ali guală.

---

* **11:15** Beelzebul afost lumilje d dimizov pogan karje lumja pogană l štuja d mult. Ăn vrijamja alu Isususluj, Židovi l koristja ka altu lumilje d Sotonă. † **11:22** Asta rubjaštje d Isusu karje pobidjaštje p Sotona š p aluj sufljeti alji rovj kašă kum Isusu maj capăn om karje ja aja če pripadnjaštje alu om capăn.

26 Atunča sa dus s adukă p alcă šaptje (7) sufljeti alji rovj još
maj rov d jel, š toc untră ăn om š ăn jel trijaštje. Š na kraju
postanjaštje alu omuluj maj rov njego če irja maj dată njego
ča pljikat sufljetu alu rov.”

Nurukošj ălja karje punje urjajke la Dimizov

27 Păn d Isusu rubja d aštja stvarurj, njeka mujarje d multă
lumje astrigat: “Kum je binje alu mujarje karje ta dus š ca dat
s suđ p tjeptu alu je!”
28 Isusu azăs: “Još je maj binje alor karje audje vorba alu
Dimizov š askultă.”

Isusu je maj marje d caru Salomon š d proroku Jona, ali lumja nu vrja s krjadă

(Mt 12,38-42; Mk 8,12)

29 Maj mult š maj mult lumje vinja la Isusu. Atunča Isusu
lja zăs: “Lumja ăn asta vrijamje‡ je rovj. Vrja s fak znak
kašă dokazu k Dimizov ma trimjes, ali nusă dobidjaštje ničunu
znak osim znaku karje Dimizov adat d mult alu lumjej ăn
vrijamja alu prorokuluj Jonej§ kănd Dimizov la spasăt dăla
muartje.
30 Baš kašă kum sa dogodit ku Jona afost znaku alu lumjej
karje atrijit ăn trg Niniva k Dimizov la trimjes, isto aja, aša osă
dogudjaskă ku minje, Bijatu alu Omuluj, osă fije znaku alu
lumje ăn asta vrijamje.*
31 La zuvă kănd Dimizov osă sudjaskă alu pămăntuluj, carica
karje d mult avladit p pămănt alu Jugu† osă skuală š osă
svjedočaskă păntruv lumje ăn asta vrijamje daja če ja avinjit
d dăpartje s audă p caru Salomon karje avut mult mudrost, a
jakă, ku voj je aiča njeko maj marje d Salomon.
32 La zuvă kănd Dimizov osă sudjaskă alu pămăntuluj, lumja
karje atrijit ăn trg Niniva osă skuală š osă svjedočaskă păntruv
lumja ăn asta vrijamje daja če jej sa okrinit dăla rov alor kănd
Jona alor arubit, a jakă, ku voj je aiča njeko maj marje d Jona!”

Ănvăcala alu Isusuluj je kašă lumina karje dă alu lumjej s vjadă

(Mt 6,22-23)

---

‡ **11:29** Lumja ăn asta vrijamje – Vjez fusnota ăn 7,31. § **11:29** znaku...alu prorokuluj Jonej – P Jona angicăt marje pjaštje, atunča Dimizov la skos d burta alu marje pjaštje (vjez Jon 2,1, 11). Isusu d događajula rubja kašă k je slika karje prestavljaštje muartja aluj š uskrisnjala (vjez Mt 12,39–40). * **11:30** kum sa dogodit ku Jona afost znaku alu lumjej karje atrijit ăn trg Niniva k Dimizov la trimjes, isto aja, aša osă dogudjaskă ku minje, Bijatu alu Omuluj, osă fije znaku alu lumje ăn asta vrijamje – Ăn grčki original skrije: “kum Jona afost znaku alu lumje ăn Ninivlja, aša Bijatu alu Omuluj osă fije alu ăsta naraštaju”. † **11:31** carica karje d mult avladit p pămănt alu Jugu – Asta afost carica alu Seba (vjez 1 Car 10,1–10) karje na fost židovkă.

33 Isusu azăs: “Nimilja nu prindje lampa s uaskundă ili s
upuje dusu košară, već daja s upuje p loku alu je aša kum toc
karje utră s puată s vjadă binje.‡
34 Vojku alu tov je ka lampa d tjelă. Akă vojku alu tov bun,
poc binje s vjez, ali akă vojku alu tov nuje bun, nu poc s vjez
nimika.§
35 Daja păzaštje s nu găndještj k poc binje s vjez, već zapravo
nu poc nimika s vjez.
36 Daja, akă poc binje s vjez š akă nuje nimika d tinje skuns,
tot poc s vjez. Osă fije kašă če ješt ăn sobă ku lampa karje c dă
s vjez.”

Isusu opominjaštje p farizeji š p učitelji alu zakonu alu Mojsije

(Mt 23,1-36)

37 Kănd Isusu azavršăt vorba aluj, njeki farizej la kimat la
jel akas s mălănče. Isusu auntrat š alat loku la astal.
38 Isusu na spălat mănilje majdată njego če s mălănče.
Farizeju sa mirat daja če jej ănvacă k omu trjebje aša s fakă
s fije čist la intja alu Dimizov.*
39 Aša Domnu Isusu ja zăs: “Voj farizeji ištjec kašă lumja
karje spală paru š găvanu samo da far, ali nu čistjaštje prl-
javština dăn nontru, k spălăc mănilje, ali inimilje alji avuaštrje
zaista pljinje d pohlepă š d rov.
40 Voj lumje karje na vjec fir ăn kap! Dimizov karje astvorit
p omu da far je isto aša la stvorit dăn nontru.
41 Nu fic lakumj, već dăc dăla inimă alu lumje karje narje.
Akă ištjec aša, osă fic čist la intja alu Dimizov dăn nontru š da
far.
42 Grjev vuavă, farizeji! Voj dăc alu Dimizov zjače (10)
posto čak š d začinurj š d biljke alji voštrje, ali nu vu ponašăc
pravedno nit vrjec p Dimizov. Asta atribut s fičec, ali s nu
zanemarujic altje stvarurj karje Dimizov azapovjedit.

---

‡ **11:33** Lampa š lumina je slikje karje prestavljaštje p Isusu š ănvăcala aluj. Dimizov aotkrijit alu lumje životu alu Isusuluj š poruka aluj. Aja če Isusu afukut š ănvăca na fost skuns dăla lumje. Atrijit š ănvăca ănklo undje putja lumja s l vjadă š s la udă. Nu lji tribja s lji dja još unu znak kašă dokazu k la trimjes Dimizov.

§ **11:34** Akă vojku alu tov bun, poc binje s vjez, ali akă vojku alu tov nuje bun, nu poc s vjez nimika – Ăn grčki original skrije: “Daja akă vojku cije zdravăn tuată tjela osă fije objasăt ku lumina p vojk, ali akă vojku nuje zdravăn tuată tjela osă fije ăn tamă.”

* **11:38** Isusu na spălat mănilje majdată njego če s mălănče. Farizeju sa mirat daja če jej ănvacă k omu trjebje aša s fakă s fije čist la intja alu Dimizov – Ăn grčki original skrije: “A farizeju sa mirat kănd avizut k Isusu nu sa spălat maj dată d mănkarje.” Asta spălat na fost d higijena s s rišaskă d priljavština š d klicje, već aja afost vjerski ritual karje farizeji ănvăca kum s čistja svečano.

43 Grjev vuavă, farizeji! Vrjec s šidjec p počasne lokurj
ăn sinagogje š vrjec k p voj lumja pozdravjaštje ku marje
poštujală p ulic.
44 Grjev vuavă! Voj ištjec kašă pămăntu karje narje
spomenik karje nu arată k ănzos s nalazaštje mărmăntje.† Pa
lumja umblă p ăštja mărmăntje, ali nu štije, š atunča je nečisti
la intja alu Dimizov.”

45 Atunča unu učitelj alu zakonu alu Mojsije ja zăs:
“Učiteljulje, kum aša rubješt š p noj ku aja nji uvridješt!”

46 Isusu ja zăs: “Grjev š vuavă, učitelji alu zakonu alu
Mojsije! Voj punjec teretu p lumje karje je grjev š jej nu puatje
s la dukă, a nič đajštju nu vrjec s l pomaknic s jažutac s adukă
ăla teret.
47 Grjev vuavă! Voj adrikăc spomenikurlje alu prorokulor,
a voj ištjec isti kašă sămănca avuastră karje d mult lja umurăt.
48 Aša k umjesto s lji osudic, voj aja potvrdic š slažăc
ku sămănca avuastră. Jej lja umurăt, a voj lji drikăc
spomenikurlje!‡
49 Voj ištjec kašă pra tatilje alji voštri. Dimizov ăn mudrostu
aluj majdată aštijut k osă fičec istje stvarurj. Jel azăs: ‘Osă
trimjet la jej p prorokurlje š p apostoli, a jej p njeki d jej osă
muarje, a p alcă osă putirjaskă.’
50 Daja Dimizov ku prava aluj osă smatrjaskă k je dăvină
lumja ăn asta vrijamje d tuată muartje alu prorokurluj karje
lumja lja umurăt d kănd je pămăntu.
51 Dimizov osă lji osudjaskă d muartje alu tot proroku, dăla
Abel pănla Zaharija, p karje la umurăt ăn Hram ăntră svetište
š žrtvenik.§ Istina je, Dimizov osă lji kaznjaskă p lumja ăn asta
vrijamje!
52 Grjev vuavă, učitelji alu zakonu alu Mojsije! Voj ištjec kašă

---

† **11:44** mărmăntje – Kătri zakonu alu Dimizov, akă omu dotaknjaštje mărmăntilje, aja l fače ritualno nečisti la intja alu Dimizov (vjez Br 19,16). D razlogula Židovi majbinje obiljižaštje mărmăncilje kum lumja na putja slučajno s stja p jej. Farizeji je kašă ăštja mărmăntilje karje nuje obiljižăt. Sa usredotočit da far, ritualno čistoče, ali azanemarujit s trijaskă pravedno, pa ăn vojki alu Dimizov irja nečisti. Lumja karje pratja ănvăcala alor š fiča aja če je zača, postanja nečisti la intja alu Dimizov š nu štija aja. ‡ **11:48** Učitelji alu zakonu alu Mojsije afukut aštja gruapje k avrut lumja s găndjaskă k jej častjaštje p prorokurlje. Ali učitelji alu zakonu alu Mojsije nu sa pokorit alu aja če prorokurlje ănvăca, če dokazăt k nuje maj bunj dăla pra tatilje alor karje aumurăt p prorokurlje. § **11:51** Ăn povijesti alu židovilor majdată d vrijamja alu Isusuluj, Abel afost prvi karje umurăt dăla argacă alu Dimizov (Post 4,8), a Zaharija, popa amarje, afost zadnji umurăt (2 Dnev 24,20).

omu karje askuns ključu alu ušăj d cara alu Dimizov.* Săngurj
nu untrăc ăn cara alu Dimizov š nu dăc nič alu ălja karje kată
s untrje."
53 Kănd Isusu apljikat dăn kasă alu farizej, učitelji d zakonu
alu Mojsije š farizeji ančiput ku nikižala s navaljaskă p jel š
azahtjevit s odgovorjaskă p multă vorbje.
54 Jej pokuša s la pučje ăn zamkă ăn nješto če aputja s zăkă s
l puată s l optužaskă.

12

Isusu zăče alu učenikurlje aluj k mora ku tuată inima s vrja p Dimizov š samo d jel s ajbje frikă

(Mt 10,26-33; 10,19-20; 12,31-32; Mk 3,28-29)

1 Maj mult š maj mult lumje anastavit s vije la Isusu. Lja fost
ată ta k gaza unij pisti alc. Maj dată njego če osă rubjaskă alu
lumjej, Isusu arubit alu učenikurlje aluj: "Păzăcăvă d farizeji.
Ku duavje trje fălč jaštje š utjecaju alor s proširjaštje ăntră
lumje kašă germa karje s proširjaštje ăn mălaj. Păzăcăvă s nu
fic kašă jej ku trje fălč.
2 Vinje vrijamja kănd tot čije skuns osă fije otkrivit š tot čije
tajna osă sa audă pănglă toc.*
3 Da, ăn zuvaja če god njeko azăs ăn tamă osă saudă la
lumină š tot če njeko ašaptit ăn sobă kisă osă razglasaštje p
krov† s audă toc!
4 Ortači ajmje, punjec binje urjajke. Na vjec frikă d lumje.
Jej puatje s umară samo tjela, ali dăpă aja vuavă nu puatje
nimika maj rov s fakă!
5 Njego osă vu pokazaskă d činje trjebje sa vjec frikă: avjec
frikă d Dimizov karje p voj puatje s vu muarje, š atunča p voj
s arunče ăn pakao. Da, d jel avjec frikă!
6 Voj štijic k činč (5) vrabacurj s vindje samo d doj (2)
novčičurj. Ali Dimizov nu mujtă p ničunu d jej.
7 Voj štijec k aluj vridic maj mult njego multje vrabacurj.
Dimizov štije čak š kăt avjec păr p kap. Daja na vjec frikă!
8 Istina je, tot ăla karje aiča p pămănt la intja alu lumje
priznajaštje k mije pripadnjaštje, š d jel jo, Bijatu alu Omuluj,

---

* **11:52** Voj ištjec kašă omu karje askuns ključu alu ušăj d cara alu Dimizov – Ăn grčki original skrije: "Voj aoduzmit ključu d znanje". Isusu rubjaštje d istina alu Dimizov kašă k je ăn kasă ăn karje učitelji alu zakon alu Mojsije odbijaštje s utră, š nič dopustjaštje alu alcilor s ajbje ključu s utră. Asta značaštje k učitelji nu poznajaštje zaista p Dimizov, š sprječaštje p alcă s l upoznajaskă. * **12:2** Dimizov osă otkrijaskă istina d lumje karje je ku duavă trje fălč kašă farizeji. Farizeji apokušăt s askundă stvarne motive alor, ali Dimizov una zuvă osă fakă s štije toc d čija jej zapravo găndjaštje. † **12:3** p krov – Kăši ăn Izrael avut ravne krovurj, pa lumja aputja s urče š stja p krov. Lumja aputut s stja p ravne krovurj š s obavjaskă važne poruke alu alcilor ăn zajednică karje sa străns ăn zos ăn ulică.

la intja alu anđelilor alu Dimizov osă priznajesk k jel pripadnjaštje mije.
9 Tot ăla karje aiča p pămănt la intja alu lumje s odriknještje
k mije pripadnjaštje, osă m odriknjesk la intja alu anđelilor alu
Dimizov k jel pripadnjaštje mije.
10 Ipak tot ăla karje rubjaštje păntruv minje, Bijatu alu
Omuluj, puatje s oprostjaskă. A alu ăla karje uvridjaštje p
Sufljetu alu Svăntuluj‡ nusă oprostjaštje.
11 Kănd jej aduče p voj la sud ăn sinagogă, la intja alu
vladaruluj š la vlast, nu vu sikiric če s zăčec vuavă ăn obrană
12 daja če p voj Sufljetu alu Svăntuluj ăn ăla tren osă ănvacă
če s zăčec."

Isusu ănvacă k nu trjebje s t uzdještj ăn bugacije

13 Unu om dăn atăta lumje azăs alu Isusuluj: "Učiteljulje, zi
alu fratimjov s podiljaskă ku minje imanja karje adobidit če
tatimjov nja lăsat."
14 Isusu ja zăs: "Omulje, činje p minje ma pus s sudjesk š s
podiljesk ăntră voj?"
15 Atunča azăs alu toc: "Păzăcăvă š nu dopustic alu bilo d
karje lakumije s utră ăn inima avuastră, k život nu s sastajaštje
ăn aja če posjeduještj."
16 Atunča Isusu arubit asta vorbă: "Alu unu bogataš binje
arodit pămăntu.
17 Bogatašu agăndit: 'Nu štiuv če s fak daja če nam nič u lok
atăta d marje s sprimjesk tot če ma rodit.'
18 Atunča azăs: 'Štiuv! Dubor p skladištilje abătrnje š osă fak
maj marje š ănklo osă puj š gruvu š tuată imovina amja.'
19 Atunča osă zăk săngur mije: 'Jakă, am ăn skladištje zalihe
d još multje aj. Akuma m odmurjesk, mălănk, bjav š m
veseljesk!'
20 Ali Dimizov ja zăs: 'Omulje tu karje naj mincă! Još d sară
osă c jav sufljetu alu tov. Atunča alu činje s pripadnjaskă tot
aja čaj străns d tinje?'
21 Omu karje narje mincă je ăla karje strănđe bugacija p
pămănt, a nuje bugat ăn vojki alu Dimizov."

Nu brinicăvă
(Mt 6,25-34)

22 Atunča Isusu azăs alu učenikurlje aluj: "Daja vu zăk: Nu
brinicăvă š na vjec frikă kum s preživic, če s mănkăc, nič kum
s ănviljic tjala avuastră, če s ănbrkăc!
23 K životu maj važniji d mănkarje, š tjela d cualje.

‡ **12:10** ăla karje uvridjaštje p Sufljetu alu Svăntuluj – Aja rubjaštje d om karje odbijaštje s krjadje ăn istină d Dimizov š d Isusu karje Sufljetu alu Svăntuluj ji otkrijaštje.

24 Ujtacăvă la gavranurj! Nit sijaštje, nit adună, nit arje
skladištje nit kolibă. A Dimizov ipak s pobrinjaštitje d jej. A
voj vridic maj mult alu Dimizov d pujurj!
25 Puatje njeko d voj aša če s brinjaštje s produžaskă životu
čak š unu sat?
26 Daja če nu putjec s fičec nič aša mikă stvar, dăče vu brinic
d bilo čaja?
27 Ujtacăvă la frorj ăn polje kum krjaštje! Nu s mučaštje aša
s fakă cualje. A ipak nič caru Salomon karje afost maj bugat š
maj capăn caru ăn Izrael na fost ănbrkat aša măndru kašă unu
d fruarjasta.
28 Atunča akă Dimizov aša ănbrakă frorji karje krjaštje ăn
polje karje jaštje astăz, a već minje s arunkă ăn fok, dali s nu
vrja još maj mult s pobrinjaskă d voj? Voj lumjo karje aša d
pucăn kridjec!
29 Nu kătăc če osă mănkăc š če osă bjec š nu vu uznemiric d
aja.
30 K Tata alu vostru ăn čerj štije k tot asta vuavă trjebje. Nu
fic kašă lumja alu pămăntusta karje samo aja kată.
31 Njego prvo kătăc cara alu Dimizov š Dimizov osă vu dja
aja če vuavă trjebje.
32 Navja frikă, amikă stada,§ k Tata alu vostru ăn čerj vrja s
vu dja bugucija alu cara aluj.
33 Vinjdjec aja če avjec š banj dăc alu lumje karje narje
nimik! Akă aja fičec, osă avjec pravo bugucije p čerj karje
nikad nusă fije purdut. Aja je kašă k avjec saku ku banji karje
nikad nusă ajbje rupă ăn ja. P čerj nuje lupovj karje vuavă
afura stvarurlje š nuje găgj karje amănka cualjilje avuaštrje.
34 Inima avuastră uvjek osă fije ănklo undje je bugucija
avuastră."

Isusu ănvacă p učenikurlje k trjebje s fije spremic d vinjala aluj la kraju alu pămăntuluj
(Mt 24,45-51)

35 Isusu azăs: "Uvjek fic spremic, kašă argatu karje ănbrkat
ăn radne cualje aluj š alu činje je lumina prinsă tuată nuaptja.
36 Da, fic kašă argatu karje štjaptă p gospodaru aluj karje
apljikat ăn svatovj š kănd gospodaru ažunđje akasă š batje la
ušă, odma diškidje uša.
37 Blago alu ălja argac karje je spremic š aštjaptă ăntručala
alu gospodaruluj k jel osă lji nagradjaskă. Istina je zăk vuavă,
gospodaru osă ănbračje cualjilje alu argatuluj, osă lji zăče s
šagă la astal š săngur osă lji poslužaskă.

---

§ **12:32** amikă stada – Stado je grupa d voj ili d krapje d karje pastiru s brinjaštje. Kašă če pastiru s brinjaštje d vojilje aluj, Dimizov s brinjaštje d ălja karje s uzdjaštje ăn jel.

38 Blago alu ălja argac karje je spremic š aštjaptă ăntručala
alu gospodaruluj, čak š akă jel vinje ăn ponoć ili maj ănklo.
39 Ăn asta putjec s fic sigurni: Akă gazda alu kasăj štija kănd
vinje lupovu, na dopustja alu lopovuluj s provaljaskă ăn kasa
aluj.
40 Fic š voj stalno pripremic daja če jo, Bijatu alu Omuluj,
osă viuv kănd voj numă očekujic."
41 Petar antribat: "Domnulje, arubit tu asta vorbă nuavă
alu učenikulor ili alu toc?"
42 Domnu Isusu ja zăs: "P činje găndic k gospodaru osă puje
s upravljaskă ku altje argac ăn kasa aluj š s lji nahranjaskă ăn
bună vrijamje? Aja je argatu p karje gospodaru smatrjaštje k
je vjeran š mudar, dali nuje?
43 Blago alu argatula p karje gospodaru, kănd s ănturča
akas, s găsaskă k vjerno š mudro upravljit ku altje argac, k
gospodaru osă nagradjaskă p jel!
44 Da, istina je k postavljaštje p argatu s upravljaskă ku tuată
imanja aluj.
45 Ali če osă fije akă argatula găndjaštje: 'Gospodaru sa
zadržăt p drum š nusă ăntuarčje d mult', š ančiput s bată p
argacă š p argatilje, mult mălănkă š bja š s ămbată?
46 Atunča gospodaru alu argatula osă vije ăn zuvă ăn karje
jel nu l očekuja š ăn vrijamje karje jel nu štije. Gospodaru osă l
taje p komadurj š osă l trimjatje ănklo undje mora s pljače toc
karje nu krjadje.
47 Argatula karje aštijut ča čirut gospodaru, ali nu sa
pripremit d vinjala aluj š na fukut aja če gospodaru azăs, osă
fije luvit ku multje udaracurj.
48 A argatula, karje na štijut aja če gospodaru avrut, a afukut
nješto d čaja azaslužăt bătaje osă fije luvit ku pucăn udaracurj.
Dăla tot ăla alu činje Dimizov mult adat, Dimizov dăla jel
osă kată mult. Dăla tot ăla alu činje Dimizov mult apovjerit,
Dimizov dăla jel osă čarje mult."

Isusu ănvacă k familija osă fije podjeljită dăn jel
(Mt 10,34-36)

49 Atunča Isusu azăs: "Avinjit s aduk sudu alu Dimizov p
pămănt, kašă foku.* Mult vrjauv s fije već aprinsă.
50 Mora s trjek vrijamja d marje patjală š nimika nu m
spričaštje pănd god nu završa asta vrijamje d patjală!

---

* **12:49** foku – Foku ăn Biblije obično je metafora d sud ili d čistjală (vjez Lk 3,9, 16–17; 9,54; 17,29). Ăn amiždoj slučajurj rubjaštje d odvajală d aja čije rov dăla binje. Muartja alu Isususluj p kruče apobjedit săla alu Sotonăj ruavă š aosigurit konačni sudu alu toc dušmani alu Dimizov. Čak š akuma aja če Isusu afukut uzrukujaštje odvajală ăntră ălja karje p Isusu sljedjaštje š p ălja karje je dušmanji aluj.

51 Voj găndic k amvinjit s aduk miru p pămănt? Nipošto!
Njego, istina je amvinjit s aduk podjelă ăntră lumje.
52 Pănd akuma, akă ăn una kasă jaštje činč (5) lumje, osă
podiljaskă unu păntruv altu. Doj (2) osă fije ku minje, a trje
(3) osă fije păntruv minje.
53 Članurlje alu familjije osă podiljaskă unji păntruv alc. Tata
osă fije păntruv bijat š bijatu osă fije păntruv tată, mama
păntruv fată š fata păntruv mamă, suakra păntruv noră š nora
păntruv suakră."

Isusu ănvacă p narodu k trjebje s kunaskă znakurlje alu vrijamje
(Mt 16,2-3; 5,25-26)

54 Atunča Isusu arubit alu mulc lumje: "Kănd opazăc k d
zapad dăla more s nakupjaštje njegri oblakurj, odma zăčec:
'Osă fije nevrijeme', š jaštje.
55 A kănd suflă văntu dăla jug voj zăčec: 'Osă fije zăpuk!' š
jaštje zăpuk.
56 Lumjo ku duavă licje! Putjec s ujtac pănglă voj če s
dogodjaštje p pămănt š p čerj š s protumačic znakurlje karje
ănklo s vjadje. Dăče atunča nu putjec s protumačic događajurlje
karje promatric aštja zuvje kănd sănt jo ku voj?†
57 Š dăče nu putjec s prepoznajic čije binje d fukut?
58 Pănd ku omu karje păntruv tinje plječ la sud, pokušaštje,
majdată njego če s fije kasno, s t dogovorješt ku jel. Akă aja nu
fač, jel osă vu prisiljaskă s stăc la intja alu sudaculuj, sudacu
osă t sudjaskă š t predajaštje la izvršitelj, a jel osă ta runče ăn
kisuarje.
59 Istina je: nusă ješ d ănklo pănd god nu isplatja tuată
datorija ata, pănla zadnja kovanică."‡

13

Isusu ănvacă k toc mora s okrinjaskă dăla grešală

1 Ăn vrijamjaja avinjit la Isusu njeki om karje ja rubit
k rimski upravitelju Pilat anaredit p njeka lumje d regija
Galileja s lji muară pănd duča žrtvă ăn Hram ăn Jeruzalem.
2 A Isusu lja zăs: "Dal găndic k lumja d regija Galileja aša
afost umurăc daja ča fost grešni maj mult d toc alcă lumje ăn
regija Galileja?
3 Nipošto! Istina je, akă nu vu okrinic dăla grešală, š voj isto
osă propanic!

---

† **12:56** Afost dosta mintošj s prepoznajaskă znakurlje k vinje pluaje ili kald. Ali aodbit s prepoznajaskă k čuda š znakurlje alu Isusuluj arată k je Isusu ăla karje Dimizov atrimjes s spasaskă pămăntu. ‡ **12:59** Isusu azăs asta vorbă vjerovatno kašă usporedbă s upozorjaskă p lumja k trjebje s s pomirjaskă ku Dimizov maj dată njego če vinje vrijamja s lji sudjaskă jel.

4 Š če găndic d ăštja optsprjače (18) p karje sa duburăt kula
ăn Siloam ăn Jeruzalem š lja murăt? Dal găndic k afost grešni
maj mult d toc alcă lumja ăn Jeruzalem?
5 Nipošto! Istina je, akă nu vu okrinic dăla grešală, š voj isto
osă propanic!”

Isusu rubjaštje vorbă d ljemnu frzdă plod

6 Atunča Isusu lji rubjaštje asta vorbă: “Njeki om avut
smokvă karje asadit ăn vinograd aluj. Vinja ăn tot anu s vjadje
dal arodit, ali na găsăt p ja ničuna smokvă.
7 Azăs atunča alu omu karje s pobrinjaštje d vinograd: ‘Jakă
već trje (3) aj viuv s vjed dal jaštje plod p smokvasta, ali nu l
găsăsk. Tajoj. Dăče s iscrpjaskă pămăntu?’
8 A omula azăs: ‘Gospodarulje, las još u an. Osă surp š osă
puj păngl ja gnoju.
9 Akă aja fiča la anu, možda osă rudjaskă smokva. Akă nu,
atunča osă utaj d tinje.’ ”

Isusu likujaštje p mujarje ăn sămbătă, svăntă zuvă alu židovilor

10 Isusu una sămbătă ănvăca ăn sinagogă.
11 Jakă, afost ănklo una mujarje ăn karje afost optsprjače
(18) aj sufljetu alu rov karje ufiča bulnavă. Afost grbavă š
nikako na putut s s ispravljaskă.
12 Kănd Isusu avizut p ja, akimato la jel š ja zăs: “Mujarje,
oslobodită ješt d bualasta!”
13 Atunča apus mănilje aluj p ja. Mujarja dăturdată sa
ispravit š ančiput s slavjaskă p Dimizov.
14 Omu karje vudjaštje sinagoga sa nikăžăt. Agăndit k Isusu
prekršaštje zakonu alu Mojsije daja če likuja ăn sămbătă. Š
azăs alu naroduluj: “Šasă (6) zălje ăn duminică zakonu alu
nostru dopustjaštje s lukrizăm. Ăn zuviljalja vinjic s likujic,
a nu sămbătă!”*
15 Domnu Isusu ja zăs: “Voj lumjo karje avjec duavă licje! Š
voj lukrizăc sămbătă. Toc voj dizljigăc ăn sămbătă p volu ili p
magaracu š l skutjec dăn štală la apă s bja, dal nu?
16 Asta mujarje karje je sămănca alu Abraham karje Sotona
acănăto ljigată optsprjače (18) d aj. Dal stvarno găndic k na
atribut s fije dizljigată ăn sămbătă dăla asta buală ku karje irja
ljigată?”
17 P vorbilje alu Isusuluj, sa posramit toc dušmani aluj, a toc
alcă sa radujit d čudurj karje afukut Isusu.

Cara alu Dimizov kašă sămănca mikă karje krjaštje š germa karje s širjaštje
(Mt 13,31-33; Mk 4,30-32)

---

* **13:14** Vjez fusnota ăn 6,7.

18 Isusu azăs: “Kum izglidjaštje cara alu Dimizov? Ku čaja s
ju usporidjesk?
19 Cara alu Dimizov je kašă sămănca mikă alu gorušice† karje
omu asadit ăn baštjava aluj. Aja krjaštje marje kašă ljemnu š
puji vinje s gnizdjaštje ăn krăči aluj.”
20 Jar antribat: “Ku čaja s ju usporidjesk cara alu Dimizov?
21 Aja je kašă germa karje mujarja alato š amišăto ăn marje
količină‡ d pjelm pănd tot zolu nu sa drikă.”

Isusu ănvacă k je grjev s untrje ăn cara alu Dimizov
(Mt 7,13-14, 22-23; 8,11-12)

22 Isusu putuja ăn Jeruzalem. Pănd triča p trgurj š p saturj š
p drum ănvăca,
23 njeko la antribat: “Domnulje, dal Dimizov samo osă
spasaskă pucăn lumje dăla sud?”
Isusu azăs:
24 “Cara alu Dimizov je kašă kasa karje arje ušă strămtă.
Trudicăvă s untrăc p ja. Istina je, mult lumje vrja s untrje, ali
nusă puată.
25 Kănd toc ažuns š gospodaru sa skulat š ankis uša, nusă
kutizăc s untrăc. Atunča osă stăc afar š osă bătjec la ušă. Osă
zăčec: ‘Domnulje, diškidje nuavă!’ A jel osă zăkă: ‘Nu štiuv činje
ištjec š dundje vinjic.’
26 Atunča osă rubic: ‘Noj ku tinje amănkat š abut, š tu nji
ănvăcaj p trgurje alji noštri!’
27 A jel vuavă osă zăkă: ‘Nu štiuv činje ištjec š dundje vinjic.
Fuđic dăla minje, toc voj lumjo karje fičec rov!’
28 Ănklo osă plănđec š osă škrcijic d dinc ăn tugă kănd vidjec p
Abraham, p Izak š p Jakov š p toc prorokurlje la gozbă ăn cara
alu Dimizov, k voj săngurj afost putiric.
29 Š osă vije lumja d tuatje părc alu pămăntuluj, čak š ălja karje
nuje Židovj, š osă mălănče la gozbă ăn cara alu Dimizov.
30 Jakă njeki karje akuma s smatrjaštje k je maj mič osă fije
atunča maj marje, a njeki karje akuma s smatrjaštje k je maj
marje osă fije atunča maj mič.”

Isusu plănđe p Jeruzalem
(Mt 23,37-39)

31 Ăn vrijamaja, kănd Isusu azavršăt ku vorba, avinjit la jel
njeki farizeji š azăs alu Isusuluj: “Fuđ da iča daja če Herod§
vrja s t muarje!”

---

† **13:19** sămănca mikă alu gorušice – Kănd Židovi avrut s opisaskă nješto jako mik, obično koristja asta poslovică karje rubjaštje k je aja kašă sămănca alu gorušica. Obično krjaštje ăn marje grm pisti unu metar, ili njekad čak š pisti trje (3) mitjarje.

‡ **13:21** marje količină – Ăn grčki original skrije: “trje (3) mjerje” (otprilike duavăzăč š činč [25] kilje).

§ **13:31** Herod – Vjez fusnota ăn 3,1.

32 A Isusu lja zăs: “Fuđic š zăčec alu aja lukavăj lisicăj: ‘Jakă,
jo osă putirjesk p sufljeti alji rovj š likujaskă astăz š mănje š
aldă trje (3) zălje osă dovršăsk lukru alu mjov.’
33 Da, astăz, mănje š dăpă mănje mora s nastavjesk p drum.
Dali nuje aja ăn Jeruzalem undje umuară p tot proroku? Kum
aputja s mor bilo undje altu?
34 O Jeruzaleme, o Jeruzaleme, tu karje umorj p prorokurlje
š umorj ku buluvanji p ălja karje Dimizov atrimjes la tinje! Kăt
vorj avrut s străng p lumja ata kum kloca sakupljaštje p puji š
punje dusu ja, ali tu nu ma dat!
35 Dimizov osă napustjaskă p tinje.* Istina je, nu maj m vjez
više totănd nu vinje vrijamjaănd god nu zăčec: ‘Blagoslovit
ăla p karje Domnu atrimjes!’ ”✡

14

Isusu likujaštje ăn sămbătă, svăntă zuvă alu židovilor

1 Ăn una sămbătă Isusu avinjit ăn kasa la unu vođe alu
farizejulor s mălănče. Toc karje afost ăn kasă s ujta s vjadă
če Isusu osă fakă.
2 Jakă, la intja alu Isusuluj irja njeki om karje avut apă ăn
jel.
3 Isusu antribat p farizeji š p učitelji alu zakonu alu Mojsije:
“Dopustjaštje zakonu s s likujaskă ăn sămbătă ili nu?”*
4 Jej atikut. Š Isusu apus măna p omu karje bulnav, la likujit
š ja zăs: “Poc s plječ.”
5 A alor azăs: “Akă bijatu alu vostru ili volu kadje ăn puc ăn
sămbătă, dal nusă l skutjec? Sigurno odma osă l skutjec, š akă
je sămbătă!”
6 Jej na vut p aja če s zăkă.

Isusu ănvacă k trjebje s s ponizaštje š s dja alu ălja karje nu puatje s ăntuarkă

7 Ănd Isusu afost ačija, avizut k gostjamja d jej avrut s
kuljađje maj bunj lokurj la domačin. Daja Isusu lja spus asta
vorbă:
8 “Kănd njeko t kjamă la nută, nu la maj bun lok la gozbă. Če
akă je kimat njeko maj važniji d tinje?
9 Ăla karje ta kimat p tinje š p jel osă vije s c zăkă: ‘Skual š las
loku alu omusta!’ Atunča mora s t skolj š s plječ la zadnji lok š
osă fi sramotit.
10 Kănd t njeko kjamă nu la maj bun lok la gozbă, njego ja
zadnji lok. Atunča kănd ăla karje ta kimat t vidja, osă vije

---

* **13:35** p tinje – Ăn grčki original skrije: “kasa avuastră”. Aja rubjaštje d trg Jeruzalem, a možda posebno d Hramu, karje Rimljani p amiždoj auništit šaptjezăč (70). aj majdată d Krist. ✡ **13:35** Ps 118,26 * **14:3** Vjez fusnota ăn 6,7.

s c zăkă cije: ‘Ortakulje, vină š šăz la maj bun lok.’ Aša osă primještj čast la tuată lumja karje je la gozbă.

11 Činje p jel săngur adrikă, osă fije ponizăt, a ăla karje săngur
p jel ponizaštje osă fije adrikat.”

12 Atunča Isusu azăs alu farizeju p karje la kimat: “Kănd
kjem p gostjamja la ručak ili la vičeră, nu kima samo p ortači
alji tej, p fracă, p familija nič komšiji alji bugac, k š jej p tinje
osă kjamă š aša c ăntuarčje zajamu.

13 Njego kănd fač gozbă kjamă š p lumja karje je sărač,
invalidj, p ălja karje nu puatje s umblje š p lumja vuarbă

14 karje nu puatje s t kjamje la gozbă s c ăntuarkă zajamu.
Atunča osă fi zaista blagoslovit, k Dimizov osă c ăntuarkă
zajamu, la zuvă karje vinje s uskrisnjaskă toc pravedni lumje
dăla morc.”

Isusu rubjaštje d gozbă ăn cara alu Dimizov
(Mt 22,1-14)

15 Kănd unu dăla alcă gostjamje karje afost la astal ku Isusu
auzăt kum Isusu asta arubit, jel azăs: “Blago alu tot ăla karje
osă mălănčj la gozbă ăn cara alu Dimizov!”

16 Isusu ja zăs: “Njeki om afukut marje gozbă š akimat p
mulc lumje.

17 Kănd vičera afost sprimită, atrimjes p argatu aluj s zăkă
alu gostjamje p karje akimat: ‘Tot je gata. Vinjic!’

18 Ali tot ăla ančiput s zăkă k nu puatje s vije. Unu azăs alu
argatuluj: ‘Amkumprat njeka njivă š mora s pljek jar s m ujt.
Mărog d tinje, oprostjaštjem.’

19 Altu azăs alu argatuluj: ‘Amkumprat činč (5) parurj d
volurj š pljek s vjed kum orjaštje. Mărog d tinje, oprostjaštjem.’

20 Aldă trje (3) azăs alu argatuluj: ‘Akuma ma surat, š daja
nu pot s viuv.’

21 Argatu sa tors š arubit alu gospodaru aluj aja če jej azăs.
Gospodaru p aja sa nikăžăt š azăs alu argatuluj: ‘Fuđ odma p
larđj š p uskje ulic ăn tot trgu š duj aiča p sărači š p invalidj, p
lumja vuarbă, š p ălja karje nu puatje s umblje.’

22 Kănd aša afukut, argatu azăs: ‘Gospodarulje, amfukut aja
če zapovjedit tu š jaštje još lok.’

23 Azăs gospodaru alu argatu aluj: ‘Fuđ afar dăn trg š kată p
drumurj š p stazje š natirjaštilje s vije s m napunjaskă kasa.

24 Istina je ničunu d ălja prvi p karje akimat nusă mălănk
nimika d gozba amja!’ ”

Isusu upozorjaštje k nu s fije ušurje s fije učeniku aluj
(Mt 10,37-38; 5,13; Mk 9,50)

25 Pănd Isusu anastavit drumu aluj ăn Jeruzalem, la sljedit
jako multă lumje. Isusu sa okrinit š azăs alor:

26 “Akă njeko vrja s m sljedjaskă, nu puatje s fije učeniku
alu mjov akă vrja bilo p činje maj mult njego p minje. Ăn
usporedbă ku ljubavu aluj kătri minje, jel mora s mrzaskă š
p tatusov, p mumusa, p mujarja, p kupi, š p fracă, p surorilje,
čak š p životu aluj.
27 Činje nu ja kruča aluj š nu pljakă dăpă minje, nu puatje s
fije učeniku alu mjov.†
28 Akă njeko dăla voj vrja s sagradještj kulă, nusă šăz prvo š s
procinještj kăt kuštjaštje s vjadă arje dăstul banj s u završaskă?
29 Inače možda osă c nistanjaskă banj dăpă aja če završăštj
samo temelju, a atunča toc karje aja vjadje osă rădă d tinje.
30 Osă zăkă: ‘Ăsta om ančiput s gradjaskă, a na putut s
završaskă!’
31 Isto aša, dal vrja bilo karje car s krinjaskă ăn rat ku altu
car, akă na găndit dal puatje s pobidjaskă? Dal prvo nusă s
sastajaskă ku savjetnici aluj š s rubjaskă ku jel dal puatje ku
aluj zjače mij (10.000) d vuastje s savladjaskă p ăla karje p jel
vinje ku duavăzăč mij (20.000) d vuastje?
32 A akă shvatjaštje k nusă puată s pobidjaskă p altu car,
osă trimjată p poslanikurlje la dušmanu aluj păn d je još maj
dăpartje. Osă ăntrjabje p altu car če vrja dăla jel s puată s fije
miru ăntră jej.
33 Isto aša, găndic d cjenă s m sljedic. Nimilja dăla voj nu
puatje s fije učeniku alu mjov, akă nu lasă tot če arje.
34 Ălja karje je uistinu učenikurlje alji mjej je kašă sarja. Sarja
je bună, ali akă apurdut okusu, če osă fač jar s fije bună?
35 Sarja karje apurdut okusu aluj s izbacaštje. Aja nuje bun
d pămănt, a nuje bun čak š d hrpă d biljigarj. Toc činje arje
urjekj s audă, trjebje s puje urjajke š s razumjaskă!”

15

Isusu rubjaštje vorbă d vuaje karje sa purdut
(Mt 18,12-14)

1 Zuviljaštja mulc carinikurj š alcă grešnikurj vinje la Isusu
kum apunja urjajke la ănvăcala aluj.
2 Daja farizeji š učitelji d zakonu alu Mojsije prigovorja:
“Isusu s družaštje ku grešnikurlje! Čak š mălănkă ku jej!”
3 Isusu d aja arubit asta vorbă:
4 “Akă njeko dăla voj arje usută (100) d voj š pjardje una dăla
vuaje, če osă fakă? Dal nu lasă nuavăzăč š nuavă (99) p pijană
š s pljače s ukatje š p aja una karje apurduto păn d nu ugăsaštje?
5 Sigurno! Š kăn d ugăsaštje, upunje p umirje tot vjasăl

† **14:27** Vjez fusnota ăn 9,23.

6 š aduč akas. Atunča kjamă p ortači š p komšiji š lji zače:
‘Veseljcăvă ku minje! Angăsăt p vuaja karje sa purdut!’
7 Istina je k p čerj isto s fije maj mult radost d unu grešnik
karje s okrinjaštje dăla grešală njego d nuavăzăč š nuavă (99)
lumje karje je pravedni š već sa okrinit la Dimizov.”

Isusu rubjaštje vorbă d banj karje sa purdut

8 Atunča Isusu azăs: “Također, akă njeka mujarje arje zjače
(10) kovanic d arđint* š una pjardje, če osă fakă? Dal nu
prindje lampa, s mătără kasa š s ukatje binje?
9 Sigurno! Š kănd ugăsaštje, kjamă p prijateljicilje š p
komšinicilje š zače: ‘Veseljcăvă ku minje! Angăsăt banji karje
apurdut!’
10 Istina je, isto aša, Dimizov š anđelurlje aluj s radujaštje d
unu grešnik karje s okrinjaštje la Dimizov.”

Isusu rubjaštje vorbă d bijat karje sa purdut

11 Atunča Isusu arubit asta vorbă: “Afost unu om karje avut
doj (2) fičorj.
12 Fičoru alu tănăr azăs alu tatusov: ‘Tato, vrjauv talu alu
mjov d imanja ata akuma majdată če osă morj.’ Aša tata
apodjelit imanja, a alu maj tănăr fičor adat talu aluj.
13 Kănd atrikut duavă trje zălje fičoru alu tănăr avindut tot,
apljikat dăn kasă, š apljikat dăpartje ăn alta državă š ănklo
atrijit frzdă minc š rasipja tuatje banji p jel.
14 Kănd apotrošăt tuatje banji aluj, ăn pămăntula karje irja
afost marje fuamje š na vut če s mălănčje.
15 Aša apljikat š sa zaposlit la unu om karje afost stanovniku
alu pămăntula p karje atrimjes ăn pijană s păzaskă porči.†
16 Jel afost atăta flămănd k avrut čak s mălănčje mănkarja ku
karje s rănjaštje porči, ali nimilja nu ja dat.
17 Kănd fičoru alu tănăr napokon ashvatit ča fukut, agăndit:
Toc radniči karje lukrjază d tatimjov arje mănkarje maj mult
njego čije dosta d mănkat, a jo aiča mor d fuamje!
18 Măduk da iča, pljek la tatimjov š osă ji zăk: ‘Tato, am-
pogrešăt păntruv Dimizov š păntruv tinje.
19 Nu sănt više vrjedan s mikjem bijatu alu tov. Mărog d
tinje, primjaštimă s lukrjez la tinje ka radniku alu tov.’
20 Apljikat d lokula š sa dus la tatusov. Kănd još irja d
partje, tatusov la vizut sa žalostit, adat fuga la jel, la zagrlit š
la surutat.

---

* **15:8** zjače (10) kovanic d arđint – Ăn grčki original: “zjače (10) drahmi”. Drahma irja kovanica d arđint karje vridja una dnevnicā. † **15:15** D židovj porči irja nečisti pa na putut s mălănčje karnja d pork (vjez ZakPon 14,8). Židovi na putut s zamisljaskă maj marje rušănje s ranjaskă p porči.

21 Azăs bijatu: ‘Tato, ampogrešăt păntruv Dimizov š păntruv
tinje! Nu săntviše vrjedan s mikjem bijatu alu tov.’
22 Ali tata azăs alu argacă aluj: ‘Majdată dučec aljina,‡ aja
karje maj măndră, š l brkăcălej! Punjec aluj injelu p mănă š
sandaljilje p pičuarje!
23 Š dučec maj bun mjel. Tăjecălăj s priredim gozbă š s nji
veselim.
24 Daja če ăsta bijatu alu mjov irja mort, a akuma je viuv!
Irja purdut, a akuma je găsăt!’ Š ančiput s s veseljaskă.
25 D vrijamaja fičoru maj bătărn alukrizat ăn polje. Kănd sa
tors dăn polje š avinjit aupruapje la kasă, auzăt k nontru kăntă
š žuakă.
26 Akimat la jel p unu d argat s ăntrjabje če s dogodjaštje aja.
27 Argatu ja zăs: ‘C sa tors fratutov. Tatutov adat s tijem maj
bun mjel s proslavjaskă če nuavă sa tors bijatu viuv š zdravăn.’
28 Ali maj bătărn fičor sa nikăžăt š aodbit s untrje ăn kasă.
Aša tatusov aišăt afar s s ruađje mult d jel s utră ăn kasă.
29 A fičoru ja zăs: ‘Jakă, jo atăta aj c služăsk š nikad na odbit s
fak aja če maj zăs, ali mije nikad nu madat čak š krapă d gozba
amikă ku ortači alji mjej.
30 Ali kănd sa tors ăsta bijatu alu tov karje ku prostitutkilje
arasipit imanja ata, a tu adat s taje maj bun mjel š aprirídit
gozba d jel!’
31 Tatusov ja zăs: ‘Fičoru alu mjov, tu ješt stalno ku minje.
Tot če am pripadnjaštje cije.
32 Ali trjebje s proslavim š s nji radujim daja če ăsta fratutov
irja mort, a akuma je viuv! Irja purdut, a akuma je găsăt!’ ”

16

Isusu rubjaštje vorbă d upravitelju karje je nepošten

1 Isusu arubit alu učenikulor asta vorbă: “Afost unu om karje
irja bugat š avut om karje upravlja ku bugucija aluj. Una zuvă
njeko azăs alu bogatašuluj kum upravitelju rasipjaštje imanja
aluj.
2 Bogatašu akimat la jel p omula karje upravljaštje ku
imanja aluj š ja zăs: ‘Kum aputut aja s mi fač? Nu poc više s
upravlještj ku bugacija amja. Pripremjaštje papirulje ăn karje
skrij tuată imanja amja š činje če dugujaštje.’
3 Upravitelju p aja azăs săngur aluj: ‘Gospodaru osă m lasă.
Kum akuma osă prižívjesk? Nu săntcapăn s surp, š m rušănje
s prosăsk.’
4 Štiuv če osă fak kănd gospodaru m lăsa, osă fak aša k lumja
osă m primjaskă ăn kasă alor š s pobrinjaskă d minje.

‡ **15:22** aljina – Asta afost lung ogrtač karje s duča pisti altje cualje ăn važne
događajurj.

5 Atunča akimat unu kăti unu p dužnikurlje alu gospodaru-
luj. P prvi antribat: ‘Kăt ješt datorj alu gospodaru alu mjov?’
6 Dužniku ja zăs: ‘Usută (100) d bătojurj d ulje.’ Upravitelju
ja zăs: ‘Jakă računu p karje skrije k ajzăs k osă platještj usută
(100). Šăz š majdată skrije još unu račun. Prominjaštje iznosu
karje duguještj p činzăč (50).’*
7 Atunča upravitelju p altu antribat: ‘Kăt ješt tu datorj?’
Dužniku ja zăs: ‘Usută (100) d košarje d gruv.’ Upravitelju ja
zăs: ‘Jakă računu p karje skrije k ajzăs k osă platještj usută
(100). Šăz š majdată skrije još unu račun. Prominjaštje iznosu
karje duguještj p optzăč (80).’†
8 Kănd gospodaru auzăt aja ča fukut nepošteni upravitelju,
la pohvalit ča fost aša d snalažljiv.
Istina je k lumja p pămăntusta jaštje mult snalažljivi pănd
s pripremjaštje d životu alor ăn pămăntusta. Jej jaštje maj
mult snalažjivi dăla lumje karje trijaštje ăn lumină pănd s
pripremjaštje d životu alor p pămănt karje vinje.‡
9 Aša punjec binje urjajke: Koristic bugacija alu pămăntusta
s ažutăc alu alcilor š steknic ortačj ăn čerj. Atunča kănd osă fic
morc š lăsăc bugacija alu pămăntusta, osă primjaskă p voj ăn
vječna kasă.
10 Činje god je vjeran ăn mič stvarurj, osă fije vjeran š ăn maj
marj stvarurj, a činje god je nepošten ăn mič stvarurj, osă fije
nepošten š ăn maj marj stvarurj.
11 Akă nu ištjec vjerni ăn bugacija alu pămăntusta, činje osă
vu dja bugacije p čerj?
12 Š akă vuavă nu puatje s povirjaskă aja če pripadnjaštje alu
njeko altuluj, činje osă vu dja aja če vuavă osă pripadnjaskă?
13 Ničunu argat nu puatje s služaskă p doj (2) gospodarurj. P
unu osă mrzaskă, a p altu osă vrja, ili alu unu osă fije vjeran,
a p altu osă prezirjaskă. Nu putjec s služăc š alu Dimizov š alu
bugacije.”
14 Farizeji, karje avrut banji, la tot asta apus urjajke š sa
ljigat d Isusu.

---

* **16:6** Usută (100) d bătojurj ... činzăč (50) – Asta je nješđe 3.000 d litjarje š nješđe 1.500 d litjarje. † **16:7** Usută (100) d košarje ... optzăč (80) – Asta je nješđe 20.000 d kilje š nješđe 16.000 d kilje. ‡ **16:8** Istina je k lumja p pămăntusta jaštje mult snalažljivi pănd s pripremjaštje d životu alor ăn pămăntusta. Jej jaštje maj mult snalažjivi dăla lumje karje trijaštje ăn lumină pănd s pripremjaštje d životu alor p pămănt karje vinje – Ăn grčki original skrije: “k kupi d vrijamjasta maj mudri kătri naraštaju alor njego kupi d lumină.” “Kupi d vrijamjasta” rubjaštje d lumje karje nu krjadje. Maj mult je mudri d lumje karje krjadje (“kupi d lumină”) k păzaštje p jej ăntră narodu alor. Lumja karje krjadje trjebje s ănvacă dăla jej k trjebje s s pripremjaskă d budućnost alor p čerj. Mulc inš aja fače akă mudro koristjaštje bugucija karje arje ăn životu alor p pămănt.

15 Atunča Isusu lja zăs: “Voj la intja alu lumjej fičec k ištjec
pravedni, ali Dimizov kunaštje inimilje alji vuaštrje. Aja
če lumja smatrjaštje k je bun, aja Dimizov smatrjaštje k nu
vridjaštje nimika.”

Zakonu š cara alu Dimizov
(Mt 11,12-13; 5,18, 31-32)

16 “Pănla vrijamjaja kănd avinjit Ivan karje bătjază, Dimizov
arătat planu aluj pisti Zakonu alu Mojsije š knjigilje karje
prorokurlje askris. Da tunča noj rubim Bună vorbă d cara alu
Dimizov š nagovorim tuată lumje s untrje ăn jel.
17 Tot čije skris ăn Zakon osă s ispunjaskă. Maj ušurje osă
nistanjaskă čerju š pămăntu njego s nu s ispunjaskă š maj mikă
slovă d Zakon.
18 Na primjer: činje god s rastavjaštje d mujarje š s suară
dăpă alta fače preljub, š činje god s suară dăpă mujarje karje
irja rastavită fače preljub.”

Isusu rubjaštje vorbă d bogataš š d sărak

19 Isusu arubit asta vorbă: “Afost unu bogataš karje s ănbrka
ăn skumpje cualje, š tuată zuva amănkat maj bună mănkarje.
20 A pănglă uša aluj azukut săraku karje sa kimat Lazar, karje
afost pljin d čirurj.
21 Lazar afost atăta flămănd k avrut s mălănčje čak š puškăji
karje kădja dăpă astal alu bogatašuluj. Još maj rov, vinja kănji
š linđja čirurlje aluj.
22 Una zuvă amurit săraku š anđeli la dus pănla lok d čast
pănglă Abraham.§ Maj ănklo amurit š bogatašu š la ăngrupat.
23 Š bogatašu apljikat ănklo undje loku d kaznit.* Pănd s
muča, sa ujtat ăn sus, š avizut d dăpartje p Lazar ku Abraham.
24 Bogatašu astrigat: ‘Tato Abrahame, smilujaštje mitje š
trimjatje p Lazar s umučaskă vrhu alu đajštiluj ăn apă š s vije
aiča s m ričaskă ljimba daja če mult patjesk ăn fokusta!’
25 A Abraham ja zăs: ‘Bijatu alu mjov, dătje d găND k tu
ajdobidit bunje stvarurj pănd atrijit p pămănt, a Lazar rov.
Akuma jel aiča utješăt, a tu t mučeštj.
26 Osim d aja, ăntră noj jaštje marje provalije. Ălja karje
avrja da iča s trjakă la voj nu puatje s fakă aja, a nič d partja
avuastră karje avrja s vije la noj nu puatje s trjakă aiča.’

---

§ **16:22** pănla lok d čast pănglă Abraham – Ăn grčki original skrije: “P tjeptu alu Abraham”. Grčka ljimbă koristjaštje izrazusta karje značaštje k Lazar s naslonaštje p tjeptu alu Abraham. Aja arată k Lazar afost bliski ăn zajedništvo ku Abraham, ku sămănca amarje alu tot narodu alu Dimizov š la lok la marje čast. Lumja karje auzăt asta vorbă vjerovatno arazumit k je Lazar pănglă Abraham la marje gozbă p čerj, kănd tot narodu osă slavjaskă vinjala alu cara alu Dimizov (vjez 13,28–29).

* **16:23** ănklo undje loku d kaznit – Ăn grčki original skrije: “Had”. Vjez rječniku, “loku d kaznit, Had, Šeol”.

27-28 Bogatašu ja zăs p aja: ‘Tato Abrahame, am činč (5) frac.
Măroq d tinje, trimjatălăj atunča p Lazar ăn kasa alu tatimjov
s lji opominjaskă s nu vije jej ăn lokusta undje trpjesk marje
mukă.’
29 Ali azăs Abraham alu bogatašuluj: ‘Nu vrjauv. Fracă
alji tej arje p zakonu alu Mojsije š knjigilje karje prorokurlje
d mult askris s lji opominjaskă. Trjebje alor s krjadă š s
okrinjaskă dăla rov!’
30 A bogatašu ja zăs: ‘Nu vrja, tato Abrahame! Ali akă lji
vinja njeko dăla morc, osă okrinjaštje dăla rov.’
31 Ali Abraham azăs alu bogatašuluj: ‘Akă nu krjadje alu
Mojsije š alu prorokurj, nusă s uvirjaskă čak š akă njeko s
skuală dăla morc.’ ”

17

Isusu ănvacă p učenikurlje aluj s nu navadjaskă p alcă s grešaskă š s oprostjaskă alu alcilor karje grešaštje păntruv jej
(Mt 18,6-7; 15; 21-22; Mk 9,42)

1 Atunča Isusu azăs alu učenikurlje aluj: “Lumja sigurno osă
fakă stvarurj d karje p alcă navadjaštje p grešală. Ali grjev alu
toc karje natirjaštje p njeko altu s grešaskă.
2 Alu omula arfi majbinje njeko s la runče ăn apă ku marje
buluvan* pănglă găt, njego s navadjaskă p grešală p una dăla
maj mik om.
3 Pa păzăcăvă če fičec. Akă grešaštje još unu dăla učeniku alu
mjov, zi k aja ča fukut k nuje binje š jartăj akă s okrinja dăla
grešală aluj.
4 Čak š akă d šaptje (7) vorj p zuvă grešaštje păntruv tinje š
šaptje (7) vorj s ăntuarčje š priznajaštje aja ča fukut k nuje binje,
jartăj!”

Isusu ănvacă p učenikurlje aluj d snagă alu vjerej š jej trjebje s ji služaskă ponizno

5 Atunča apostoli azăs alu Domnuluj Isusuluj: “Ažutănje s
kridjem maj mult!”
6 A Domnu Isusu lja zăs: “Akă avjec vjeră atăta pucăn kašă
sămănca alu goruščică, aputja s zăčec alu dudusta: ‘Skuatitje
ku korijenu d pămănt š posadjaštitje ăn apă’, š apunja urjajke
la voj.
7 Zăčem k njeko dăla voj arje argat karje lukrjază ăn polje ili s
brinjaštje d voj. Kănd argatu s ăntuarčje d polje, dali gospodaru
iziča: ‘Vină akuma, šăz š mălănkă’? Nu ji zače!

---

* **17:2** marje buluvan – Ăn grčki original skrije: “mlinski buluvan”, karje afost d sus dăla doj (2) marje ravne buluvanj karje măčinja gruvu ăn pjelm. Buluvanu d sus afost obično okrugli ku rupă ăn mižlok ăn karje s turna gruvu.

8 Umjesto aja, osă zăkă gospodaru aša: ‘Priredjaštjem vičera!
Dăzbrakitje š poslužaštje p minje ku mănkarja š ku bjarja! A
kănd jo završa, poc tu s mălănč š s bjaj.’
9 Dali gospodaru dugujaštje alu argatuluj s ji zahvaljaskă
daja ča fukut aja če irja azapovjedit aluj? Nu!
10 Aša š voj, kănd fičec aja tot če vuavă Dimizov azapovjedit,
zăčec: ‘Noj ištjem samo argac š nu zaslužăm pohvalje k samo
fičem dužnost alu nostru.’ ”

Isusu likujaštje p zjače (10) lumje karje arje buală p pjalje

11 Pănd Isusu još uvjek pljika kătri Jeruzalem š putuja pănglă
granică alu regije Samarije š alu regije Galileje,
12 avinjit pănla njeki sat. Pănd untra ăn sat, la vizut zjače
(10) lumje karje avja gubă, zarazna buală p pjalje.† Jej astat
majdăpartje
13 š ančiput s striđje dăn tot glasu: “Isusulje, gospodarulje,
smilujaštitje p noj!”
14 Kănd Isusu lja vizut, lja zăs: “Fuđic š pokazăcăvă la popje
s puatje jej s vu pregledjaskă!”‡ Pănd apljikat kătri popje, sa
likujit d gubă.
15 Kănd unu d jej avizut k je likujit, sa tors š aslavit p Dimizov
p tot glasu.
16 Akăzut la intja alu Isusuluj ku fălči kătri pămănt š ja
zahvaljit. Afost omula d Samarija.§
17 P aja Isusu antribat p ălja karje afost ku jel: “Dali Dimizov
na likujit p zjače (10) lumje? Undje ălja alanc nuavă (9)?
18 Kum puatje s fije k omusta karje nuje Židov jedini karje sa
tors mije š azahvaljit alu Dimizov?”
19 A alu omula atunča Isusu azăs: “Skual š fuđ. Tu taj likujit
daja čaj krizut.”

Isusu zače alu učenikurlje aluj k cara alu Dimizov osă vije kănd jej nu očekuja
(Mt 24,23-51)

20 Ăn una zuvă farizeji antribat p Isusu: “Kănd vinje cara alu
Dimizov?”
Isusu lja zăs: “Omu nu puatje s predvidjaskă kănd vinja cara
ăn znakurj karje promatrjaštje.
21 Lumja nusă puată s zăkă: ‘Jakălăj aiča je!’, ili: ‘Jatălăj ănklo
je!’ Jakă cara alu Dimizov akuma ăntră voj.”

---

† **17:12** gubă, zarazna buală p pjalje – Vjez fusnota ăn 4,27. ‡ **17:14** Zapovjedu alu Isusuluj afost kaša obečala k osă s likujaskă, a aja ča skultat, apokazăt k akrizut alu Isusuluj. Popilje lji prigljidja s potvridjaskă k jej više narje gubă, pa lja zapovjedit s fakă aja če zakonu alu Mojsije ačirut (Lev 14,1–32; Lk 5,12–14).
§ **17:16** Samarija – Židovi mrza p lumja d Samarija. D maj mult informacije, vjez “Samarija” ăn rječnik.

22 Atunča alu učenikurlje aluj azăs: “Vinje vrijamja kănd s fic
žaljnič s vidjec zuva kănd jo, Bijatu alu Omuluj, s m pojavjesk,*
ali nusă putjec.
23 A lumja s vu zăkă: ‘Jatălăj ănklo je’, š: ‘Jakălăj aiča je!’, ali
nu dăc fuga dăpă jej s m kătăc.
24 K kum š toc vjadje munja kănd s pojavjaštje aša s fije ăn
zuvaja kănd jo, Bijatu alu Omuluj, s m pojavjesk.
25 Ali majdată trjebje mult s trpjesk š lumja ăn asta vrijamje
trjebje s m odbacaskă.”
26 Š isto aša, kum afost ăn zuvilje kănd Noa afost viuv š aša
osă fije ăn zuvilje majdată kănd jo, Bijatu alu Omuluj, osă m
pojavjesk:
27 Kašă uvjek nastavja s mălănče š s bja, s s ănsuarje š s
miritje, tot pănla zuvă kănd Noa auntrat ăn marje brod.✡ A
atunča avinjit potopu š p toc lja uništit karje na fost ăn marje
brod.
28 Š isto aša kum afost ăn zuvilje kănd Lot afost viuv:✡ lumja
ăn asta regija kašă uvjek nastavja s mălănče š s bja, s kumprje
š s vindă, s obradjaskă pămăntu š s gradjaskă.
29 Ali ăn zuvaja kănd Lot aišăt dăn trg Sodoma ăn karje
atrijit, atunča dăn čerj foku ku buluvanji karje ardje akăzut ka
pluaja p jej š aumurăt p tuată lumja ăn aja regija.
30 Isto aša osă fije š ăn zuvă kănd osă m pojavjesk jo, Bijatu
alu Omuluj.
31 Činje god ăn zuvaja p krovu alu kasăj,† a stvarulje alor je
ăn nontru, s nu s dja ăn zos ăn kasă la stvarurj aluj! Činje god
s găsaštje ăn pijană, s nu s ăntuarkă ăndrăt s ja stvarulje aluj!
32 Dăcăvă d găn d če sa dogodit kănd mujarja alu Lot sa ujtat
ăndrăt ăn Sodoma š apoginjit!‡✡
33 Činje god pokušaštje s păzaskă životu aluj, osă l pjargă, a
činje god spreman s lasă životu aluj, osă l păzaskă.
34 Istina je, ăn nuaptaja kănd osă m pojavjesk, doj (2) lumje
karje s skulkă ăn isti pat, p unu osă ja, a p altu osă l lasă.
35 Dăla duavă (2) mujerj karje zajedno ăn mlin mačină, p una
osă ja, a p alta osă l lasă.
36-37 §Učenikurlje aluj l ăntrjabă: “Domnulje, undje asta osă
fije?”

---

* **17:22** s vidjec zuva kănd jo, Bijatu alu Omuluj, s m pojavjesk – Ăn grčki original skrije: “s vidjec š una zuvă p Bijatu alu Omuluj”. ✡ **17:27** Post 7,6–24 ✡ **17:28** Post 19,1–29 † **17:31** Lumja ăn dobaja često s odmurja š s druža p krov karje je ravan, a posebno nuaptja kănd irja maj ričală. ‡ **17:32** Ja sa ujtat ăndrăt kătri Sodomă š Dimizov akaznito una ku lumja d Sodomă. ✡ **17:32** Post 19,16

§ **17:36-37** Njeki grčki rukopisurj arje ăsta odlomaku kašă ăn 36. stih “Doj (2) inš osă fije ăn polje, p unu osă ja, a p altu osă l lasă.”

Isusu lji zače: “Undje zače lumja muartă, ănklo s sakupjaštje lešinari.”*†✡

18

Vorba d udovică karje irja uporna ăn molitvă

1 Isusu rubja alu učenikurlje aluj asta vorbă s lji ănvacă kum trjebje uvjek s s ruagă š nikad s nu odustanjaskă:

2 “Irja ăn njeki trg unu sudac. Nič k irja aluj frikă d Dimizov nič ka marit d lumje.

3 A ăn trgula irja š njeka udovică karje stalno vinja la jel š s ruga d jel: ‘Adăm pravdă păntruv dušmanu alu mjov!’

4 Sudacu d mult na marit d aja, ali napokon agăndit: ‘Š akă numi frikă d Dimizov š nu marjesk d lumje,

5 osă dauv pravdă alu asta udovică daja če m stalno zmitjaštje, s nu vije stalno s m dosadjaskă!’ ”

6 Zače Domnu Isusu: “Ăsta sudac irja nepravedan, ali obratic pažnja p aja če jel ipak aodlučit!

7 Dali nusă dja Dimizov pravdă alu lumja aluj karje akuljes š karje zuva š nuaptja plănđe la jel? Dali Dimizov osă odgodjaskă s lja žută?

8 Istina je, ănpripă Dimizov osă lji dja pravdă. Ali kănd jo, Bijatu alu Omuluj, mătork p pămănt, dal osă găsăsk p lumje karje aša krjadje ăn Dimizov?”

Vorba d farizej š d poreznik

9 Isusu rubja asta vorbă alu lumjej karje s uzdja ăn jej k je pravedni, š găndja k je maj bunj d alcă:

10 “Doj (2) lumje avinjit ăn Hram s s ruađje. Unu afost farizej karje lumja l poštuja, a altu om irja carinik karje lumja l mrăza.

11 Farizeju astat š sa rugat d jel: ‘Dimizovulje, fala cije če nu săn kašă alcă lumje: lopovj, ăštja karje nuje pravedni kătri lumje, preljubnikurj ili kašă carinikusta.

12 Dadavorj ăn duminikă pustjesk š d tot če stiknjesk zdauv cije unu tal.’*

13 A cariniku astat maj d partje š nu sa osudit s s ujtje ăn čerj. Jel tuguja š s bătja ăn tjept š rubja: ‘Dimizovulje, smilujaštje mije karje săn om rov!’

14 Istina je, Dimizov afost zadovoljan ku rugala alu poreznikuluj š da tunča Dimizov la smatrit k je bun om. Ali p farizeju, Dimizov la smatrit k nuje bun om. K činje p jel săngur

---

* **17:36-37** lešinari je marj puji karje mălănkă karnja d živutinj karje amurit. Puatje s vjadă kum kružaštje p čerj undje god jaštje muartje živutinje. † **17:36-37** Kănd lumja vjadje p lešinari kum s s strănđe, štije k ănklo tjela muartă. Isto aša, kănd s dogudja aštja stvarurj, toc osă štije k avinjit kraju. ✡ **17:36-37** Job 39,30 * **18:12** unu tal – Ăn grčki original skrije: “desetina” (vjez Lev 27,30–32).

adrikă, Dimizov osă l ponizaskă, a činje p jel săngur ponizaštje,
Dimizov osă l adrikă.”

Isusu blagoslovjaštje p kupi
(Mt 19,13-15; Mk 10,13-16)

15 Jej duča alu Isusuluj š maj mič kupi s puje măna p jej š sa
rugat s lji blagoslovjaskă Dimizov. Kănd učenikurlje aja opazăt,
jej lja zabranit s adukă kupi.
16 Ali Isusu avrut s vije kupi š zăče: “Lăsăc kupi s vije la
minje š nu lji putiric k cara alu Dimizovuluj pripadnjaštje alu
ălja karje kašă kupištja!
17 Istina je zăk vuavă, akă njeko vrja s primjaskă cara alu
Dimizovuluj jel mora s postanjaskă kašă kupilu. Inače nikad
nusă untrje ăn jel!”†

Grjev alu bogatašuluj s utrje ăn cara alu Dimizovuluj
(Mt 19,16-30; Mk 10,17-31)

18 Njeki poglavar ăntrijabă p Isusu: “Učiteljulje alu bun, če
mora s fakă s primjesk vječni život ku Dimizov?”
19 Isusu l ăntrijabă: “Dăče m kjem k săntbun?‡ Bun je samo
Dimizov.
20 Zakonu alu Mojsije šti: ‘Nu fiča preljub’, ‘Nu umura’, ‘Nu
fura’, ‘Nu optužuja ku minčunurlje’, š ‘Poštujaštje p tatutov š p
mumuta!’ ”✡
21 Omu azăs: “Poštujesk tuatje aštja zapovjedi alu Mojsije još
kănd irjam tănăr.”
22 Isusu zăče alu omuluj: “Još nješto c faljaštje. Fuđ š vindje
tot če aj, a banji podiljaštje alu lumje karje sărač š osă aj blago
p čerj. A atunča vină š pratjaštimă!”
23 Ăla om irja mult bogat š mult sa žalostit kănd auzăt aja če
ja zăs Isusu.
24 Kănd Isusu la vizut kăt je žalostit, jel azăs: “Kum je grjev
alu bogatašilor s untră ăn cara alu Dimizov!
25 Maj ušurje arfi alu devăj s s provučaskă p rupă alu akuluj
njego alu bogatašuluj s untră ăn cara alu Dimizov!”
26 Ălja karje aja auzăt antribat: “Pa činje atunča puatje s
spasaskă?”§

---

† **18:17** Dimizov kată dăla lumje s prihvatjaskă vlastu aluj p jej ku pouzdjala š ku ponizala. Ku altje vorbje: “Činje god vrja s utrje ăn cara alu Dimizovuluj mora s l primjaskă ku pouzdjala š ku ponizala kašă kupilu.” ‡ **18:19** bun – Isusu postavljaštje pitanje s vjadă dali omu binje razumjaštje k Isusu je Dimizov. Š akă omu p Isusu prihvatjaštje k je Dimizov, jel atunča prihvatjaštje pozivu alu Isusuluj š vindă tot če arje š s l sljedjaskă. ✡ **18:20** Iš 20,12–16; ZakPon 5,16–20 § **18:26** Ăn vrijamjaja mulc Židovj găndja akă je omu bugat, aja značaštje k je Dimizov zadovoljan ku jel d aja čije ăla om posebno bun. Pa kănd ăštja lumje auzăt p Isusu kum zăče k je alu om bugat nemoguće s utrje ăn cara alu Dimizov, agăndit k aja značaštje k nimilja nu puatje s s nadjaskă s utrje ăn vara alu Dimizov.

27 Isusu lja zăs: “Aja če lumje nu puatje s fakă, Dimizov puatje.”
28 Petar zăče: “Jakă, noj tot alu nostru alăsat š t sljedim.”
29 A Isusu lja zăs: “Istina je zăk vuavă, tot ăla karje alăsat kasa aluj, ili p mujarja, ili p fracă, ili p roditelji, ili p kupi d cara alu Dimizov
30 već akuma p ăsta pămănt osă primjaskă maj mult njego ča lăsat, a p ăla pămănt karje vinje osă primjaskă vječni život.”

Isusu jar rubjaštje d muartja aluj š d uskrisnjală
(Mt 20,17-19; Mk 10,32-34)

31 Isusu astrăns p duavăsprjače (12) apostolurj š lja zăs: “Jakă untrăm ăn trg Jeruzalem. Ănklo osă s ispunjaskă tot če prorokurlje askris ăn Svăntă pismă d minje, d Bijatu alu Omuluj.
32 Osă m predajaskă alu lumjej karje narje frikă d Dimizov,* osă sprdujaskă d minje, osă m zlostavljaskă š osă škupje p minje.
33 Š jej osă m bată ku biču š osă m umuară, ali d trje (3) zălje jo osă m skuală dăla morc.”
34 Ali učenikurlje na štijut d čaja Isusu rubjaštje. Na aputut s razumjaskă k aštja stvarurj osă ispunjaskă vorbilje alu prorokuluj. Daja jej na putut s shvatjaskă če Isusu alor azăs.

Isusu ăntuarče vidu alu omuluj karje nu vidja
(Mt 20,29-34; Mk 10,46-52)

35 Kănd Isusu avinjit la uprapje d trg Jerihon, pănglă drum šadje njeki om karje nu vidja š prusa.
36 Kănd vorbu auzăt p mulc lumje karje vinja kătri jel, ăntriba činje aja.
37 Jej ja zăs: “Jakă vinje Isusu dăn Nazaret.”
38 Jel p aja astrigat: “Isusulje, Bijatu alu David,† smilujaštitje mije!”
39 Lumja karje afost la intje ja zăs s takă, ali jel samo još maj tarje strigă: “Bijatu alu David, smilujaštitje mije!”
40 Kănd Isusu auzăt, astat š zapovjedit alu lumjej s dukă omu la jel. Kănd vorbu avinjit maj uprapje, Isusu la tribat:
41 “Če vrjaj s fak d tinje?” Omu karje je vorb ja zăs: “Vrjauv s m torč vidu, Domnulje!”
42 A Isusu ja zăs: “Vjez! Tu ta likujit daja ča krizut.”

---

* **18:32** alu lumjej karje narje frikă d Dimizov – Ăn grčki original skrije: “Lumja karje nuje Židovj”. Njekad asta s koristjaštje d lumja rovă karje na vut frikă d Dimizov. Aiča Isusu rubja d Rimljanulor. † **18:38** Isusu irja Bijatu alu David. David afost maj preči caru ăn Izrael. Ăn vrijamaja lumja koristja “Bijatu alu David” kănd rubja d Mesija.

43 Omu karje nu vidja dăturdată avizut š apljikat p drum
dăpă Isusu š slavja p Dimizov. Š tot narodu karje avizut aja
zahvaljit alu Dimizovuluj.

19

Isusu š Zakej

1 Isusu auntrat ăn Jerihon. Păn̦d jel atrikut p trgula,
2 afost ănklo unu om karje sa kimat Zakej. Jel irja glavni
porezniku ăn aja regija d Rim š mult bogat om.
3 Apokušăt s vjadă p Isusu činje je jel, ali afost mik š nu putja
s l vjadă pisti multă lumje.
4 Jel daja adat fuga la intje s s urče p smokvă pănglă karje
atribja Isusu s trjače s puată p ja s l vjadă.
5 Kăn̦d Isusu ažuns pănla smokvă, sa ujtat ăn sus š ja zăs aluj:
"Zakeju, majdată dătje ăn zos! Astăz mora s viuv la tinje ăn
gostjamje."
6 Zakej majdată sa dat ăn zos š la primit p Isusu ăn gostjamje,
tot bukurat.
7 Ali tuată lumja karje avizut aja ančiput s čakaljaskă: "Nu
trjebje s pljače ăn gostjamje la omu rov!"*
8 A maj ănklo Zakej saskulat š zače alu Domnuluj Isusuluj:
"Jakă pola d imanja amja dau alu lumjej karje je sărakă, a p
tot ăla p karje la šălat s ji tork d patru (4) vorj kăta amlat dăla
jel."
9 Isusu azăs p aja: "Astăz ăn kasasta avinjit spasjala† k š
omusta je prava sămănca alu Abraham!‡
10 Jo, Bijatu alu Omuluj, amvinjit s kat š s spasăsk p lumja
karje je purdută."§

Caru š argacă aluj
(Mt 25,14-30)

---

* **19:7** Ăn ăsta pămănt poreznikurlje irja Židovj karje lukriza d vlada alu rimuluj. Njeki poreznikurj alat maj mult porez njego ča tribut, a viška d porez cănja d jej. D aja lumja lji mrza š lji smatrja k je izdajice d vjera š d narod alor. † **19:9** ăn kasasta avinjit spasjala – Ku altje vorbje: "Dimizov aspasăt p lumja karje trijaštje ăn kasasta" ‡ **19:9** omusta je prava sămănca alu Abraham – Zakej irja Židov š daja irja potomaku alu Abraham. Ali Isusu aiča avrut s zăkă k Zakej irja bun Židov kašă Abraham. Abraham irja predak amarje alu Židovilor, karje afost konuskut p vjera aluj ăn Dimizov š daja če trija kum azăs Dimizov. § **19:10** lumja karje je purdută – Asta značaštje lumja karje nu kridja ăn Dimizov š na vurut s puje urjajke alu vorbilje aluj. Aša lumje maj mult lji opisjaštje kašă ălja karje odlutit š više nuje p bun drum. Tot ăla karje narje odnos ku Dimizov ku vjera ăn Isusu Kristu purdut je (Iv 14,6).

11 Păn̑d lumje apus urjajke la Isusu, daja če irja la upruapje
d Jeruzalem š jej agăndit k s cara alu Dimizov akuma s pojav-
jaštje,* Isusu lja spus asta vorbă:
12 “Njeki om dăn familjije bună sa sprimit s putujaskă p
dăpartje pămănt. Jel atribut s pljače ănklo s dobidjaskă vlastu
dăla caru marje. Atunča s ăntuarče ăn pămăntu aluj s puată s
vladjaskă ka caru.†
13 Majdată njego ča pljikat akimat p zjače (10) argac aluj,
adat alu tot usută (100) kovanic d arđint‡ š lja zăs: ‘Trgujic
pănă god jo nu vinja.’
14 Ali lumja d pămăntula aluj l mrza š atrimjes la caru alu
marje p poslanikurlje s zăkă: ‘Nu vrjem jel s carujaskă p noj.’
15 Ali jel adobidit vlastu s fije car. Š kănd sa tors akasă,
azapovidit s kjamje p argacă alu karje jel adat banji. Avrut
s štije kăt tot ăla zaradit d jel.
16 Prvi argat avinjit š zăče: ‘Gospodarulje amkoristit ban-
jišta karje maj dat š afukut zaradă d zjače (10) vorj maj mult.’
17 Zăče caru: ‘Bun lukru! Bun ješt argat. Daja ča fost vjeran
ăn maj mikă, c dau s vladješt p zjače (10) trgurj.’
18 Altu argat avinjit š zăče: ‘Gospodarulje, amkoristit ban-
jišta karje maj dat š afukut zaradă d još činč (5) vorj maj mult.’
19 Š p aja caru zăče: ‘Tu osă vladjaštje p činč (5) trgurj.’
20 Ali aldă trje (3) argat avinjit frzdă zaradă š ji zăče: ‘Gospo-
darulje, jakăc arđintu. Lam cănut skuns ăn maramică.
21 Ma fost frikă d tinje daja če ješt strog om. Jaj tuată zaradă
dăla ăla če alcă uložăt d tinje š căj tuată bugacija dăla jej karje
lukrizat d tinje.’§
22 Caru ja zăs: ‘Argatulje alu rov! C sudjesk p aja ča zăs tu.
Tu zăč k săn̑t strog. Tu zăč jo jav tuată zarada dăla ăla če alcă

---

* **19:11** cara alu Dimizov akuma s pojavjaštje – Židovi kridja k Mesija una zuvă osă vije š osă fakă cara alu Dimizov p pămăntusta kum jel aputja s vladjaskă p pămăntusta d trg Jeruzalem. Multă lumje agăndit k Isusu kaša Mesija akuma pljakă ăn Jeruzalem s fakă upravo aja. † **19:12** Ăn vrijamaja afost doj trje židovj d različită familjije karje je bogată karje pljika ăn Rim s kată pravo s vladjaskă narodu aluj ăn pămăntu aluj. Caru alu Rimuluj lja dat pravo, ali atribut s rămăje vjerni š snaga alor afost ograničitje. Daja situacije karje Isusu opisaštje ăn asta vorbă binje irja konuskută alu Židovilor. ‡ **19:13** usută (100) kovanic d arđint – Ăn grčki original skrije: “mina” (š ăn aštja stihurj: 16, 18, 20, 24, 25). Una mină ăn vrijamjaja afost isto če omu aputut s zaradjaskă akă lukrjază usută (100) d zălje.

§ **19:21** Jaj tuată zaradă dăla ăla če alcă uložăt d tinje š căj tuată bugacija dăla jej karje lukrizat d tinje – Ăn grčki original skrije: “Jaj aja če naj ulužăt š pokupješt aja če na sadit.” Asta je poslovică karje opisaštje p omu karje irja lakum š nu podiljaštje dobit aluj d ulaganja š d lukru aluj ku ălja karje lukrjază d jej. Ăn vorbasta ăsta argat ja fost frikă d načinula p karje s ujta p car. Vjerovatno găndja k akă pjardje banji, mora săntuarkă banji alu carula, a akă zaradjaštje maj mult banj, caru osă l zadržaskă d jel. Daja če, na fukut nimika.

auložăt d minje š jo căv tuată bugacija dăla jej karje lukrizat d minje!*
23 Dăče atunča na pus banji alji mje p bankă?† Aša barem
adobidja kamatje.’
24 Atunča caru zăče alu lumje karje afost aiča upruapje:
‘Lăcăj dăla jel usută (100) kovanic d arđint š dăcăj alu ăla karje
zaradit zjače (10) vorj maj mult!’
25 Jej azăs: ‘Ali, gospodarulje, jel arje mij (1.000) kovanic d
arđint!’
26 Caru azăs, ‘Istina je tot ăla karje koristjaštje binilje aja ča
dobidit, osă dobidjaskă još maj mult, a toc karje nu koristjaštje
binilje aja ča dobidit, osă s s ja š aja če arje.
27 Ali ălja dušmani alji mjej, karje na vurut s lji fiuv caru,
dučecălje aiča š lji umurăc la intja amja.’ ”

Isusu untră ăn Jeruzalem ka caru
(Mt 21,1-11; Mk 11,1-11; Iv 12,12-19)

28 Dăpă aja če Isusu azăs, nastavit s pljače la intja alor kătri
Jeruzalem.
29 Kănd avinjit la upruapje d saturj Betfaga š Betanija maj
upruapje p djal Maslina, atrimjes la intje p doj (2) učenikurj.
30 Lja zăs: “Fuđic ăn satula la intja avuastră.‡ Š čim untrăc,
osă vidjec p magaracu alu tănăr karje je ljigat karje nimilja nu
la jahit.§ Dizljigăcălăj š dučecălăj aiča.
31 Akă ăntrijabă njeko p voj: ‘Dăče dizljigăc p magaracu alu
tănăr?’ Zăčec samo: ‘Trjebje alu Domnuluj.’ ”
32 Jej apljikat š angăsăt toto kum lja zăs Isusu.
33 Pănd jej adizljigat, lumja alu činje magaracu lja tribat:
“Dăče dizljigăc p magaracu alu tănăr?”
34 Jej lja zăs: “Alu Domnuluj ăntrjabje.”
35 Jej adus p magaracu alu tănăr la Isusu š prebacăt pisti jel
ogrtači alor š apus p Isusu p magarac s šagă.
36 Pănd Isusu pljika mulc lumje raširit alor ogrtačurlje p
drum la intja alu Isusuluj s ji pokazaskă častu.
37 Kănd Isusu sa približăt undje drumu s slubadje dăpă djal
Maslina, učenikurj š mulcă lumje karje kridja ăn Isusu ančiput
p tot glasu s s radujaskă š s slavjaskă p Dimizov d tuată čuda
karje avizut če Isusu majdată afukut.
38 Jej rubja:

---

* **19:22** jo căv tuată bugacija dăla jej karje lukrizat d minje – Ăn grčki original skrije: “jauv aja če nam ulužăt š pokupjesk aja če na sadit.” † **19:23** bankă – Ăn grčki original rubjaštje d om karje alu alcilor posudjaštje banj. Ăn aja dobă na vut bankje, ali lumjaja lukriza kašă bankilje. ‡ **19:30** satula la intja avuastră – Vjerovatno Betfaga. § **19:30** karje nimilja nu la jahit – Židovi smatrja k živutinilje karje nikad na fost zajašătje ili koristitje d lukru majbinje d služală alu Dimizov ili caru alu lor (na primjer, vidjec Br 19,2; ZakPon 21,3; 1. Sam 6,7).

“Blagoslovit p caru
p karje Domnu atrimjes!
Hvaljic p Dimizov karje dă miru!
Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerj!”*✡
39 Ali njeki farizeji karje irja ănklo azăs: “Učiteljulje, zapovid-
jaštje alu učenikurlje alji tej s takă!”
40 Isusu zače: “Akă jej osă takă, istina je, š buluvanji p tot
glasu osă s radujaskă!”

Isusu plănđe p Jeruzalem

41 Kănd Isusu avinjit la upruapje la Jeruzalem š avizut trgu,
plănđja dăpă lumjaja ăn trgula
42 š azăs: “Kănd barem samo s štijec če vuavă osă adukă
miru!† Ali akuma je vuavă skuns.
43 K vinje vrijamja kănd dušmani alji voštri s gradjaskă kulje
pănglă zidu alu trguluj s vu napadjaskă d tuatje părcă, vuastja
alor osă vu okuljaskă š nu putjec s fuđic.
44 Nusă s lasă ăn trgu alu vostru nič unu buluvan p buluvan.
Jej osă uništjaskă tot trgu alu vostru š tot čije ăn jel voj daja če
na prepoznajit asta vrijamje kănd Dimizov p voj avinjit s vu
spasaskă.”‡

Isusu putirjaštje p lumja karje vindje ăn Hram
(Mt 21,12-17; Mk 11,15-19; Iv 2,13-22)

45 Kănd auntrat ăn dvorištja alu Hramuluj, Isusu ančiput dăn
jel s putirjaskă p tuată lumja karje ănklo vindje.§
46 Isusu lja zăs: “Skris je ăn Svăntă pismă: ‘Alu mjov Hramu
s fije loku d rugală’,✡ a voj pretvorit ăn lok undje s strănđe
lopovi!”✡
47 Dăpă aja Isusu tuată zuva ănvăca ăn dvorištja alu Hra-
muluj. Glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije š alcă

---

* **19:38** Hvaljic p Dimizov karje dă miru! Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerj – Ăn grčki original skrije: “Miru p čerj š slava p visina!” ✡ **19:38** Ps 118,25–26; Ps 148,1 † **19:42** Isusu arată tuga, daja narodu d Jeruzalem maj ănklo osă l odbacaskă kašă caru karje Dimizov akuljes š daja jej osă najbje mir ku Dimizov, već sudu. ‡ **19:44** Aštja stihurj (43–44) opisjaštje p opsada, undje vuastje okružaštje trgu karje arje zidurj pănglă jel. A fače kulje kum aputja s piznjaskă pisti zidurj š kulje kum aputja s s urče pisti zidurj. Kănd vuastja opkuljaštje trgu, lumja nu puatje s jašă d jel š nimilja nu lji puatje s lja žutje. Isusu avizut k osă dogodjaskă ăn Jeruzalem ăn budućnosti, š sa dogodit. Ăn 70 d aj. maj ănklo d Kristu, vuastja alu rimuluj okolit Jeruzalem š ănklo amurăt multă lumje. § **19:45** lumja karje ănklo vindje – Aja s odnosaštje p Židovj karje vindja živutinj š altje stvarurj karje lumja atribja s poštujim p Dimizov s ji prinsaskă žrtvă. Lumja vindje iskorištja p lumja š ji naplatja mult banji d stvaruštja. Majdăpartje, lumja karje vindă afar p dvorištja alu Hramuluj, karje irja jedini lok p karje alu lumjej karje nuje židovj afost dopustic s utrje, a aja lji spričja s s ruađje š s poštujaskă p Dimizov. ✡ **19:46** Iz 56,7 ✡ **19:46** Jr 7,11

vođe alu židovilor s ujta kum s l apuče p Isusu š s l osudjaskă p muartje.
48 Ali jej nu ja putut nimika s ji fakă daja če tot narodu upija tuată vorba karje Isusu rubja.

20

Vođilje alu židovilor izazivjaštje p Isusu činje aluj ja dat vlast (Mt 21,23-27; Mk 11,27-33)

1 Ăn una zuvă kănd Isusu ănvăca ăn dvorištja alu Hramuluj š rubja alu lumjej Bună vorbă d Dimizov avinjit upruapje la jel glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije š vođilje.
2 Š jej la antribat: “Zi nuavă, dundjec pravo s fač aštja stvarurj? Činje ca dat vlast d asta?”
3 A Isusu lja zăs alor: “Š jo osă ăntrijeb p voj. Zăčec mije
4 činje adat vlast alu Ivan karje bătjază s rubjaskă š s fakă aja ča fukut, Dimizov ili lumja?”
5 Jej raspravlja ăntră jej če s zăkă alu Isusuluj. Jej azăs: “Akă zăčem: ‘Dimizov’, osă nji ăntrjabă: ‘Dăče atunča nu ja krizut?’
6 A akă zăčem: ‘Lumja’, tuată lumja osă arunče buluvanji š osă nji muară daja če je uvjeric k je Ivan proroku.”
7 Atunča jej zăče alu Isusuluj k jej nu štije činje adat vlast alu Ivan.
8 A Isusu lja zăs: “Kum voj mije nu zăčec činje alu Ivan adat vlast, š jo nu zăk vuavă činje mije adat vlast!”

Vorba d om karje aiznajmit vinogradu aluj alu lumje rovj (Mt 21,33-46; Mk 12,1-12)

9 Atunča Isusu lji spunje asta vorbă alu lumjej: “Njeki om asadit vinograd š adat ăn zajam alu omuluj karje lukrjază ku vinogradu. Atunča omula apljikat š na vinjit mult lunj.
10 Kănd avinjit vrijamja d strugurj s lja dună, atrimjes gazda alu vinograduluj p argatu aluj s ja talu aluj d berbă. Ali lumja karje lukrjază ăn vinograd je la butut p argatu š la trimjes ăndrăt ku mănilje gualje.
11 Atrimjes omu p altu argat, ali š p jel la butut š la dat d rušunje š la trimjes ăndrăt ku mănilje gualje.
12 Gazda alu vinograduluj atrimjes aldă trje (3) argat, ali jej p jel la ranit š la putirit.
13 Atunča gazda alu vinograduluj zăče: ‘Če s fakă? Osă trimjet p bijatu mjov karje jo vrjauv. Vjerovatno p jel osă l poštujaskă.’
14 Ali kănd lumja dăn vinograd avizut p bijatu, sa dogovorit š azăs: ‘Ăsta osă nasljedjaskă imanja. L umurăm š atunča imanja osă fije nostru!’
15 La putirit dăn vinograd š la umurăt.

Če găndic k osă fakă gazda alu vinograduluj kănd osă audă
ča fost?
16 Osă vije š osă umuară p lumja dăn vinograd, a vinogradu
osă dja ăn najam alu alcilor.”
Lumja karje punje urjajke la Isusu, ja zăs: “Nikad nu fičem
nješto aša rov!”
17 Atunča Isusu binje s ujtă p jej š zače: “A če značaštje atunča
aja čije skrisă ăn Svăntă pismă:

‘Buluvan karje graditelji arunkat
postanit glavni buluvan alu zgradej’?✡

18 Toc karje kadje p buluvanula osă sparđje kašă găvanu d
glină, š akă kadje ăla buluvanu p njeko osă fije măčinat.”
19 Učitelji d zakonu alu Mojsije š glavni popurlje avrut odma
s la puče p Isusu d aja k jej binje aštijut k Isusu rubjaštje
aja vorbă d jej. Ali na fukut aja k lji irja frikă k lumja osă
okrunjaskă păntruv jej.

Popurlje pokušaštje s ănšală p Isusu s zăkă nješto če nuje binje
(Mt 22,15-22; Mk 12,13-17)

20 Učitelji d zakon alu Mojsije š glavni popurlje la sljedit p
Isusu š atrimjes dăpă jel špijunurj karje sa fukut k je iskreni.
Avrut s apuče p Isusu k azăs nješto rov kum s l predajaskă alu
upravitelj alu rimuluj ăn asta regija kum aputja s kaznjaskă p
Isusu.
21 Špijunurlje azăs alu Isusuluj, “Učiteljulje, štijem k rubješt š
ănvăc istină š k nu ješt naklon alu unu om maj mult d altu, već
ispravno ănvăc p lumja s trijaskă aša kum Dimizov vrja s jej
trijaskă.
22 Spunje nuavă dali je dopustit s platim porezu alu caru alu
Rimuluj ili nuje.”*
23 Ali Isusu avizut k pokuša s l puče ăn zamkă š lja zăs:
24 “Rătăcăm kovanica d arđint† ku karje s platjaštje porezu.
Alu činje je slikaja š alu činje lumje p ja?”
Jej aodgovorit: “Alu caruluj.”
25 Isusu lji zača: “Atunča dăc alu caru čije alu caruluj, ali alu
Dimizov dăc čije alu Dimizovuluj.”
26 Daja na putut p Isusu pănglă toc s l optužaskă k azăs nješto
če nuje binje, već atikut š sa mirat la vorbaja.

✡ **20:17** Ps 118,22 * **20:22** Jej sa nadit k Isusu osă zăkă ili “da” ili “nu”. Akă
zače “da”, atunča židovi arfi nikăžăc p jel če lja rubit k mora s platjaskă porezu
alu altă vlast. Akă zače “nu”, atunča vođilje aputja s zăkă alu Rimljanilor k Isusu
ănvacă p lumja s prekršaskă zakonu alu rimuluj. † **20:24** kovanica d arđint – Ăn
grčki original skrije: “denari”. Denar afost banji d arđint alu rimulor. Vridja kašă
dnevnica d obični radnik.

Saduceji pokušaštje s ănšală p Isusu s zăkă nješto če nuje binje (Mt 22,23-33; Mk 12,18-27)

27 Atunča avinjit la Isusu njeki saduceji.‡ Saduceji nu kridja
k lumja s skuală dăla morc, daja jej azăs alu Isusu:
28 "Učiteljulje, Mojsije askris ăn zakonu alu nostru k akă
njeki om amurit š alăsat dăpă jel mujarja ali na vut kupi,
fratilje aluj mora s ănsuarje p mujarja alu fratusov kum ja
aputja s fakă bijat. Ăla bijat osă fije nasljedniku alu pămăntuluj
alu omula karje amurit š s adukă lumje aluj.§✡
29 Udată afost šaptje (7) frac. Prvi fratje sa ănsurat š amurit
frzdă kupi.
30 Atunča altu fratje sa ănsurat ku mujarja alu fratusov karje
amurit, ali š jel amurit.
31 Isto aša aldă trje (3) fratje sa ănsurat š amurit. Š toc fracă
karje arămas sa ănsurat ku ja š toc d šaptje (7) frac amurit frzdă
kupi.
32 Maj ănklo amurit š mujarja.
33 Akă una zuvă toc morcă osă skualje, alu činje ja osă fije
mujarja ăn zuvaja kănd irja mărtată dăpă toc šaptje (7) frac?"

34 Isusu lja zăs: "Lumja p pămăntusta s suară š s mărită.
35 Ali lumja karje s skuală dăla morc trijaštje p pămăntu alu
nov. Š p ălja karje Dimizov smatraštje k je dostojni s trijaskă p
pămăntula, nusă ănsuară nič s miritje.
36 Osă fije kašă anđeli daja če nikad nusă muară. Jej jaštje
kupi alu Dimizov daja če Dimizov lja tors dăla morc.
37 Ali akuma, dal morcă osă skualje dăla muartje? Čak š
Mojsije apokazăt k morcă osă skualje. Mojsije aja apokazăt
ăn odlomaku d grmu karje ardje undje Mojsije azăs k Domnu
jaštje 'Dimizov alu Abraham š alu Izak š alu Jakov.'✡* A jej
amurit mult aj majdată Mojsije azăs aja.
38 A Dimizov nuje Dimizov alu ălja karje rămănje morc,
već Dimizov alu lumje karje vije! Dimizov p tuată lumja
smatrjaštje k jej vij."†

---

‡ **20:27** saduceji – Saduceji afost važne grupă alu židovilor ăn bătărn pămănt Palestina. D razlikă d farizeji, jej nu prihvatja usmena văncală, već samo čije skris ăn knjige alu Mojsije. Također nu kridja ăn uskrisnjală (vjez "Saduceji" ăn rječnik).

§ **20:28** kum ja aputja s fakă bijat. Ăla bijat osă fije nasljedniku alu pămăntuluj alu omula karje amurit š s adukă lumje aluj – Ăn grčki original skrije: "adrikă porodu alu fratusov." ✡ **20:28** ZakPon 25,5 ✡ **20:37** Iš 3,6 * **20:37** Ăn rječnik, vjez "Abraham", "Izak" š "Jakov". † **20:38** Abraham, Izak š Jakov amurit, ali na prestanit s postojaskă. Još afost vij š aštiptat zuva kănd Dimizov osă lji dja nuavă tjela karje trijaštje frzdă muartje.

39 Atunča azăs njeki učitelji d zakonu alu Mojsije: “Učiteljulje,
binje ajzăs!”‡
40 Dăpă aja nu sa osudit s ăntrijabă p Isusu aša pitanja.

Mesija je bijatu alu David
(Mt 22,41-46; Mk 12,35-37)
41 Atunča Isusu lja tribat p lumja: “Dăče učitelji zače k je
Kristu bijatu alu Caru David?
42 K David săngur zače ăn knjigă alu Psalam undje askris:

‘Domnu azăs alu Domnuluj alu mjov:
Šăz p dirjaptă amja, s vladješt ku minje
43 păn d nu puj p dušmanji alji tej kašă klupa dusu pičuarje alji
tijalje.’✡

44 Jasno je k David p Mesija akimat ‘Domnu alu mjov’. Kum
atunča Mesija puatje s fije samo potomaku alu David?”§

Isusu upozorjaštje p učenikurlje aluj s s păzaskă d učiteljurj d zakonu alu Mojsije
(Mt 23,1-36; Mk 12,38-40; Lk 11,37-54)
45 Păn d narodu apus urjajke, Isusu azăs alu učenikurlje aluj:
46 “Păzăcăvă d učitelji d zakonu alu Mojsije! Jej vrja s umblje
okolo ku aljinilje alji marj š lumja s lji pozdravjaskă ku marje
poštujală p ulic. Jej vrja s šagă p počasne lokurj ăn sinagogje š
la nutje.
47 P prjevară ja imanja alu udovicilor, a s ruagă mult s puată
lumja s lji vjadă. Jej osă fije kaznic maj rov d alcă lumje.”

21

Udovica dă alu Dimizov tot če arje
(Mk 12,41-44)
1 Isusu ăn Hram avizut p bogataši kum ubacăt banji ăn
blagajnă alu hramuluj.

---

‡ **20:39** Većina učiteljurj d zakon alu Mojsije afost farizeji. D razlikă dăla saduceji karje nu kridja k Dimizov una zuvă osă uskrisnjaskă p morcă, farizeji ăn aja akrizut pa sa složăt ku odgovoru alu Isusuluj. ✡ **20:43** Ps 110,1 § **20:44** Ăn zavjetu alu Bătărn arje proročanstva d sămănca alu caru David karje una zuvă osă spasaskă p narodu Izrael dăla dušmanji aluj š uspustavjaštje pravdă p pămănt zauvjek (na primjer, vjez Iz 9,6–7; 11,1–5; 42,1–4; Jr 23,5–6). Maj ănklo Židovi ăla izbavitelj karje obečit akimat “Mesija” š “bijatu alu David”. Păn d pămăntu alor afost alu rimuluj, mulc inš Židovi agăndit k Mesija osă fije vladaru p pămăntusta karje osă lji oslobodjaskă patjală dăla abanđi š dăn jej jar osă stvorjaskă capăn narod d karje afost ăn vrijamje alu caru David š alu bijatu alu Salomon. Isusu ispravljaštje aja če jej pogrešno ashvatit d Mesija. Dokazaštje k je Mesija njeko maj marje dăla David, maj marje dăn bilo karje vladar p pămăntusta. Aja lumja još na razumit.

2 Atunča avizut š p njeka udovică kum arunkă samo duavă
(2) maj mič kovanic.
3 Isusu azăs alu učenikulor: “Punjec urjajke, k istina je, asta
sărakă udovică apus maj mult njego jej toc zajedno!
4 K toc jej adat ča vut viška, a ja, aša d sărakă, adat tot če arje.”

Isusu rubjaštje d uništjala alu Hramuluj š d altje rovurj karje osă vije
(Mt 24,1-22; Mk 13,1-20)

5 Kănd njeki učenikurlje alu Isusuluj arubit kum je Hramu
sagradit d maj măndru buluvan š ukrasăt ku maj măndri
darurj karje lumja adat alu Dimizov, Isusu zače:
6 “Osă vije vrijamja kănd nusă rămije nič unu buluvan p
buluvan d Hramusta če vu ujtac. Tot s fije duburăt.”

7 Š daja jej la antribat: “Učiteljulje, kănd tot aja osă dogod-
jaštje? D karje znak osă najavljaskă d tot aja če vinje?”

8 Ja zăs Isusu: “Păzăcăvă s nu vu ănšalje! Mulc osă vije š osă
zăkă: ‘Jo sănt Mesija’* š osă zăkă avinjit kraju! Nu lji kridjec.
9 Kănd audjec d raturj š d pobună, na vjec frikă. Tot aja mora
s dogodjaskă, ali kraju alu pămăntuluj nusă vije još.”
10 Zače još: “Narodu osă zaratjaskă păntruv narod š cara
păntruv cară.
11 Osă fije marj potresurj. Osă fije fuamja š kuga p altje
lokurj. Osă fije događajurj d karje lumja osă fije frikă š znakurj
p čerj k vinje nješto rov.

12 Ali majdată d aja če s fije, osă vu apukă š osă vu malte-
tirjaskă. Osă vu dja ăn sinagogă la sud š p voj osă trimjată ăn
kisuarje. Osă vu dukă la intja alu carurj š la upraviteljurj daja
če sljidic p minje.
13 Osă vu zadisaskă p voj s putjec s rubic svjedočala avuastră
d minje.
14 Nu vu brinic akuma če s zăčec d minje ăn obrană
15 k jo osă vu dav vorbilje š mudrost karje ničunu alu voštri
protivnikurj nusă puată s odoljaskă nič s ăntuarkă vorba.
16 Čak š roditelji, fracă, familija, š ortači osă vu predajaskă.
Osă vu umuară p njeko d voj.
17 Toc osă vu zamrzaskă daja če sljidic p minje.

---

* **21:8** Mulc osă vije š osă zăkă: ‘Jo sănt Mesija’ – Ăn grčki original skrije: “Mulc osă vije ăn lumilje alu mjov š osă zăkă: ‘Jo sănt.’ ” Aja puatje s značaskă k jej tvrdjaštje k je săngurj Isusu ili k arje autoritetu alu Isusuluj.

18 Ali ničuna d ăštja stvarurj vuavă stvarno nu puatje s vu naštitjaskă.†
19 Osă dobidic život akă mije răminjec vjerni.”

Isusu rubjaštje d uništijala alu Jeruzalem
(Mt 24,15-21; Mk 13,14-19)

20 “Kănd vidjec k vuastja opkoljaštje Jeruzalemu, osă štijic k avinjit vrijamja d uništijala alu Jeruzalem.
21 Ălja karje sa trefit ăn Judeja atunča s fugă ăn djal. Činje je ăn trg atunča s fugă dăn jel, a ălja karje s găsaštje ăn okolică atunča s nu untră ăn trg.
22 K aja osă fije zăljilje alu Dimizovuluj d kaznjală ku karje osă ispunjaskă tot če skrije ăn Svăntă pismă d asta vrijamje.
23 Grjev alu trudnicilor š alu mujerj karje dă s sugă ăn vrijamjaja daja če osă vije marje rovu ăn pămăntusta š marje gnjev osă kadă p narodusta.
24 Vuastja osă umuarje p njeka lumja š p alci osă lja dukă kašă p ratne zarobljenikurlje ăn tot pămăntu. Nežidovi osă gazaskă p Jeruzalemu pănă god nu triča vrijamja alor.”

Isusu rubjaštje d ăntručala aluj p pămănt
(Mt 24,23-35; Mk 13,21-31)

25 “Osă pojavjaskă čudne znakurj p suarje, p lună š p stjalje. A p pămănt osă fije marje zbunjală, ka valurlje alu apăj ăntră marje oluje. Păntruv aja tot narodu osă fije mult zabrinic š ispunic ku frikă.
26 Čak š stjaljilje p čerj osă skutirje. Lumja osă muarje d frikă š d marje užas karje osă vije p pămănt.
27 Atunča tuată lumja osă vjadă p minje, Bijatu alu Omuluj, kum viuv p oblak‡ ăn marje moć š ăn slavă.
28 Kănd aja tot ănčapje s dogodjaskă, avjec inimă š fic pljinj d nadă k Dimizov osă vu oslobodjaskă ăndată.”

Isusu rubjaštje d smokvă
(Mt 24,32; Mk 13,28)

29 Atunča Isusu lja rubit asta vorbă: “Ujtacăvă la smokvă ili bilo d karje ljemn.
30 Kănd vidjec pupu alu smokvăj atunča š săngurj štijec k je vara apruapje.
31 Isto aša kănd vidjec k vinje aja d čaja amrubit, atunča putjec s fic sigurni k je cara alu Dimizovuluj apruapje.

---

† **21:18** Ali ničuna d ăštja stvarurj vuavă stvarno nu puatje s vu naštitjaskă – Ăn grčki original skrije: “Ali nusă kadă nič fir dăn kapu alu vostru”. Isusu rubjaštje d unu maj mik dio dăn tjelă alu omuluj. P načinula naglašaštje k nu lji trjebje s lji brinjaskă sigurnost alor. Š akă njeko dăla jej osă muarje daja če sljedbenikurlje aluj, tjela alor sigurno osă uskrisnjaskă ăn vječni život p altu pămănt. Daja če sljedbenikurlje aluj čak š muartja nuje nješto d čaja trjebje s arje frikă. ‡ **21:27** viuv p oblak – Vjez Dn 7,13.

32 Istina je zăk vuavă, asta generacija nusă trjakă păn̑d tot
asta nu s dogudja.§
33 Čerju š pămăntu osă trjakă, ali vorba amja s rămăje zau-
vjek!”

Isusu ănvacă p učenikurlje aluj s fije uvjek spremic d vinjala aluj
(Mt 24,36-51; Mk 13,32-37)

34 Isusu azăs: “Păzăcăvă š nu fic kašă lumja karje je tupavj
d mamurluk š d bjarje ili briga alu životusta. Inače, aja zuvă
ruavă p voj osă iznenadjaskă
35 kašă zamka. K osă vije p tuată lumje karje stanujaštje p
pămănt.
36 Ăn tuată vrijamja păzăcăvă š rugacăvă s putjec s avjec
snagă s izdržic aštja stvarurj če vinje š fic spremic s stăc la intja
amja, la intja alu Bijatu alu Omuluj.”
37 Isusu tuată zuvă ănvăca ăn Hram, š sara pljika š provodja
nuaptja p djal Masline.
38 A tot narodu s skula dănzorja š pljika ăn Hram s puje
urjajke la Isusu.

22

Juda pristanjaštje s izdajaskă p Isusu
(Mt 26,1-5, 14-16; Mk 14,1-2, 10-11; Iv 11,45-53)

1 S približa Prazniku d mălaj frzdă germă. Ăsta praznik s
kima š Pasha.*
2 Glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije kăta kum s l
apuče p Isusu š s l osudjaskă p muartje, ali lja fost frikă d lumje
s nusă bunjaskă.
3 Ăn vrijamaja Sotona auntrat ăn Juda Iškariot karje je unu
dăn jej duavăsprjače (12) apostolurj.
4 Jel apljikat š sa dogovorit ku glavni popurlje š ku zapovid-
nikurlje alu stražăj d Hram kum s lja ažutje s apuče p Isusu.

---

§ **21:32** Jaštje altje načinurj s s razumjaskă ăsta stih: 1. “asta generacija” rubjaštje d ălja karje afost vij ăn vrijamjaja păn̑d Isusu arubit, a aja značaštje k uništjala alu Jeruzalem š altje znakurj karje osă fije pănla vinjala alu Kristuluj osă ănčapje s fije aja păn̑d jej d vij; 2. “asta generacija” rubjaštje d alta lumje karje je rov š s protivijaštje alu Isususluj, a aja značaštje k uvjek osă vije lumja karje nu krjadje š s suprostavjaštje alu Isususluj tot pănla vrijamje kăn̑d jel s ănturčja p pămănt; 3. “asta generacija” značaštje “asta rasă” š rubjaštje d Židovj, a aja značaštje k rasa alu židovilor osă trijaskă š kăn̑d Isusu osă ănturkă p pămănt; ili 4. “asta generacija” rubjaštje d lumja karje osă trijaskă ăn vrijamje kăn̑d vinja kraju, š aja značaštje k osă s dogodjaskă događajurlje karje s spominjaštje ăn stihurj 25–26, a aja značaštje k Isusu osă ănturkă p pămănt d život alu aja generacije. * **22:1** Pasha je prazniku karje Židovi slavja ăn tot anu p zuvă majdată s ănčapje prazniku d mălajurj frzdă germje. Vorba Pasha maj mult s koristja d označală d tuatje opt (8) zălje karje uključuja š zuva d Pasha š šaptje (7) zălje d praznik d mălajurj frzdă germje.

5 Jej s raduja š ja obečit k ji dă banj.
6 Juda apristanit. Aša jel kăta bună vrijamja s lji dja p Isusu
kănd lumje nusă fije upruapje.

Isusu trimjatje p doj (2) učenikurj s pripremjaskă vičera alu Pasha
(Mt 26,17-19; Mk 14,12-16)

7 Avinjit zuva s ănčapje Prazniku d mălaj frzdă germă, kănd
s žrtvujaštje vuaje d vičeră alu Pasha.
8 Isusu atrimjes p Petar š p Ivan: "Fuđic š pripremic vičera
alu Pasha s mănkăm una."
9 Učenikurlje antribat p Isusu: "Undje vrjaj s mănkăm?"
10 Lji zače aša: "Čim untrăc ăn trg Jeruzalem, osă vu sretn-
jaskă unu om karje aduče apă ăn bukal. Fuđic dăpă jel ăn kasă
karje untră
11 š zăčec alu domačinuluj: 'Učitelju ăntrijabă ăn karje sobă
puatje s mălănče vičera alu Pasha ku učenikurlje aluj.'
12 Jel osă vu ratje marje sobă p kat, karje spremită. Ačija
pripremic vičera."
13 Petar š Ivan sa dus ăn trg š jej angăsăt tot kum Isusu lja
zăs š ačija apripimit vičera alu Pasha.

Isusu š učenikurlje mălănkă vičera alu Pasha
(Mt 26,20-30; Mk 14,17-26; Iv 13,21-30; 1 Kor 11,23-25)

14 Kănd avinjit vrijamja d vičeră alu Pasha, Isusu alat loku
la astal ku apostoli.†
15 Jel azăs: "Amčeznit ku tot sufljetu s mălănk ku voj asta
vičera alu Pasha majdată d muka amja.
16 Vu zăk k nu maj mălănk vičera alu Pasha pănd nu vinja
zuva s s mălănče ăn cara alu Dimizov."‡
17 Atunča alat paru ku vinu, azahvaljit alu Dimizov š zače:
"Lăc š podjeljic vinu ăntră voj.
18 Vu zăk d akuša nu maj bjav vin pănd nu vinje cara alu
Dimizovuluj."
19 Atunča alat mălaju š zahvaljit alu Dimizov, la frănt š la dat
alu učenikulor, š azăs: "Asta je tjela amja karje s predajaštje d
voj. Mănkac asta mije d spomen."

---

† **22:14** apostoli – Ăštja je duavăsprjače (12) d apostolurj maj upruapje d učenikurj karje Isusu akuljes (Vjez Lk 6,13). ‡ **22:16** pănd nu vinja zuva s s mălănče ăn cara alu Dimizov – Ăn grčki original skrije: "pănd god nusă ispunjaštje ăn cara alu Dimizovuluj". Pasha lji da d găndp narodu alu Izrael p aja kum Dimizov lja izbavit d Egipat undje afost roburj kănd žrtvujit mjelu š apus sănđilje aluj p ušilje alu kăšilje alor. Isto aša, Isusu je mjelu alu Dimizovuluj š sănđilje alu Isusuluj oslobodjaštje p narodu aluj d grešală. Isusu jar osă vije š s vladjaskă kašă caru, a atunča lumja karje krjadje osă fakă nuntă š s slavjaskă k Dimizov lja izbavit.

20 Dăpă vičeră, aša alat š paru ku vinu š azăs: “Asta je sănđilje
alu mjov karje s varsă kašă žrtva d voj. Ku sănđilje alu mjov
Dimizov fače novi savez ku narodu aluj.
21 Pănglă tot jakă, izdajniku alu mjov šadje ku minje la astal.
22 Jo, Bijatu alu Omuluj, mora s mor kum je odredit, ali grjev
alu ăla karje izdajaštje p minje!”
23 Učenikurlje ănčapje ăntră jej s ăntrijabă činje dăn jej putja s
fakă aša rov.

Činje maj marje ăn cara alu Dimizov
(Mt 20,25-28; 19,28; Mk 10,42-45)

24 Učenikurlje ančiput s s prepirjaskă d aja činje dăn jej arfi
maj marje.
25 Isusu azăs: “Carulje alu pămăntusta vladjaštje p narodu
alor š provodjaštje vlastu p jej. Š ălja carurj vrja s lji faljaskă
narodu k je maj bunj.
26 Ali voj nu fičec kašă jej! Naprotiv, maj marje ăntră voj s
fije kašă ăla maj mik, a vođa kašă argatu.
27 Mi zăčec, činje je maj marje, ăla karje šadje la astal ili ăla
karje l služaštje? Ăla la astal, dănă? Ali nu ăntră voj, k, jakă, jo
săntă ăntră voj kašă argatu.
28 Voj afost pănglă minje ăn kušnjilje alji mjalje.
29 Vu dauv s vladic ăn cara alu Dimizov, kašă Tatimjov ăn
čerj če ma dat mije.
30 Voj osă mănkăc š osă bijec la astalu mjov ăn cara amja.
Osă šidjec p prijestolje š osă vladic p duavăsprjače (12) sămăncje
alu Izrael.”

Isusu zăče alu apostolurj osă lji vije kušnje š problemurj
(Mt 26,31-35; Mk 14,27-31; Iv 13,36-38)

31 Isusu azăs: “Šimune, Šimune, Sotona ačirut s puată s
iskušaskă vjera avuastră kašă omu karje prosijaštje gruvu.§
32 Ali mam rugat d tinje vjera ata s c nu nistanjaskă. Aša,
kănd t torč mije, učvrstjaštje vjera alu alc učenikurlje!”
33 Petar azăs: “Domnulje, jo săntă spremit s pljek ku tinje ăn
tamnică š ăn muartje!”
34 Isusu azăs: “C zăk, Petre, majdată če kukošu mănje dimin-
jacă căntă, d trje (3) vorj osă t odriknještj k uopće m kunoštj.”
35 Isusu lji ăntrjabă: “Kănd p voj atrimjes p drum frzdă banj,
frzdă tašnă š sandalje, dali vuavă čiva afaljit?”
Jej odgovorit: “Na faljit.”

---

§ **22:31** Gruvu s razdvaja ăn čur kum bobu s odvaja dăla pljavă karje afost mistikată ku jel. Daja če, asta metaforă rubjaštje d ispitujală vjera alu učenikulor kum s pokaza dal š majdăpartje kridja ăn Kristu ili osă s udaljaskă dăla jel.

36 Isusu azăs: “Ali akuša, činje arje banj, săla dukă! Tašna
isto! Činje narje mač, s vindă cualjilje š s kumpră d jel.*
37 Kvu zăk, mora s ispunjaskă aja če d minje skrije ăn Svăntă
pismă: ‘L smatrja k je zločinac.’✡ Tot če prorokurlje askris d
minje uskoro osă s ispunjaskă.”
38 Jej azăs: “Domnulje, avjem ačija doj (2) mačurj!”
Isusu azăs: “Dăstul je! Nu maj rubic d aja.”

Isusu s ruagă ăn Getsemanija
(Mt 26,36-46; Mk 14,32-42)

39 Atunča Isusu sa dus dăn trg š apljikat, kašă obično, p
Maslinskă goră. Učenikurlje sa dus dăpă jel.
40 Kănd ažuns, lji zače: “Rugăcăvă s nu kidjec ăn kušnje!”
41 Sa udaljit dăla jej otprilike kăt puatje buluvanu s s arunče.
A kleknit š sa rugat:
42 “Tato, akă tu vrjaj, uklonjaštje asta dăla minje s nu bjav
dăn parusta d patjală! Ipak, s fije kum vrjaj tu, a nu kum
vrjauv jo.”
43 Š atunča ji sa pokazăt anđelu š la fukut maj capăn.
44 Tot če maj tarije sa rugat, ăn marje munkă, a znoju ji
postanjaštje kašă kaplja dăn sănđe ča kăzut p pămănt.†
45 Kănd azavršăt ku rugala sa skulat, sa tors la učenikurj š lja
găsăt kum s kulkă, iscrpic d žalost.
46 Isusu lji ăntrjaba: “Dăče vu kulkăc? Skulăc š rugăcăvă s nu
kidjec ăn kušnje!”

Juda izdajaštje p Isusu š vođilje alu židovilor l pukă
(Mt 26,47-56; Mk 14,43-50; Iv 18,3-11)

47 Pănd Isusu arubit, sa pojavit mult lumje, karje lja dus
Juda, unu dăn jej duavăsprjače (12) apostolurj. S približa la
Isusu š la pozdravit ku poljubacu ăn falkă.
48 Isusu aluj azăs: “Juda, dali ku poljubacu izdaještj p minje,
p Bijatu alu Omuluj?”
49 Kănd učenikurlje avizut če s spremjaštje, jej azăs: “Dom-
nulje, s lji napadnim ku mačurlje?”
50 Š unu dăn jej aluvit p argatu alu marje popăj š ja tijat
dirjapta urjajke.
51 Ali Isusu azăs: “Lji dopustic! Nu vu odupiric više!” A dirit
alu argatuluj urjajka š la iscjelit.

---

* **22:36** Kănd učenikurlje majdată ančiput s pripovidjaskă, na tribut nimika s adukă dăpă jej, k aputut s očekujaskă k njeka lumje dočekujaštje š s lji oskrbljaskă. Stvarulje sa prominjit učenikurlje nu trjebje s očekujaskă binje s lji primjaskă. Osă fije kašă omu karje pljakă p drum rov obično ku jel aduče banji, tašna š maču. Isusu d aja rubja figurativno kum zača k š jel š učenikurlje aluj osă trjakă vrijamja d testiranje. Ali učenikurlje na razumit k Isusu rubjaštje figurativno š afost spremic d borbă (vjez22,38, 49–51). ✡ **22:37** Iz 53,12 † **22:44** Njeki grčki rukopisurj narje 43 š 44 redu.

52 Atunča azăs alu lumjej karje avinjit s la puče, alu glavni
popilor, stražari alu hramuluj š vođilje alu židovilor: “Aspljikat
p minje ku mačurlje š ku toljagurlje ka p pobunjenik!
53 Dăče nu mas pukat ăn Hram? Tuată zuva irjam ănklo ku
voj. Ali asta je trenutku alu vostru vrijamja kănd vladjaštje
săla alu nuaptjej.”‡

Petar s odriknjaštje d Isusu
(Mt 26,67-75; Mk 14,66-72; Iv 18,15-18, 25-27)

54 P Isusu la apukat čuvari š la dus ăn kasă alu marje popăj.
A Petar lji pratja.
55 Ăn mižlokuluj d bătutură stražari aprins fok š jej karje irja
aiča sa ănklăzăt pănglă ja. Petar ašăžut ku jej.
56 Njeka argata s ujtă kum jel šadje pănglă fok, l sljedjaštje š
zače: “Š ăsta irja ku omusta karje pukat!”
57 A Petar sa odriknit: “Pa jo nič k l kunoskă, mujarjo!”
58 Nješta maj ănklo, njeko altu la vizut š azăs: “Š tu ješt unu
dăn jej!”
Petar aodgovorit: “Nu sănt, omulje!”
59 Dăpă otprilike unu sat, njeko altu tvrdja: “Ăsta om zaista
irja ku jel k jel je d regija Galileja, kašă š Isusu p karje la
pukat!”
60 Petar azăs: “Nu štiv d čaja rubještj, omulje!” Ăn trenula,
pănd još arubit, akăntat kukošu.
61 Atunča Domnu Isusu s okrinjaštje š s ujtă p Petar, a
Petar sa dat d găn kum ja zăs Isusu: “Ăn diminjacă, majdată
če kukošu kăntă, d trje (3) vorj osă t odriknještj k uopće m
kunoštj.”
62 Aišăt Petar dăn bătutură š aplăns amară.
63 Čuvari ančiput s s ljađe d Isusu š s l bată.
64 Jej ja ănviljit vojki š ja zăs: “Tu ješt proroku. Spunje činje
ta butut!”
65 L vridja još maj mult ku altje vorbje urătje.

Isusu je la intja alu vođilje alu židovilor
(Mt 26,59-66; Mk 14,55-64; Iv 18,19-24)

66 Kănd sa spart zuva, sa străns Vječa amarje alu Židovilor.
Aja afost vođilje alji bătărnj karje afost glavni popurlje š učitelji
d zakonu alu Mojsije. Čuvari adus p Isusu la jej
67 š ja zăs: “Spunje nuavă dali tu ješt Kristu.”
Isusu zače: “Akă vu zăk k sănt, nusă mi kridjec,
68 akă vu ăntrijeb nješta, osă nu mi začec.✡

‡ **22:53** vladjaštje săla alu nuaptjej značaštje: “vrijamja s djelujaskă Sotona”.
✡ **22:68** Lk 20,1–8

69 Ipak jo, Bijatu alu Omuluj, ăndată osă săg p lok d čast š d
moć pănglă Dimizov.”✡
70 Kănd auzăt aja, toc jej astrigat: “Dal tvrdješt k ješt Bijatu
alu Dimizovuluj?”
Lja zăs: “Aša je kum voj aja zăčec.”
71 P aja jej azăs: “Če maj fičem ku još dokazurj? Aja săngurj
noj auzăt dăn gura aluj!”

23

Pilat, upravitelju alu rimuluj p regija Judeje, ispitujaštje p Isusu
(Mt 27,11-14; Mk 15,1-5; Iv 18,28-37)

1 Atunča tuată Vječa amarje sa skulat š jej adus p Isusu la
Pilat karje je upravitelju alu rimuluj.*
2 Ačija jej ančiput s l optužaskă: “Noj apukat p omusta kum
vrja s stričje p lumja anuastră. Rubjaštje nuavă s nu platim
porezu alu caruluj alu Rimuluj, a d jel tvrdjaštje k je Kristu,
caru.”
3 Pilat antribat p Isusu: “Ješt tu caru alu Židovilor?”
Isusu azăs: “Aša je kum tu aja zăč.”
4 Pilat atunča zače alu glavni popilor š alu naroduluj: “Jo
nam găsăt k omusta na fukut nimika rov.”
5 Ali jej ănčapje još maj mult s navaljaskă: “Jel ănvacă p lumja
ăn tot pămăntu alu nostru† š lji navadjaštje p pobună! Ančiput
ăn Galileja š avinjit tot pănla aiča ăn Jeruzalem!”
6 Kănd Pilat auzăt aja, antribat: “Pa dali je jel d regija
Galileja?”
7 Kănd jej azăs: “Da”, Pilat atrimjes p Isusu la Herod, karje
vladjaštje p Galileja.‡ Herod baš atunča sa găsăt ăn Jeruzalem.

Herod, vladaru p regija Galileja, ispitujaštje p Isusu

8 Kănd Herod avizut p Isusu, mult sa bukurat d aja k d jel
mult auzăt. D multă vrijamje Herod avrut s l vjadă d aja če s
nadja k pănglă jel osă fakă čudă.
9 Jel antribat p Isusu pitanje dăpă pitanje, ali Isusu p ničunu
pitanje na odgovorit.
10 Glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije astat ačija š
ku nikižala la optužăt.
11 Herod š vuastja aluj s ljiga d Isusu š rădja d jel. L ănbrakă
ăn cualje d carurj š l trimjatje ăndrăt la Pilat.

✡ **22:69** Ps 110,1 * **23:1** Vođilje alu židovilor na vut vlast d muartje, pa adus p Isusu la upravitelju alu rimuluj, Pilat, karje avut vlast s umuarje p Isusu. † **23:5** p lumja ăn tot pămăntu alu nostru – Ăn grčki original skrije: “ăn tuată Judeja”. Vjez fusnota ăn 4,44. ‡ **23:7** Herod, karje vladjaštje p Galileja – Vjez fusnota ăn 3,1.

12 Herod š Pilat, karje irja dušmanj, ăn zuvaja apostanit
ortač.

Pilat p Isusu l osudjaštje p muartje
(Mt 27,15-26; Mk 15,6-15; Iv 18,39-19,16)

13 Pilat akimat la jel p glavni popurlje, p vođilje alu židovilor
š p lumja
14 š lja azăs: "Mas dus p omusta p optužbă k adrikat pobună
ăntră lumja. Lam ispitujit pănglă voj, ali nam vizut divina d
karje las optužăt.
15 Nič Herod na găsăt divina aluj š aša la trimjes ăndrăt la
noj. Ăsta om na fukut nimika s zaslužaskă kazně d muartje.
16 Atunča osă lji zăk s l bată ku biču, š atunča l las."

17-18 § Ali toc ăn unu glas astrigat: "P jel umuară, a lasinje p
Baraba!"
19 Baraba irja ăn kisuarje daja če irja umješăt ăn pobună ăn
Jeruzalem š daja ča murăt.
20 Pilat jar sa obratit alu toc k avrut s oslobodjaskă p Isusu.
21 Ali jej astat s striđje: "Razapnjaštălăj! Razapnjaštălăj!"

22 Pilat sa obratit š d trje (3) vorj: "Ali d karje rov afukut?
Nam utvrdit k afukut nimika če zaradjaštje kazně d muartje.
Zăk s l bată ku biču, š atunča l las."

23 Ali, jej š maj dăpartje astrigat š akătat s l razapnjaskă. Jej
napokon adobidit aja če jej avrut.
24 Pilat aodlučit s fakă p voja alor.
25 Oslobodit p ăla karje afost ăn kisuarje dăn pobună š daja
ča murăt, k jel irja omu p karje avrut Pilat s l oslobodjaskă. A
p Isusu la predajit la vuastja aluj s l umuarje kum toc avrut.

P Isusu l razapnjaštje
(Mt 27,32-44; Mk 15,21-32; Iv 19,17-27)

26 Vuastja aduče p Isusu ku kruča p umirje aluj. Pănd jej
pljika, apukat p njeki om dăn Cirena karje s kima Šimun karje
sa tors d sat š ja pus p umirje kruča s la dukă dăpă Isusu.
27 Dăpă Isusu apljikat multă lumje š multă mujerj karje
aplăns š tuguja.
28 Ali Isusu s okrinjaštje kătri jej š lja zăs: "Mujeri d Jeruza-
lem, nu plănđec d minje, njego d voj š d kupi alji voštri.

---

§ **23:17-18** Doj trje grčki rukopisurj dodajaštje aštja vorbje la ănčipjală kašă stihu 17: 17 "Avut običaj k p praznikusta upravitelju afost datorj s lasă p unu d kisuarje p slobodă." (Vjez Mt 27,15; Mk 15,6.)

29 K vinje zăljilje* kănd osă s rubjaskă: ‘Blago alu mujerilor
karje narje kupi. Blago alu mujerilor karje na fukut, š alu
amižduavje tjepturj karje na supt!’†
30 Ăn aja vrijamje lumja osă zăkă alu planinălor: ‘Kădijec p
noj’ š alu djalulor: ‘Ăviljicănje!’✡
31 Akă ăn fok ardje ljemnu vjardje, kăt osă argă još ljemnu
auskat?”‡
32 A vuastja aduče š p doj (2) kriminalcurj s lji razapnjaskă
ku Isusu.
33 Kănd avinjit la lok karje s kjamă Lubanja, la razapinjit, a
š ku jel š p doj (2) kriminalcurj, p unu p dirjaptă alu Isusuluj,
a p altu p stăngă.
34 Isusu sa rugat: “Tato, oprostjaštălje k nu štije če fače!”§
Vuastja atunča arunkat kockă š aša podjeljaštje cualjilje alu
Isusuluj ăntră jej.✡
35 Lumja astat š toc s ujta, pănd poglavari alor sa ljigat d
Isusu š lja zăs: “P alci jel aspasăt. Akuša s spasaskă săngur p
jel akă je stvarno Kristu, izabraniku alu Dimizovuluj!”
36 Sa străbat š vuastja d jel. Avinjit la jel š ji nudja akru vin.*✡
37 Jej azăs alu Isusuluj: “Spasaštje p tinje akă ješt caru alu
Židovilor!”
38 Dăpă jel astat natpisu: “ĂSTA JE CARU ALU ŽIDOVILOR.”
39 Unu dăn kriminalcurj karje visja p kruče l uvridja ku
vorbilje: “Tu ješt Kristu, dănă? Spasaštje atunča š p tinje š p
noj!”
40 Ali altu kriminalc la ukurit: “Dali nu c frikă d Dimizov?
Trpještj ista kazna kašă jel.
41 Ali p pravdă je noj s trpim k noj zaslužăm kazně d djela
alu nostru. Ali omusta na fukut numik rov.”
42 Azăs atunča: “Isusulje, kănd ănčipja s vladješt ka caru,
smilujaštitje p minje.”
43 Isusu ja zăs: “Istină c zăk: astăz osă fi ăn raj ku minje.”

---

* **23:29** Aša vrijamje avinjit šaptjezăč (70) d aj dăpă Kristu. Vuastja alu Rimuluj okolit š uništit p Jeruzalem š amurăt mult židovurj (21,20–24). † **23:29** Ăn aja vrijamje kupi ăn Jeruzalem osă trpjaskă marje patnje. Atunča narodu osă pomisljaskă k majbinje d lumje karje narje kupi. Narje tugă kănd vjadje kum kupi alor patjaštje š tugujaštje. ✡ **23:30** Hoš 10,8 ‡ **23:31** Akă ăn fok ardje ljemnu vjardje, kăt osă argă još ljemnu auskat – Ăn grčki original skrije: “K akă s fače aša d ljemn vjardje, če s fije d ljemnu auskat?” Ljemnu auskat ardje majdată njego alu vjerz. “Ardjala” s ja kašă metafora d patjală ili kazně. Isusu afost kašă ljemnu alu vjardje karje na fost spremna. Isusu na zaslužăt s l kaznjaskă Dimizov k afost frzdă grešală. Lumja karje odbacăt p Isusu afost kašă ljemnu auskat karje afost spremit s argă. Jej azaslužăt s lji kaznjaskă Dimizov d grešala alor. § **23:34** Tato, oprostjaštălje k nu štije če fače – Ăn njeki grčki rukopisurj nu s nalazaštje aštja vorbje. ✡ **23:34** Ps 22,18 * **23:36** Ji nudja akru vin, ali vuastja s ljiga d Isusu. S pretvarja k s ponašaštje kătri jel kašă kătri caru, ali ji da vinu karje nuje bun d car. ✡ **23:36** Ps 69,21

Muartja alu Isusuluj
(Mt 27,45-56; Mk 15,33-41; Iv 19,28-30)

44 Kănd afost njeđe duavăsprjače (12) satje, suarilje aprestanit s sajaskă š nuaptja prekrijit tot pămăntu pănla trje (3) satje posljepodne.
45 Lumina alu suarilje anistanit, š dăturdată firjanga alu Hramuluj† sa rupt p mižlok.
46 Atunča Isusu ăntarje strigă: "Tato, predajesk sufljetu alu mjov ăn mănilje alji tjalje!" Ćim azăs aja, aslubuzăt sufljetu.
47 Kănd kapetanu alu rimuluj avizut ča fost, ančiput s slavjaskă p Dimizov š zača: "Omusta sigurno irja pravedan!"
48 Maj ănklo, lumja karje afost ačija š avizut če sa dogodit sa razilazăt š s bătja ăn tjept d marje žalost.
49 A toc karje aštijut p Isusu š mujerilje karje avinjit dăpă jel dăn Galileja astat maj dăpartje š s ujta la tot če sa dogodit.

Isusu je ăngrupat
(Mt 27,57-61; Mk 15,42-47; Iv 19,38-42)

50-52 Š jakă njeki om, karje s kima Josip d Arimateja, trgu ăn Judeja, apljikat la Pilat š akătat s ji dja tjela alu Isusuluj. Jel afost članu d Vječa amarje alu Židovilor, ali nu sa slažăt ku jej daja ča pukat š osudit p Isusu p muartje. Jel afost bun š pravedan om karje štipta cara alu Dimizov.
53 Š Josip askinit tjela alu Isusuluj dăpă kruče, š l umotjaštje ăn skumpă albă plahtă š l punje ăn gruapă isklesătă ăn stijenă, ăn karje još nimilja nuje ăngrupat.
54 Suarilje kădja, š sămbăta samo če na vinjit.‡
55 Mujerilje karje avinjit ku Isusu dăn Galileja, apljikat dăpă Josip š avizut undje gruapa š ča fukut ku tjela alu Isusuluj.
56 Atunča sa tors akasă s pripremjaskă jarbilje š ulje karje miruasă d tjela. Sămbătă sa udinit, d aja k poštuja zakonu alu Mojsije.

24

Isusu s skuală dăla morc
(Mt 28,1-10; Mk 16,1-8; Iv 20,1-9)

1 Dănzorja ăn duminikă mujeri apljikat la gruapă ku jarbilje š ku unturilje karje miruasă če lja pripremit.

---

† **23:45** firjanga alu Hramuluj – Ăsta firjangă afost pisti 25 mitjarje d marje š odvaja loku karje irja maj svănt d altu lokurj ăn Hram. ‡ **23:54** D Židovurj, zuva završaštje kănd suarilje kadje. Židovurlje nu kutiza s lukrjazje sămbătă š daja Josip s pripja s završaskă lukru majdată d zuvă d odmor, karje ănčipja ăn vinjerj kănd kidja suarilje.

2 Kănd jalje ažuns, avizut k je buluvanu karje ăvilja ulazu la
gruapă runkat ăn partje.*
3 Auntrat ănontru, ali na găsăt tjela alu Domnuluj Isusuluj.
4 Pănd jalje aša astat zbunjitje păntruv aja če sa dogodit,
dăturdată pănglă jej sa pojavit doj (2) omurj ăn cualje karje
blistjaštje.
5 Mujerilje sa spirjat š sa poklonit ku lica kătri pămănt. Doj
(2) omurj lja tribat: “Dăče kătăc p viuv ăntră morc?
6 Nuje aiča. Auskrăsnit! Dali nu vu găndic če vam zăs još ăn
Galileja:
7 ‘Jo, Bijatu alu Omuluj, mora s fiuv predajit ăn mănj alu
grešnikulor š jej p minje osă m razapnjaskă, ali jo aldă trje (3)
zălje osă m skol dăla morc.’ ”✡
8 Jalje sa dat d găn d k Isusu aja azăs.
9 Š sa tors dăla gruapă s javjaskă alu unsprjače (11) apos-
tolurj š alu toc alcilor.
10 Irja alja Marija d trg Magdala, Ivana š Marija, mama
alu Jakov, š još njeke mujerj. Arubit tot alu apostolilor če sa
dogodit,
11 ali alu apostolilor sa spurut k tot aja mujerj aizmislit. Š
nu lja krizut alu mujerilor.
12 Ipak, Petar dă fuga pănla gruapă. Kănd ažuns, s ujtă
ănontru ali na vizut nimika osim skumpă albă plahtă ăn karje
irja Isusu. Apljikat dăla gruapă š s ăntriba če sa dogodit.

Isusu s ukazaštje alu učenikulor p drum ăn Emaus

13 Ăn zuvaja doj (2) učenikurj alu Isusuluj pljakă ăn sat
Emaus, dăpartje d Jeruzalem njeđe unsprjače (11) kilomja-
trje.†
14 P drum arubit d tot ča fost.
15 Pănd jej aša arubit š raspravlja ăntră jej, avinjit Isusu š
pljakă ku jej.
16 Ali alu vojki alor irja skuns s l kunaskă.
17 Isusu lja antribat: “D čaja aja raspravljic pănd putujic?”
Jej astat pljinj d tugă.
18 Unu dăn jej, karje s kjamă Kleofa, ja odgovorit: “Tu ješt
jedini om karje avinjit d praznik ăn Jeruzalem karje nu štije
ča fost ăn zuviljaštja.”
19 Isusu ăntrijabă: “Če afost?”

---

* **24:2** buluvanu karje ăvilja ulazu la gruapă – Asta irja marje okrugli buluvan atăta d marje s zaklunjaskă skroz ulazu ăn gruapă. Afost potrebno doj trje omurj s l kotrljaskă. ✡ **24:7** Lk 9,22 † **24:13** njeđe unsprjače (11) kilomjatrje – Ăn grčki original skrije: “šajzăč (60) stadia”.

Azăs: “Pa aja ča fost ku Isusu dăn Nazaret. Jel irja proroku
š tuată lumja aputut s vjadă ku vorbilje š ku djela aluj k la
trimjes Dimizov.
20 Pănglă aja glavni popurlje š alji noštri altje članurlje alu
vječe Amarje la predajit s fije osudit p muartje š la dat s l
razapnjaskă.
21 A noj njam nadit k jel ăla karje osă spasaskă p narodu
alu Izrael dăla dušmanu aluj, već atrikut trje (3) zălje d kănd
je mort.
22 Ali aja nuje tot k š njeke mujeri karje l pratja ku toc noj,
nja zbunjit p noj: čim asvanit zuva jalje apljikat la gruapă,
23 ali ačija na găsăt tjela aluj. Avinjit š azăs k lji sa pokazăt
anđelurlje š lja zăs k Isusu viuv.
24 Njeki dăn noj adat fuga la gruapă š angăsăt k je gruapa
gulă baš kum azăs mujerilje, ali na vizut p Isusu k je viuv.”
25 P aja Isusu lja zăs: “O kum ištjec nerazumni! Dăče vuavă
grjev s kridjec ăn aja ča zăs prorokurlje?
26 Dali nu tribja Kristu s trpjaskă tot majdată njego če s
ănčapje s vladjaskă p toc?”
27 Aša Isusu lja objasnit tot če Mojsije š toc prorokurlje azăs
ăn Svăntă pismă d jel.
28 Kănd avinjit upruapje d sat undje pljakă, Isusu sa fukut k
vrja s pljače maj dăpartje.
29 Ali jej la nagovorit: “Rămăj ku noj! Već je sara. Vinje
nuaptja!” Aša auntrat ăn kasă s rămăje ku jej.
30 Pănd afost ku jej la astal, Isusu alat mălaju, zahvaljit alu
Dimizovuluj, la frănt š la dat alor.
31 Atunča alor sa diškis vojki š jej la kunuskut. Ali jel la vojki
alor anistanit.
32 A jej azăs unu alu altuluj: “Kum nja fost pljinje inimilje
kănd p drum rubja ku noj š nji objasnja Svănta pisma!”
33 Sa skulat š sa tors ăn Jeruzalem. Apljikat la lok undje
sa străns unsprjače (11) apostolurj š p alcă sljedbenikurj alu
Isusuluj.
34 Jej zače: “Istina je, Domnu Isusu auskrisnit. Sa ukazăt alu
Šimunuluj!”
35 Atunča š ăštja alji doj (2) rubja če sa dogodit p drum š kum
akunuskut p Isusu pănd jel afrănt mălaju.

Isusu s pojavjaštje păngl učenikurj
(Iv 20,19-23)

36 Pănd jej doj (2) rubja, Isusu dăturdată astat ăntră jej toc. Lji
zače: “Mir vuavă!”
37 Ali lja afost frikă daja če găndit k vjadje măroj.
38 Š Isusu lji zače: “Dăče vu frikă? Dăče ăn voj s fače sumnje
ăn inimă?”

39-40 Atunča lja arătat mănjilje š pičuarilje š azăs: “Ujtacăvă la
rănj! Jo săn̦t aja! Punjec mănilje p minje š osă vidjec! Măroji
narje karnje š vuasă kaşă če lji am jo!”
41 A jej d radost na putut s krjadă alu vojki alor, njego sa
mirat. Jel ăntrijabă: “Avjec čiva d mănkat?”
42 Ja dat krod d pjaštje pržăt,
43 a jel l ja š mălănk pănglă jej.‡
44 Atunča zăče: “Asta če sa dogodit upravo aja če vam zăs k
osă dogodjaskă. Pănd majdată amfost ku voj, vam zăs: atribut
s s ispunjaskă tot če skrije d minje ăn zakonu alu Mojsije, ăn
knjige d prorokurj š ăn Psalmi.”
45 Atunča lja žutat s razumjaskă čije skris ăn Svăntă pismă.
46 Kănd azavršăt jel azăs: “Kaşă kum vidjec, aşa skrije ăn
Svăntă pismă k jo, Kristu, trjebje s trpjesk š s mor š aldă trje
(3) zălje s m skol dăla morc
47 š ku autoritetu alu mjov s rubjaskă alu tuată lumja k
trjebje s s okrinjaskă dăla grešală š Dimizov osă lji oprostjaskă
grešala. Osă ănčipjec ăn Jeruzalem
48 s zăčec alu alcilor aja če voj auzăt š avizut dăla minje.
49 A jo osă vu trimjet p Sufljetu alu Svăntuluj, p karje
Tatimjov ăn čerj aobečit k vuavă osă vije. Răminjec ăn trg
Jeruzalem pănd Dimizov nu trimjatje p voj săla d sus!”§

Isusu s ăntuarčje p čerj
(Mk 16,19-20; Ap 1,9-11)

50 Isusu atunča askos p učenikurlje aluj d trg Jeruzalem pănla
lok upruapje d sat Betanija. Ănklo adrikat mănilje š sa rugat s
lji blagoslovjaskă Dimizov.
51 Pănd lja blagoslovit, Isusu afost drikat p čerj tot pănd nu
lja nistanit dăn vojk.
52 Učenikurlje sa poklonit la Isusu, a atunča jej sa tors ku
marje radost ăn Jeruzalem.
53 Atunča irja stalno ăn Hram š slavja p Dimizov.

---

‡ **24:43** Aja afukut s lji pokazaskă k nuje sufljet, k sufljetu nu mălănkă. § **24:49** pănd Dimizov nu trimjatje p voj săla d sus – Ăn grčki original skrije: “pănd nu fic ănbrăkac ku săla dăpă sus”. Sufljetu alu Dimizovuluj osă vije p jej kaşă cualjilje če viljaštje p omu. Ku altje vorbje, osă primjaskă snaga alu Sufljetu alu Svănt kum aputja s svedočaskă alu alcilor d Isusu.